

САНДРА БРАУН ЛЯТНА БУРЯ

Превод от английски: Дори Габровска, 2010

chitanka.info

*На татко, който вдъхнови тази история, и на Моп,
който вдъхнови мен*

БЛАГОДАРНОСТИ

Написах „Лятна буря“ между две книги, за които имах сключен договор. Работех по нея, когато имах възможност, а през останалото време тя ми липсваше. Никой от деловите ми партньори не знаеше за нея, докато не я завърших. Тъй като книгата е много различна от всичко, което съм създавала през последните двама месеца, я представих на издателя си с доста боязън и притеснение, защото не знаех как ще бъде възприета.

Искам да благодаря на следните мои приятели за изключително благосклонното им отношение към историята и нейната житейска мъдрост: първия читател на книгата, моя съпруг Майкъл Браун, агента ми Мария Карваинис, редакторката ми Мерисю Ручи, издателите Каролайн Райди, Дейвид Розентал и Луиз Бърк, техническия директор Айлийн Бойл, директора на рекламата Трейси Гест и целия персонал на „Саймън енд Шустър“ и „Покет Букс“, които вложиха енергия и ентузиазъм, за да бъде публикувана тази книга.

ПРОЛОГ

— Случайно да продавате джобния си часовник?

Старецът вдигна глава. Жената се беше навела над стъклената витрина, разположена помежду им, с подредени кутийки за енфие, игли за шапки, бръсначи с кокалени дръжки, солници с изящни сребърни лъжички и най-различни бижута, купени наскоро на разпродажба на лични вещи.

Но жената се интересуваше от неговия часовник.

Той предположи, че тя и съпругът ѝ са към четирийсет и пет годишни. Сигурно златният часовник им се струваше стilen и очарователно необикновен. Бяха облечени в типичния стил на хората, членуващи в кънтри клуб. Слаби и с тен, двамата си подхождаха идеално, сякаш вървяха в комплект — хубав мъж и привлекателна жена.

Караха лъскав сув, който изглеждаше не на място на прашния чакълест паркинг пред антикварния магазин. През изминалия половин час от появата им проявиха интерес към няколко от изложените стоки. Нещата, които решиха да купят, се отличаваха с добро качество. Както показваше и видът им, двамата имаха придирчив вкус.

Старецът записваше покупките им, когато жената попита за часовника му. Той постави длан върху него, сякаш да го предпази, и се усмихна.

— Не, госпожо. Не бих могъл да се разделя с часовника си.

Тя излъчваше самоувереността на човек, който умее да убеждава хората с усмивка.

— На никаква цена ли? Вече не се намират такива джобни часовници. Сегашните изглеждат много... нови. Толкова са лъскави, че приличат на евтини ментета, не мислите ли? А патината, като на вашия, придава уникалност.

Съпругът ѝ, който оглеждаше рафтовете с книги, се приближи към тезгяха и се наведе над стъклената витрина, за да огледа изработката на часовника.

— Двайсет и четири каратово злато?

— Възможно е, никога не съм давал за оценка.

— Бих го купил и без сертификат — каза мъжът.

— Съжалявам, нямам намерение да го продавам. — Продавачът се наведе над витрината и продължи да записва покупките им. В някои дни, докато пишеше, изпитваше остра болка в изкривените си от артрит пръсти. Но не можеше да постави компютър в антикварен магазин, пък и нямаше вяра на тези машинарии.

Сметна общата сума по старомодния начин, като прехвърляше десетиците и си ги записваше отгоре.

— С данъка става триста шейсет и седем долара и четирийсет и един цента.

— Звучи приемливо. — Мъжът извади кредитна карта от малкия си портфейл от кожа на алигатор и я постави върху витрината. — Добавете и две бутилки минерална вода, ако обичате. — Той отиде до модерния хладилник със стъклена врата. И на него не му беше мястото в антикварен магазин, но клиентите се задържаха по-дълго, ако можеха да си купят напитки, така че хладилникът представляваше малък компромис с желанието на собственика в магазина да няма модерни вещи.

— Водата е за моя сметка — каза продавачът. — Вземете си.

— Много мило от ваша страна.

— Мога да си го позволя — усмихна им се той. — Това е най-голямата ми единична продажба през уикенда.

Мъжът извади две бутилки вода от хладилника и подаде едната на съпругата си, после подписа касовата бележка за плащането с кредитната си карта.

— Отбиват ли се много хора от магистралата?

Продавачът кимна.

— Тези, които не бързат чак толкова, да.

— Забелязахме билборда — обясни жената. — Той привлече вниманието ни и съвсем спонтанно решихме да се отбием.

— Наемът за билборда е много висок. Радвам се, че все пак има полза от него. — Той започна внимателно да увива покупките им в опаковъчна хартия.

Мъжът огледа магазина, хвърли поглед към пустия паркинг, където единствено стоеше мощната му кола, и попита:

— Върви ли бизнесът?

— Средна работа. По-скоро се занимавам с магазина като хоби. Така имам някакво занимание и поддържам ума си бистър. Пенсионер съм и иначе бих се чудил какво да правя.

— А с какво се занимавахте, преди да се пенсионирате?

— С платове.

— Винаги ли сте се интересували от антики? — попита жената.

— Не — призна си той. — Като повечето неща в живота, и това — той махна с ръка към магазина — се случи неочаквано.

Жената си издърпа един висок стол и седна.

— Май тук има някаква любопитна история.

Старецът се усмихна, поласкан от интереса ѝ и доволен от възможността да си побъбри с някого.

— Мебелите от дома на майка ми дълги години стояха в склад. Когато се пенсионирах и най-после намерих време да сортирам всичко, осъзнах, че повечето неща не ми трябват, но някой друг може и да ги поиска. Така че започнах да разпродавам порцелана и други дребни неща. Малко по малко, на съботни битаци и разни такива. Изобщо не очаквах да спечеля кой знае колко, но се оказа, че имам търговски нюх. Скоро приятели и познати започнаха да ми оставят предмети на консигнация. Преди да се усетя, гаражът ми се препълни и се наложи да наема тази сграда. — Той поклати глава и се засмя. — Съвсем случайно се оказах продавач на антики. Но ми харесва. — Той им се усмихна. — Имам си занимание, припечелвам по малко и срещам приятни хора като вас. Вие откъде сте?

Отвърнаха му, че са от Тулса и са ходили на голф уикенд с приятели в Сан Антонио.

— Не бързаме да се прибираме вкъщи, така че когато видяхме рекламата, решихме да спрем и да разгледаме. Имаме къща край езерото и я обзавеждаме със старинни мебели и предмети.

— Радвам се, че се отбихте. — Той подаде на жената визитка с логото на магазина. — Ако размислите за супника, за който се чудихте дълго време, обадете ми се. Правим доставки и с куриер.

— Може и да се обадя. — Тя прокара пръст по името върху визитката и го прочете на глас. — Антиките на Соли. Необичайно име. Това вашата фамилия ли е?

— Не, това е съкратено малко име от Соломон, като мъдреца от Стария завет. — Той се усмихна тъжно. — Много съм се чудил дали майка ми впоследствие не е съжалявала за избора си.

— За втори път споменавате майка си. — Жената се усмихваше по-широко, още по-топло, когато искаше да постигне някаква цел. — Явно сте били много близки. Предполагам, че тя вече не е сред живите.

— Умря в края на шейсетте. — Той се замисли колко ли далечно изглежда онова време за двамата му клиенти. Тогава те вероятно са били малки деца. — Двамата с майка ми бяхме много близки. Тя ми липсва и до ден-днешен. Беше прекрасна жена.

— В Гилиъд ли живеете?

— Тук съм роден, в една голяма жълта къща, принадлежала на дядото и бабата на майка ми.

— Имате ли семейство?

— Съпругата ми почина преди осем години. Имам две деца, син и дъщеря. И двамата живеят в Остин. Дариха ме с общо шестима внуци, най-големият скоро ще се жени.

— Ние имаме двама сина — каза жената. — И двамата са студенти в Държавния университет на Оклахома.

— Децата са голяма радост.

Жената се засмя.

— И голямо предизвикателство.

Съпругът ѝ следеше разговора, докато оглеждаше рафтовете с книги.

— Това са все първи издания.

— Всичките с автограф от автора и в отлично състояние — обясни продавачът. — Открих ги на разпродажба неотдавна.

— Впечатляваща колекция. — Мъжът прокара пръст по гърбовете на книгите. — Труман Капоти „Хладнокръвно“. Джон Стайнбек. Норман Мейлър. Томас Улф. — Той се обърна към търговеца и се усмихна. — Не трябваше да си нося кредитната карта.

— Приемам и плащания в брой.

Клиентът се засмя.

— Не се и съмнявам.

Жена му добави:

— Но не продават часовника си.

Мъжът извади ценната вещ от джобчето на жилетката си и го задържа в дланта си. Не беше изостанал и секунда от последното навиване. Циферблатът бе пожълтял от времето, но така изглеждаше още по-красив. Черните стрелки приличаха на тънки нишки от паяжина. Голямата стрелка имаше заострен връх.

— Не бих се разделил с него за нищо на света, госпожо.

— Много ви е скъп — каза тихо тя.

— Напълно сте права.

— Кога е произведен? — попита мъжът.

— Не съм сигурен — отвърна продавачът. — Но не това го прави толкова важен за мен. — Той го обърна с циферблата надолу и протегна ръка, да им покаже надписа върху задния капак.

— 11 август 1934 — прочете жената на глас. Вдигна поглед и попита: — Какво се е случило тогава? Годишнина? Рождена дата? Някакво важно събитие?

— Важно събитие? — усмихна се мъжът. — Не. Просто много специално за мен.

ПЪРВА ГЛАВА

Ела Барън не се събуди с усещането, че я очаква съдбоносен ден.

Не изпитваше никакво подсъзнателно предчувствие. Нямаше някаква промяна във времето, рязко падане на атмосферното налягане или някакъв странен звук, който да я изтръгне рязко от съня.

Повечето сутрини тя се разбуждаше бавно, обикновено половин час преди разсъмване. Прозя се, протегна се, а краката ѝ потърсиха хладно място между чаршафите. Но не можеше да продължи да се излежава. Никога не би ѝ хрумнало да си позволи подобно удоволствие. Тя имаше отговорности, работа, която трябваше да свърши и която не търпеше отлагане. Остана в леглото само докато се сети кой ден от седмицата е. Денят за пране.

Бързо оправи леглото, после провери Соли, който спеше дълбоко.

Облече се с обичайната бързина. Нямаше време за суетене пред огледалото, така че събра косата си на кок, после излезе от спалнята и се отправи към кухнята. Стъпваше тихо, за да не събуди останалите обитатели на къщата.

Това беше единственото време от деня, когато в кухнята беше тихо и прохладно. По-късно готварската печка загряваше цялата стая. Жегата нахлуваше и през мрежестата врата, и през прозореца над мивката. Ела имаше чувство, че дори движенията ѝ действаха като генератор на топлина.

Успоредно с покачването на термометъра се покачваше и нивото на шума. Когато наближеше време за вечеря, кухнята, която беше сърцето на дома, се изпълваше с оживление и шум и утихваше едва когато Ела изгасяше лампата късно вечерта, дълго след като пенсионерите вече се бяха оттеглили по стаите си.

Тази сутрин нямаше време да се наслади на относителната прохлада и тишина. Върза си престилката, запали фурната, сложи кафето да се вари и се зае да меси тесто за курабийки. Маргарет пристигна точно навреме, свали шапката си, окачи я на кукичката на

вратата и с благодарност прие чашата подсладено кафе, която Ела ѝ подаде. После излезе навън, за да напълни пералната машина с вода за първото зареждане за деня.

Вероятността да си купи електрическа пералня беше толкова далечна, че Ела дори и не си мечтаеше за това. В обозримо бъдеще трябваше да продължи да се справя с наследената от майка си машина с ръчна преса за изцеждане на прането. Водата от прането се източваше в една канавка край бараката, в която се намираше пералнята.

В летни дни като днешния още към десет сутринта в бараката ставаше непоносимо задушно. Но мокрото пране сякаш ѝ тежеше повече, когато го вдигаше с премръзнали и вкочанени ръце през зимните месеци. Независимо от сезона, Ела мразеше дните за пране. Привечер вече не усещаше кръста си от болка.

Соли се появи в кухнята по пижама, докато тя пържеше бекона.

Закуската се сервираше в осем.

До девет всички бяха приключили с храненето, а чиниите бяха измити, изсушени и прибрани. Ела остави една тенджерата с лапад да къкри на котлона, пригответи в съд смес за колосване, после взе Соли със себе си и излезе да простре първия кош пране, което Маргарет беше изпрала, изплакнала и изцедила.

Беше почти единайсет, когато влезе в кухнята, за да провери как са нещата там. Докато добавяше малко сол на лапада, някой позвъни на вратата. Бършейки ръцете си в престилката, тя тръгна към сумрачното входно антре, като за миг се погледна в огледалото на стената. Лицето ѝ беше зачервено и влажно от горещината, кокът ѝ — увиснал на тила, но тя не спря да го оправя.

Пред вратата стоеше д-р Кинкейд и се взираше примижал през мрежестата врата.

— Добро утро, госпожо Барън. — Бялата му сламена шапка имаше модерна червена връзка, набраздена от пот. Той почтително свали шапката и я притисна към гърдите си.

Тя се изненада да види доктора на верандата си, но все още нищо не ѝ подсказваше, че това ще бъде необикновен ден.

Кабинетът на доктор Кинкейд се намираше в центъра на града, на Хил Стрийт, но той правеше и посещения по домовете, обикновено при раждания, а понякога, за да попречи на някой заразен пациент да

разпространи болестта си в Гилиъд — името на града им с население от две хиляди души.

Самата Ела беше викала доктора в дома си веднъж преди няколко години, когато един от квартирантите беше паднал от леглото си през нощта. Възрастният господин Блакуел, за щастие, беше по-скоро притеснен, отколкото наранен, и твърдеше, че няма нужда от преглед, дори когато доктор Кинкейд се съгласи с Ела, че такъв е необходим за всеки случай. Господин Блакуел вече не живееше в пансиона ѝ. Малко след инцидента роднините му го преместиха в старчески дом в Уейко. Той напразно протестираше срещу това нежелано от него местене.

Дали някой от квартирантите ѝ беше повикал лекаря днес? Почти нищо от случващото се в къщата не убягваше от вниманието на Ела, но тя беше прекарала по-голямата част от сутринта навън, така че беше възможно някоя от сестрите да е използвала телефона, без Ела да разбере.

— Добро утро, доктор Кинкейд. Някоя от сестрите Дън ли ви е повикала?

— Не. Не съм тук за преглед.

— Тогава с какво мога да ви помогна?

— В неудобен момент ли идвам?

Тя се замисли за купа дрехи, готови за колосване, но колата трябваше да изстине още малко.

— Съвсем не. Заповядайте. — Тя свали резето на вратата и я отвори.

Д-р Кинкейд се обърна надясно и направи с шапката си знак, че кани някого да влезе. Ела не беше забелязала другия мъж, докато той не заобиколи голямата папрат до вратата и не застана на прага.

Първото ѝ впечатление беше, че непознатият е много висок и слаб. Имаше вид на недохранен. Беше облечен в черен костюм, с бяла риза, черна вратовръзка и държеше в ръка черна филцова шапка. Ела си помисли, че облеклото му изглежда много строго и неподходящо за такава гореща сутрин, особено в сравнение с крепонения костюм и бялата шапка на д-р Кинкейд.

Лекарят представи мъжа.

— Госпожо Барън, това е господин Рейнуотър.

Той сведе глава почтително.

— Госпожо.

— Господин Рейнуотър.

Тя се дръпна настрана и ги покани с жест да влязат. Д-р Кинкейд направи път на другия мъж. Като пристъпи навътре в антрето, непознатият господин спря, за да свикнат очите му със сумрака. После се огледа, като разсеяно прокарваше дългите си тънки пръсти по ръба на шапката си.

— Насам, моля. — Ела заобиколи двамата мъже и ги насочи към официалната гостна. — Заповядайте, седнете.

— Май някой звънесе на вратата.

Пискливият глас накара Ела да се обърне. Госпожици Вайълет и Пърл Дън стояха на най-долното стъпало. Облечени в пастелните си рокли на цветчета и старомодни обувки, те изглеждаха почти като близначки. И двете имаха ореол от бели коси. Ръцете им, с изпъкнали вени и старчески петна, стискаха почти еднакви кърпички, изцяло поръбени и избродирани от майка им, както бяха обяснили на Ела.

С неприкрито любопитство двете надзъртаха иззад рамото на Ела, за да видят кои са посетителите. Всеки гост в къщата беше събитие за тях.

— Това доктор Кинкейд ли е? — попита Пърл, по-любопитната от двете. — Здравейте, доктор Кинкейд — извика тя.

— Добро утро, госпожице Пърл.

— Кого сте довел?

Госпожица Вайълет се намръщи неодобрително на сестра си.

— Тъкмо слизахме да си играем на карти до обяд — прошепна тя на Ела. — Ще ви пречим ли?

— Ни най-малко.

Ела ги помоли да отидат в другата всекидневна и ги заведе до там. Когато те се настаниха на масата за карти, тя каза:

— Моля да ме извините, дами. — И затвори тежката дъбова двойна врата, разделяща голямото помещение на две. Върна се при господата в официалната гостна, която гледаше към верандата. Въпреки поканата ѝ да седнат, те бяха останали прави.

Д-р Кинкейд си вееше с шапката. Ела включи вентилатора на масата в ъгъла, насочи го да духа към лекаря и покани мъжете да седнат на двете кресла.

— Заповядайте.

Двамата я изчакаха да седне първа.

Тъй като беше лято и ден за пране, не си беше обула чорапи сутринта. Смутена заради голите си крака, тя ги кръстоса при глезените и ги сви под стола.

— Да ви предложи по чаша лимонада? Или чай?

— Звучи чудесно, госпожо Барън, но ще трябва да откажа — отвърна лекарят. — В клиниката ме чакат пациенти.

Тя погледна Рейнуотър.

— Не, благодаря — каза той.

Отиването до кухнята щеше да ѝ осигури възможност да си свали престилката, която имаше мокро петно на мястото, където Ела беше изсушила ръцете си, както и да стегне кока си. Но тъй като гостите отказаха предложените питиета, тя щеше да си остане с неугледния вид до края на посещениято им, целта на което те все още не бяха ѝ съобщили. Ела се зачуди с какво се занимава в момента Соли и колко време ще трае тази неочаквана среща. Надяваше се господин Рейнуотър да не е някой пътуващ търговец. Нямахше време да го изслуша, защото не възнамеряваше да купува предлаганите от него стоки, каквито и да бяха те.

Силният аромат на къкрещия лапад се усещаше дори в гостната. Докторът извади голяма бяла носна кърпа от джоба на сакото си и попи потта от оплешивяващата си глава. Оса се заби в мрежата на прозореца и продължи упорито да се опитва да мине през нея. Бръмченето на вентилатора и на осата изпълваха стаята.

За облекчение на Ела д-р Кинкейд се прокашля и каза:

— Чух, че един от пансионерите ви е напуснал.

— Точно така. Госпожа Мортън отиде да живее при болнавата си сестра. Някъде в Източна Луизиана, доколкото разбрах.

— Доста е далече оттук — отбеляза той.

— Племенникът ѝ дойде да я придружи с влака.

— Сигурен съм, че се е зарадвала. Някой питал ли е за стаята ѝ?

— Тя замина едва преди два дни. Не съм имала време да пускам обяви.

— Ами, добре тогава. Добре — каза лекарят и започна да си вее енергично, сякаш приветстваше някого.

Ела вече се досети за повода за посещениято и погледна господин Рейнуотър. Той седеше леко наведен напред, поставил двата си крака един до друг. Черните му обувки бяха лъснати — забеляза тя.

Гъстата му тъмна коса беше пригладена назад, но един кичур, прав и лъскав като сатенена панделка, непокорно се беше отпуснал върху широкото му чело. Имаше изпъкнали скули и лъскави гарвановочерни вежди. Поразително сините му очи бяха вперени в нея.

— Квартира ли си търсите, господин Рейнуотър?

— Да. Търся си място, където да отседна.

— Не съм имала време да направя основно почистване на освободената стая, но веднага щом е готова, ще ви я покажа с удоволствие.

— Не съм придирчив. — Той се усмихна и Ела видя белите му, макар и леко назъбени по края, зъби. — Ще наема стаята както си е.

— О, страхувам се, че не може да я наемете веднага — каза бързо тя. — Първо трябва да проветря завивките, да изтъркам всичко, да лъсна пода. Имам много високи стандарти.

— За квартирантите или за чистотата?

— И за двете.

— Точно затова го доведох тук — каза бързо лекарят.

— Обясних на господин Рейнуотър, че поддържате къщата в безупречен ред и чистота. Да не говорим за отличната храна, на която се радват квартирантите ви. Той си търси тихо и спокойно място, което се поддържа добре.

Точно тогава откъм кухнята се чу ужасен шум, последван от смразяващ кръвта писък.

ВТОРА ГЛАВА

Ела скочи от стола си.

— Извинете ме.

Тя излезе от гостната, прекоси коридора и нахлу в кухнята, където Соли стоеше на средата на стаята и крещеше с пълно гърло, като държеше лявата си ръка в неестествено положение и абсолютно неподвижна.

Горещата смес за колосване беше изгорила кожата на ръката му от китката до рамото. Имаше пръски и по гърдите и на тези места ризата му беше залепнала за кожата. Съдът, който преди беше върху котлона, сега лежеше преобърнат на пода. Лепкавата синя смес още капеше от него и образуваше голяма локва.

Без да обръща внимание на бъркотията, Ела вдигна сина си на ръце и го прегърна.

— О, не, мили боже. О, Соли, Соли, миличък. О, боже.

— Студена вода. — Д-р Кинкейд нахълта в кухнята почти веднага след нея и мигом оцени ситуацията. Той избута Ела към мивката, пусна студената вода и насила задържа ръката на Соли под струята.

— Имате ли лед?

Господин Рейнуотър отправи въпроса към Маргарет, която беше дотичала от двора и беше започнала да призовава божията помощ още преди да разбере точно каква злополука е станала.

Тъй като Маргарет не можеше да му отговори, Ела надвика писъците на Соли.

— Има лед в хладилника. Доставиха ни цяла торба тази сутрин.

Тя и д-р Кинкейд продължиха да се борят с момчето, за да задържат изгорената му ръка под студената вода. Ела наплиска с шепи и гърдите му, за да охлади тънкия плат на ризата, през който горещата смес изгаряше кожата му.

Всичко това не ставаше лесно. Трябваше да се борят със Соли, който размахваше дясната си ръка и блъскаше Ела и доктора, от което

болката му се засилваше. Момчето се съпротивляваше и риташе. Няколко чаши и чинии паднаха от сушилката и се разбиха на пода, сред увеличаващата се локва от сместа за колосване.

— Това ще помогне. — Господин Рейнуотър застана до Ела с голям къс току-що отчупен лед. Докато тя и д-р Кинкейд държаха Соли възможно най-неподвижно, господин Рейнуотър започна да разтрива с леда нагоре-надолу ръката на детето, по която се бяха появили грозни червени петна.

Ледът охлади изгарянията и в крайна сметка Соли спря да пици, но продължи да клати главата си ритмично. Лекарят спря водата. Ела забеляза, че ръкавите на сакото му са мокри до лактите и осъзна, че престилката и роклята ѝ също са вир-вода.

— Благодаря. — Тя взе остатъка от леда от господин Рейнуотър и продължи да обтрива с него ръката на Соли, като едновременно го занесе до един стол, седна и го настани в скута си. Прегърна го силно, целуна го по главата, а той се сгуши до гърдите ѝ. Дори и сега трябваха още няколко минути, преди да спре да поклаща глава.

От прага на кухнята сестрите Дън нареждаха съчувствено и успокоително.

Маргарет притискаше края на престилката към устата си с една ръка, а другата ѝ длан беше вдигната в молитва към тавана. Тя плачеше и се молеше жално:

— Мили Боже, помогни на бедното момче. Исусе, помогни на детенцето.

Ела беше благодарна за молитвите на Маргарет и се надяваше Бог да ги чува, но гласовитите възгласи само увеличаваха хаоса в кухнята.

— Маргарет, моля те, донеси ми една захарна пръчка — каза тя.

Сдържаният ѝ тон прекъсна трескавите молитви на Маргарет. Тя спря да нарежда, приглади престилката си надолу и отиде в килера, където Ела държеше един буркан със захарни пръчки, скрит между кутиите с брашно и захар. Когато Соли забележеше някоя захарна пръчка, настояваше да я получи. Той лягаше на пода и започваше да рита, докато не се изтощеше или докато Ела не се предадеше, само за да настъпи отново мир и покой.

Захарните пръчки се пазеха за кризисни ситуации. Като сегашната.

Маргарет сподавяше риданията си.

— Аз съм виновна. Играеше си навън в прахоляка. Нали знаеш как обича да рови с голямата лъжица? Обърнах се с гръб за няма и половин минута, за да просна чаршафите. И тогава се чуха писъците от къщата. Съжалявам, госпожо Ела. Аз...

— Не си виновна ти, Маргарет. Знаем колко е бърз.

Маргарет продължи да нарежда тихо, че вината е нейна, докато донесе буркана от килера, отвори металния капак и подаде буркана на Соли.

— Маргарет никога няма да си прости за това. Никога. Какъв цвят искаш, миличък?

Соли не реагира, така че Ела избра една бяла пръчка на оранжеви ивици. Не му я подаде направо, а я остави на масата. Той я взе и започна да я ближе. Всички в кухнята въздъхнаха облекчено.

— Ще огледам изгарянията.

— Не. — Ела вдигна ръка, за да спре доктора да не се приближава към Соли. — Не се образуват мехури, а и сместа за колосване изстиваше от два часа. Не беше толкова гореща. Когато Соли е дръпнал тенджерата и я е разлял върху себе си, мисля, че по-скоро се е уплашил.

— Добре, че не е била...

Госпожица Пърл изведнъж замълча, вероятно защото по-тактичната ѝ сестра я сръга с лакът в ребрата. Но Ела отгатна какво се канеше да каже госпожица Пърл, това, което си мислеха всички, включително и самата тя: че беше добре, че той не беше съборил тенджерата с врящата вода върху себе си.

Ела погали сина си по главата, но той се дръпна. Това отхвърляне на милувката прониза сърцето ѝ, но тя погледна останалите и се усмихна храбро.

— Мисля, че кризата отмина.

— Имам един мехлем в клиниката — каза лекарят. — Въпреки че няма мехури, не е излишно да се маже ден-два.

Ела кимна и погледна господин Рейнуотър, който се навърташе край печката, сякаш пазеше да не стане още някоя злополука.

— Ледът помогна. Благодаря ви.

Той кимна.

— За стаята... — започна тя.

— Видя ли, казах ти, че е нов наемател — прошепна госпожица Пърл на сестра си достатъчно силно, за да я чуят всички.

— Ние ще се оттеглим до обяда. — Госпожица Вайълет стисна ръката на сестра си, така че тя примигна от болка, и буквално я повлече към стълбището. Докато се отдалечаваха, госпожица Пърл продължаваше да шепне развълнувано:

— Изглежда много приятен, не мислиш ли? С чисти нокти. Чудя се откъде е.

Ела свали Соли от скута си и го настани на стола, където седеше тя. Направи неуспешен опит да събере кичурите, измъкнали се от кока. От парата в кухнята косата ѝ се беше накъдрила край лицето.

— Както ви казвах, господин Рейнуотър, не съм имала време да направя основно почистване на стаята. Ако искате да се настаните незабавно...

— Искам.

— Невъзможно е.

— Тогава кога?

— Когато видът на стаята съответства на стандартите ми.

Това изказване видимо го развесели и тя се зачуди дали усмивката, пробегнала по лицето му, е подигравка към изискванията ѝ или към гордостта ѝ.

Каквото и да изразяваше, тя се засегна.

— След случилото се през последния четвърт час съм изненадана, че все още се интересувате от наемането на стая в пансиона ми, особено след като си търсите тишина и спокойствие. А и още не сте видели стаята.

— Тогава нека да я погледнем — каза д-р Кинкейд. — Но аз определено трябва да се връщам в клиниката бързо.

— Не е нужно да се бавиш, Мърди — увери го господин Рейнуотър.

Първото име на д-р Кинкейд беше Мърдок, но Ела никога не беше чувала някой да го нарича Мърди, дори и близките му приятели.

— Не, не, искам да помогна, доколкото мога. — Докторът се обърна към нея. — Госпожо Барън?

Тя погледна Соли, който беше изял половината пръчка.

Маргарет долови колебанието ѝ и каза:

— Ти върви с господата, а аз ще наглеждам момчето. Кълна се, няма да отделя поглед от него.

Ела неохотно поведе двамата мъже нагоре по стълбището, а после по коридора до стаята в дъното. Отвори вратата и каза:

— Има хубаво южно изложение. Усеща се бризът. Тънкото перде се люлееше от освежаващия ветреца.

Тапетите бяха на жълти рози, а леглото с желязна рамка изглеждаше прекалено късо за господин Рейнуотър. Всъщност, въпреки че той беше слаб, стаята сякаш се смали, когато той застана в средата ѝ, изглеждаше много по-малка, отколкото когато я обитаваше госпожа Мортън.

Но той сякаш не забеляза или не се впечатли от твърде скромната обстановка, малкия размер на кревата и тесния дрешник. Той погледна през прозореца, кимна, после се обърна към Ела и лекаря.

— Става.

— Ще делите една баня с господин Хейстингс.

— Честър Хейстингс — поясни д-р Кинкейд. — Изключително приятен човек. Не се задържа много в града. Пътуващ търговец. Обикаля из целия щат.

— Няма проблем, че ще делия банята — каза господин Рейнуотър.

Докато слизаха по стълбите, Ела му каза цената за наема и храната и преди да стигнат до долния етаж, той вече беше приел.

— Чудесно — каза д-р Кинкейд. — Ще ви оставя двамата да се уточните за настаняването и останалите подробности.

Ела се поколеба и погледна към кухнята. Маргарет припяваше една песен, която обикновено успокояваше Соли. Така и самата Маргарет щеше да се успокои и Ела реши да ги остави сами още няколко минути.

— Ще ви изпратя — каза тя и ги поведе към входната врата, но когато стигна до нея, откри, че само д-р Кинкейд я е последвал. В коридора нямаше никой друг. Вероятно господин Рейнуотър се беше върнал в гостната и я чакаше там, за да обсъдят подробностите.

— Бих искал да ви кажа нещо, госпожо Барън. — Само преди минути той обясняваше, че бърза, така че думите му предизвикаха любопитството ѝ и тя го погледна. Той бутна мрежестата врата и излезе на верандата.

Издаденият над верандата втори етаж задържаше като в капан жегата, както и наситеното ухание на гардения. Цветето беше в една саксия в края на терасата и беше обсипано с бели цветчета.

Преди две лета един от наемателите се беше оплакал, че от натрапчивото ухание получава главоболие. Ела смяташе, че главоболието му се дължи не толкова на ароматните цветове, колкото на царевичната водка, която той отпиваше от сребърна плоска бутилка всеки път, когато смяташе, че никой не го гледа. Когато му напомни, че в къщата не е позволено внасянето на алкохол, той се обиди.

— За лекарството ми за кашлица ли говорите, госпожо Барън?

Тя не можеше да продължи да спори, без да го нарече лъжец, но той повече не се оплака от гарденията. Все пак Ела изпита облекчение, когато той напусна къщата и на негово място се настани много по-приятният господин Хейстингс.

Докторът отново попи изпотената си глава с носната кърпа.

— Искан да говоря с вас насаме.

— За Соли?

— Ами да, за него.

Бяха водили този разговор вече много пъти. Ела се подготви за спора и скръсти ръце.

— Няма да го дам в лудница, доктор Кинкейд.

— Не съм предложил...

— Няма и да му давам лекарства.

— Вече ми го казахте. Много пъти.

— Тогава ви моля да спрете с опитите да ме убедите в обратното.

— Това, което се случи току-що...

— Би могло да се случи на всяко дете. Помните ли, когато момчето на семейство Хинеджър обърна газената лампа върху себе си миналата зима?

— Онова дете беше на две години, госпожо Барън. Соли е на десет.

— Още не ги е навършил.

— Все пак. — Докторът смекчи тона си и продължи. — Много добре знам какви са рисковете за едно дете. След всичко, което съм видял като практикуващ лекар, цяло чудо е, че децата успяват да оцелеят и да пораснат големи хора.

Той спря, пое си дъх и я погледна състрадателно.

— Но на вашето момче му се случват твърде много злополуки. Дори и на тази възраст, Соли не разбира, че е опасно да издърпаш гореща тенджерата от котлона. А когато се случи инцидент, той реагира с гневен изблик. Както днес.

— Беше се изгорил, пицеше от болка. Всеки на негово място би пицял.

— Като ви говоря това, моля не ме мислете за коравосърдечен или ненужно жесток. Вашата упоритост е жестока. Като отказвате медикаментите, които биха потиснали... импулсивните действия на сина ви, той може да нарани себе си и останалите, особено когато е получил някой от пристъпите си.

— Аз внимавам много, за да предотвратя подобно нещо.

— Не се съмнявам, че сте много бдителна и...

— Това не ми тежи, правя го с удоволствие. Ако не бяха грижите по къщата, щях да посвещавам цялото си време на Соли. Случилото се тази сутрин беше изключение, не правило. Бях ангажирана с нещо непредвидено.

Намекваше му, че той е отговорен за отсъствието ѝ, но докторът пренебрегна упрека.

— Така стигаме до втория въпрос, който исках да обсъдим, госпожо Барън. Това, че постоянно трябва да бъдете нащрек, е опасно за здравето ви. Колко време можете да издържите така?

— Колкото е необходимо Соли да бъде наглеждан.

— Което най-вероятно означава до края на живота му. Какво ще се случи, когато той порасне и вие вече не сте в състояние физически да го възпирате?

Тя отпусна ръце. Бавно и категорично заяви:

— Лекарствата, които ми предлагате, за да потискат импулсивните му действия, биха потиснали и способността му да учи.

Като чу думите ѝ, докторът я погледна с още по-голяма тъга и съжаление. Тя продължи.

— Знам, че не вярвате в интелектуалните способности на Соли, доктор Кинкейд. Но аз не се съмнявам в тях. Няма да го лиша от тази възможност само защото това ще улесни живота ми. Няма да позволя да бъде дрогиран почти до безсъзнание, за да го гледам как диша, но не прави нищо друго. Що за живот ще бъде това?

— А що за живот ще бъде вашият? — попита той тихо.

Тя изпъна рамене. Лицето ѝ беше почервеняло от възмущение.

— Ценя професионалното ви мнение, доктор Кинкейд. Точно така, мнение. Никой не знае точно какво може да разбере или научи Соли. Но като негова майка аз съм наясно със способностите му много по-добре от всеки друг. Затова ще направя това, което според мен е най-добро за него.

Приел за загубена битката, но не и войната, докторът отмести поглед към цветната леа в дъното на градината. Сините цветчета на ралиците се поклащаха леко в обедната мараня.

— Изпратете Маргарет да ѝ дам мехлема — каза той накрая.

— Благодаря.

— Безплатно.

— Благодаря.

Улицата беше опустяла, ако не се броеше едно кафяво-бяло куче, което следваше каруца с един възрастен чернокож, теглена от две мулета. Докато минаваше край тях, мъжът докосна шапката си. Те му махнаха в отговор. Ела не го познаваше, но докторът го поздрави по име.

— Ако това е всичко, доктор Кинкейд, трябва да се заемам с обяда.

Той се обърна отново към нея.

— Всъщност, има още нещо, госпожо Барън. За господин Рейнуотър.

Освен името му и готовността да си плаща наема и храната, тя не знаеше нищо за този човек. Приемаше го за наемател единствено заради препоръката на д-р Кинкейд.

— Добър ли е по характер?

— Безупречен.

— Отдавна ли го познавате?

— Той е син на покойния братовчед на жена ми. Това го прави далечен роднина по линия на жена ми.

— Предположих, че е стар семеен приятел или роднина. Нарече ви Мърди.

Той кимна разсеяно.

— Това е прякорът ми в семейството.

— Той също ли е лекар?

— Не. Занимаваше се с търговия на памук.

— Занимаваше? — Господин Рейнуотър от жертвите на Депресията ли е, един от хилядите останали без работа? — Ако е безработен, как ще си плаща наема? Не мога да си позволя да...

— Той разполага с известни средства. Той... — Докторът се загледа след отдалечилата се каруца, която скоро се скри зад ъгъла. После се обърна към нея и поясни. — Всъщност той няма да се нуждае от стаята дълго време.

Тя го погледна в очакване.

Той добави тихо:

— Той умира.

ТРЕТА ГЛАВА

— Моля ви, господин Рейнуотър, оставете това.

Мъжът беше коленичил и събираше счупените парченца порцелан от покрития с линолеум под на кухнята. Той я погледна за момент, но продължи да събира парчетата.

— Опасявам се, че момчето ще се нарани отново.

— Двете с Маргарет ще оправим тук и ще се погрижим за Соли.

Маргарет стоеше край печката и отцеждаше мазнината, в която бяха пържили бекона сутринта, в тенджерката с къкрещия лапад. Соли седеше на обичайното си място на кухненската маса и се люлееше напред-назад. Играеше си с йо-йо, което Маргарет му беше дала от кутията с играчки. Той навиваше въженцето около показалеца си, а после го развиваше, изцяло съсредоточен върху действията си.

Кризата беше отминала и той сякаш не си спомняше за станалото, но как можеше да бъде сигурна? Трябваше да приеме пасивността му за добър знак. Като гледаше русата му глава, сведена над йо-йото, тя усети познатото бодване дълбоко в сърцето си, смесица от безгранична любов и страх, че дори и тя няма да успее да го опази.

Господин Рейнуотър се изправи и протегна ръката си. Ела взе лопатката, окачена на гвоздея на стената, и я поднесе към него. Той внимателно изсипа парчетата порцелан в нея.

— Това са само големите парчета. Има малки, които не можах да извадя от сместа за колосване.

— Ще внимаваме, когато я почистваме.

Той се обърна към мивката и изми ръцете си, после се изсуши в кърпата за чинии. Тя би се чувствала неловко да се държи така свойски в чужда кухня, особено у някой непознат. Но той явно не страдаше от подобни скрупули.

Тя остави лопатката на пода в ъгъла.

— Маргарет, ще извадиш ли нещата за обяда, докато говоря с господин Рейнуотър?

— Да, госпожо. Искаш ли да приготвя обяда и на детето?

— Моля те. Обели един портокал и го начупи на парченца. Сандвич с масло и желе от грозде, срязан наполовина. Сложи му ги в синята чиния, както обича.

— Да, госпожо. Ти се погрижи за господина. — Тя се усмихна на господин Рейнуотър, очевидно доволна, че той ще се присъедини към домакинството им. Готовността му да помогне в спешната ситуация беше спечелила нейното иначе трудно за спечелване одобрение. — Чаршафите трябва да се прострат, но могат и да почакаат до следобеда.

— Благодаря, Маргарет. — Ела се обърна и покани с жест господин Рейнуотър да тръгне към коридора. — Господин Рейнуотър?

— Можем да говорим и тук.

Ела предпочиташе да не обсъжда делови въпроси в кухнята, където, както можеше да се очаква, беше станало много горещо. Тя се тревожеше и за чаршафите в пералнята, които трябваше да се изцедят с ръчната преса вероятно два пъти, преди да се прострат да съхнат.

Страхуваше се, че Маргарет е изцапала ръцете си с мазнината от бекона, както правеше често. Освен това Маргарет обичаше да клюкарства. На няколко пъти Ела бе принудена да ѝ прави забележка, че разпространява лична информация за наемателите и за самата Ела.

Основната ѝ грижа обаче беше Соли, макар че червените петна по кожата му бяха избледнели и почти не се виждаха и сякаш не го боляха. За момента той изглеждаше спокоен.

Но тя не беше. Инцидентът с изгарянето я беше изтощил и разконцентрирал. Бе допълнително потресена от това, което д-р Кинкейд ѝ каза за господин Рейнуотър. По много причини не ѝ се нравеше възможността да приеме за наемател умиращ човек, въпреки че от неговото присъствие зависеше пансионът ѝ да е пълен. Нямаше време за нищо, трябваше да се грижи за комфорта на наемателите си и да се оправя със Соли.

Злощастното положение на господин Рейнуотър беше единствената пречка да го приеме под покрива си. Съвестта ѝ нямаше да ѝ даде мира, ако откажеше на човека само по тази причина.

Д-р Кинкейд трябваше да я информира за състоянието на човека предварително, преди тя да се съгласи да му даде стаята под наем. Така я беше поставил в неловка ситуация, а сега самият господин Рейнуотър я поставяше в деликатно положение, като искаше да проведат разговора си пред нейната любопитна прислужница.

Като се постара да прикрие недоволството си, тя каза:

— В чекмеджето на нощното шкафче ще намерите пликове. На една маса под стълбището има кутия, в която се пускат парите за наема. Събирам наема всеки понеделник, но вие ще ми платите аванс за първата седмица, преди да се настаните в стаята си. Това устройва ли ви?

— Да. Напълно.

— За да не стават обърквания, не забравяйте да напишете името си на плика с наема, преди да го пуснете в кутията.

— Няма.

Сега, като знаеше истината за състоянието му, й беше още по-трудно да издържи на спокойния му поглед. Затова се зарадва, когато Маргарет привлече вниманието й.

— Ето, сладкишче. Това е обядът ти, приготвен точно както го харесваш. — Тя постави синята чиния пред Соли.

Соли не реагира нито на думите на Маргарет, нито на храната. Продължи да се люлее и да навива въженцето на йо-йото на пръста си.

— За храната — каза Ела, за да привлече вниманието на господин Рейнуотър към себе си. — Сервираме закуска всяка сутрин в осем, но можете да получите кафе в кухнята и по-рано. Вечерята е в шест и половина. За да не прахосваме храната, бих искала да ме предупреждавате, ако ще пропуснете някое хранене.

— Едва ли ще вечерям навън.

Ако той не беше там, тя щеше да извади фибите от кока си и да разпусне косата си. Кокът се беше свлякъл на врата й, топлеше и й тежеше.

— За обяд предлагам колбаси, сирене, плодове. Понякога нещо останало от предния ден. — Тя посочи Маргарет, която развиваше шунка, увита във восъчна хартия от месарницата. — Сервираме ги на масата в трапезарията между дванайсет и един и който дойде по-рано, има по-голям избор. — Тя погледна часовника на стената. — Днес малко закъснявам, но сестрите Дън все едно обикновено хапват само плодове, а господин Хейстингс не е в града.

— Те ли са единствените квартиранти, освен мен?

Тя кимна.

— Сестрите обитават най-голямата стая, в противоположния край на коридора спрямо вашата. Господин Хейстингс е в стаята до

стълбището.

— А вие със Соли?

— Ние сме на първия етаж. В неделя — продължи тя бързо — сервирам обяда в два часа. Така имам време да отида на църква сутринта. В неделя вечер всеки се оправя самостоятелно с храната, но кухнята е на ваше разположение, ако искате да я използвате. Само моля всеки да почиства след себе си.

— Разбира се.

— Има ли нещо, което не трябва да ядете? — Тя задаваше този въпрос на всеки нов квартирант, макар че на него можеше да му прозвучи като специално зададен заради болестта му.

Сякаш отгатнал мислите й, той се усмихна леко.

— Мога да ям всичко, не съм капризен.

— Някакви въпроси?

— Кога мога да се настаня?

Тя избегна отговора за момент и продължи с обясненията.

— Спалното бельо се сменя веднъж в седмицата. Моля ви да не използвате повече от три хавлиени кърпи седмично. Не оставяйте банята мръсна от любезност към господин Хейстингс. Той ще прави същото за вас. Ако имате някакви оплаквания, обръщайте се към мен. Не позволявам внасянето на алкохол в къщата. Очаквам да се държите любезно с останалите квартиранти и да се съобразявате с тях. Ако имате посетители, можете да ги каните в гостната, но ви моля да ме предупреждавате. Можем да уговорим и сервирането на някаква почерпка за гостите ви. Срещу скромно заплащане можете да поканите гост за вечеря, но само ако сте ме предупредили предварително.

— Няма да имам посетители, нито гости за вечеря.

Сините му очи блестяха като лампичката на фурната. Задържаха нейните за момент, после тя отмести поглед.

— Ще ви дам точния пощенски адрес, за да можете да го изпратите на роднините и приятелите си.

— Бих се изненадал, ако получа някаква поща.

— Е, ако получите, само аз имам ключ за пощенската кутия. Ще оставя пощата ви в стаята. Можете да разчитате на дискретността ми.

— Убеден съм в това.

— Всичко това звучи ли ви приемливо, господин Рейнуотър?

След като търпеливо беше изчакал тя да изреди всичките си правила, той отново повтори:

— Кога мога да се нанеса?

За трети път задаваше този въпрос. Разбираемо, това беше основното, което го интересуваше. Времето беше от значение за човек, на когото, според д-р Кинкейд, дните бяха преброени.

— Във вторник.

— Днес е четвъртък.

— Както ви обясних, стаята трябва да бъде почистена основно. Можете ли да продължите гостуването си у доктор Кинкейд, докато стаята бъде готова?

— У тях съм вече трети ден. Те са много гостоприемни и ме настаниха в стаята на синовете си. Но така се налага момчетата да спят на пода в дневната, което е неудобно за всички. Бих искал да се настаня тук най-късно утре.

— Стаята няма да бъде готова до тогава. Днес е ден за пране. Двете с Маргарет не можем да отложим прането, за да ви подготвим стаята. Трябва да извадим мебелите, за да изтъркаме пода. Матракът и възглавниците трябва да се проветрят. — Тя подразнено прибра един кичур коса, който беше залепнал за бузата ѝ. — Няма как да свърша всичко това до утре.

— Новият ни проповедник си търси работа.

Ела погледна към Маргарет.

— Какво?

— Брат Калвин — обясни тя. — Току-що пристигна в града, за да поеме местната църква. Но нашето паство е бедно и не можем да му плащаме нищо. Той спи на верандата на едни хора от паството и те го хранят, но той иска да изкара малко пари, за да може да си намери дом и да доведе тук и съпругата си. Тя сега е в Южен Тексас при семейството си и ужасно му липсва. Срещу съвсем скромно заплащане той може да свърши работата, госпожо Барън. И без това не трябва да вдигаш тежко, а мен ме заболява гърбът само като си помисля за влаченето на тежкия матрак по стълбите. Защо да не извикам брат Калвин?

Ела погледна господин Рейнуотър, който слушаше заинтригувано. Той се обади:

— Готов съм аз да платя на брат Калвин за почистването.

Маргарет се усмихна, сякаш въпросът беше уреден. Тя се отпрати към коридора, където беше телефонът.

— Веднага ще се обадя в магазина. — На господин Рейнуотър тя обясни: — Моето момче, Джими, работи в бакалията на Рандал. Когато тръгне да разнася покупки по домовете, може да се отбие до къщата, където е отседнал проповедникът, и да му каже да дойде тук.

Когато Маргарет се отдалечи достатъчно, за да не чува, господин Рейнуотър каза на Ела:

— Надявам се, че това ви устройва.

Не я устройваше. Това беше нейната къща. Тя вземаше всички решения, свързани с нея. Но тази сутрин явно нищо не беше нормално. Всичко беше наопаки. Ела беше пометена от необичайната поредица от събития. Всъщност се чувстваше направо зашеметена от тях и това чувство я тревожеше. Рутината не беше просто предпочитание за нея, беше необходимост.

Но погледнато по принцип, прибягването до услугите на брат Калвин беше дреболия и тя знаеше, че ще изглежда дребнава, ако възрази на толкова добър план, особено след като господин Рейнуотър беше предложил да плати за труда.

Но не беше готова да се предаде.

— Бих предпочела сама да свърша тази работа, господин Рейнуотър.

— Защото имате високи стандарти.

— Не се плаша от тежка работа.

— Никой не се съмнява в това.

— Но тъй като времето ни притиска...

Тя нямаше намерение да споменава, че времето му е ограничено. Остави изречението си недовършено. От смущение лицето ѝ пламна още повече.

Той каза:

— Това е добър план. Ще ви спести много работа. Ще пощади и гърба на Маргарет. А и ще помогне на брат Калвин по-скоро да се събере с жена си.

Тя отново забеляза развеселеното пламъче в очите му и си помисли, че ако се усмихне, той също ще се усмихне. Но тя не го направи и той също остана сериозен.

— И решава и вашия проблем — изтъкна тя.

— Така е, да.

Тя въздъхна победена.

— Добре. Но ако ме изчакате поне утре сутрин, ще се радвам.

— Какво ще кажете за утре в четири следобед.

— Четири? Добре. Дотогава ще съм приготвила стаята.

— Тогава ще донеса парите. За да платя на брат Калвин и да ви дам наема за първата седмица.

Той се усмихна, но тя не му отвърна. Вместо това го подкани да тръгне към коридора, подсказвайки, че разговорът им е приключил.

— Мога да изляза през задната врата.

Тя кимна и го изпрати до мрежестата врата към задния двор. Докато слизаше по стълбите, той си сложи шапката. На най-долното стъпало се обърна и докосна периферията ѝ.

— Госпожо Барън.

— Господин Рейнуотър. Надявам се да се чувствате добре тук.

Сега си имаше други неотложни задачи, първата от които беше да се погрижи Соли да изяде обяда си. Но поради някаква причина не се обърна веднага към кухнята. Продължи да гледа в очите мъжа, който щеше да живее в дома ѝ през последните седмици от живота си. Дали съжалението ѝ личеше? — запита се тя. Сигурно.

Той каза:

— Казал ви е, нали? Мърди ви е казал за мен?

Ела не си падаше по увъртанията. Освен това не би обидила мъжа с опити да го излъже.

— Смяташе, че трябва да знам.

Той кимна, не само като потвърждение на това, което беше заподозрял, но и в знак на одобрение за прямотата ѝ.

— Ще ви бъда благодарен, ако не казвате на останалите. Като знаят истината, хората се чувстват неловко и започват да си мерят приказките. Във всеки случай, не искам никакво суетене заради това. Не желая да получавам различно отношение от останалите.

— Няма да кажа нищо на никого.

— Благодаря.

— Няма нужда да ми благодарите, господин Рейнуотър.

— Видяхте ли? — усмихна се той. — Вече ми правите отстъпки.

Тя се смути. Усмивката му се задържа няколко минути, после той възвърна сериозния си вид.

— Говори ли?

— Какво?

— Синът ви.

Той кимна с глава. Тя се обърна. Зад гърба ѝ Соли продължаваше да седи на масата. Обядът му още не беше докоснат. Той навиваше въженцето около пръста си, развиваше го, навиваше го отново и се люлееше напред-назад в ритъм, който само той чуваше.

Тя се обърна отново към господин Рейнуотър и поклати глава.

— Не. Не говори.

— Е — каза той мило, — повечето хора, които говорят, всъщност няма какво да кажат.

Лекотата, с която той реагира на състоянието на Соли, ѝ се стори още по-трудна за разбиране от грубото, любопитно виждане на непознатите и неочаквано очите ѝ се напълниха със сълзи. Може би той ги забеляза и поиска да ѝ спести неудобството, защото не каза нищо повече, само докосна ръба на шапката си още веднъж, обърна се и се отдалечи.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Брат Калвин Тейлър се окажа Божи дар не само за местната методистка църква.

Проповедникът беше висок, здрав мъж, към двацет и седем — осем годишен, с приятни маниери и широка усмивка, която блестеше още по-ослепително заради един от предните му зъби, който беше златен. Ела се зачуди дали хората от паството му не се разсейваха от зъба, докато слушаха проповедите му, или той им действаше по същия хипнотичен начин като клатещ се джобен часовник.

Но щом чу гласа му, тя реши, че едва ли нещо може да отвлече вярващите от неговите вдъхновени от Бога слова. Той имаше глас на пророк, басовите тонове звучаха като гръмовен екот. Ела си представи отекващия му глас в църквата как събужда задрямалите, плаши грешниците и ги подтиква към покаяние и изпълва вярващите с възродена преданост към Бог.

Той определено оказваше благотворно влияние върху паството си. Когато Маргарет го представи официално на Ела, го похвали, че откакто той е застанал на амвона на църквата им, броят на хората, посещаващи църковните служби, се е увеличил трикратно.

— Няма и едно свободно място в неделя.

Младият проповедник реагира на похвалите ѝ със смирение и каза, че успехите му се дължат на Бога.

— Бог ни благославя с такава щедрост и великодушие.

Ела веднага го хареса и бързо му възложи работата, въпреки очакваната реакция на сестрите Дън при вида на цветнокож мъж в къщата. Ела не споделяше предразсъдъците им. Тя си спомняше случая, когато за пръв път беше осъзнала, че привилегиите, които произтичаха от расовата принадлежност, са ужасно несправедливи.

Баща ѝ я беше завел на кино в Уейко и тя искаше да седне на балкона. Той ѝ обясни, че на балкона пускат само цветнокожите. Тя възрази, че това не е справедливо. Каза, че не е редно да не може да

седне където иска. Но баща ѝ не разбра правилно думите ѝ, постави ръка на рамото ѝ и се усмихна:

— Не е редно, Ела. Така е. Изобщо не е справедливо. И се гордея с теб, че мислиш по този начин.

Тя не беше възпитавана в дух на расовите предразсъдъци и нямаше такива. Но когато порасна, започна да си дава сметка, че нейната гледна точка по този въпрос не се споделя от повечето хора.

Проповедникът скоро доказа, че е добър не само в приказките. До края на деня той беше изтъркал и излъскал пода на свободната стая.

— Мога да излъскам и антрето, така и така съм се заел — предложи той. След което го лъсна до блясък.

На вечеря Ела му напълни една чиния и го сложи да хапне в кухнята, докато тя сервираше на сестрите Дън в трапезарията. Забеляза, че пасторът каза молитва, преди да започне да се храни. Когато приключи с вечерята, той внесе матрака и възглавниците от двора, където се бяха проветрявали целия следобед, и ги върна в бъдещата стая на господин Рейнуотър.

Преди да си тръгне, брат Калвин ѝ каза, че ще се върне на следващата сутрин, за да помогне на Маргарет за останалите неща, които трябваше да се свършат покрай настаняването на новия квартирант.

— До четири часа стаята ще блести. Обещавам ви.

Той спази обещанието си. Работата беше свършена така, че Ела нямаше забележки. Все пак тя лично оправи леглото. Не само си имаше особено мнение за оправянето на леглата, но и свежият мирис на нагретите от слънцето чаршафи и калъфки ѝ доставяше истинско удоволствие.

Господин Рейнуотър пристигна в уреченото време. Сестрите Дън бяха отишли до библиотеката, която всъщност представляваше един преустроен камион, минаващ през Гилямд веднъж на две седмици. Маргарет гладеше в кухнята и наглеждаше Соли. Господин Хейстингс още беше извън града.

Ако не се броеше звънът в четири часа на стария часовник в гостната, къщата беше съвсем притихнала, когато Ела отвори вратата, за да посрещне господин Рейнуотър. Размениха си поздравии, после тя го поведе нагоре. Стъпките им отекнаха върху прясно излъскания под в коридора.

Той спря пред отворената врата на стаята си и я огледа. Забеляза всяка подробност, включително клончето орлови нокти, което Маргарет беше поставила във вазата на бюрото. После се обърна към Ела.

— Бяхте права да държите на стандартите си, госпожо Барън. Сега стаята е много по-приятна. Благодаря.

— Моля.

— Давам си сметка, че съм поискал твърде много, като настоявах да я пригответе за днес, но исках да се преместя възможно най-бързо.

Тя само кимна, защото се боеше, че ако направи някакъв коментар за недостатъчното време, думите ѝ може да прозвучат двусмислено.

Той ѝ подаде един бял плик, върху който с черно мастило беше написано името му.

— Това е наемът за първата седмица. Кажете ми колко дължа на брат Калвин.

После той внесе двата си платнени куфара и внимателно затвори вратата.

— Североизточен Тексас. Някъде по средата между Далас и Тексаркана.

По време на цялата вечеря сестрите Дън обсипваха господин Рейнуотър с въпроси. Ела събираше празните им чинии на купчина върху един поднос, когато госпожица Вайълет го попита откъде е.

Госпожица Пърл, която го гледаше унесено над масата, отбеляза:

— Там е добро място за отглеждане на памук.

— Той знае това, сестро — каза Вайълет. — Нали се е занимавал с търговия с памук.

— Знам това — отвърна Пърл рязко. — Само го отбелязвам.

За да предотврати караница между сестрите, Ела тактично се намеси.

— Да сложа ли бита сметана на пая с къпини, госпожице Пърл?

— О, сметана, да, моля. Не мислите ли, че паят с къпини е по-вкусен със сметана, господин Рейнуотър?

— Определено. — Той погледна Ела и ъгълчетата на устните му се напрегнаха, за да скрият усмивката. — И за мен сметана, моля.

— Кафе?

— Да, благодаря.

Тя вдигна подноса. Господин Рейнуотър се изправи.

— Да го занеса аз?

— Не.

Думата прозвуча много по-натъртено, отколкото Ела беше възнамерявала, и всички в стаята, включително и самата Ела, се изненадаха от тона ѝ. Сестрите погледнаха зяпнали и нея, и новия квартирант. Очевидно те бяха не по-малко изненадани от неочакваното му предложение за помощ.

За да скрие смущението си, Ела сведе глава и измърмори:

— Благодаря, господин Рейнуотър, не е нужно — после бързо се отправи към кухнята.

Докато излизаше от стаята, чу как госпожица Пърл деликатно се прокашля и попита:

— А семейството ви, господин Рейнуотър?

— Майка ми и баща ми вече не са между живите, а аз съм единствено дете.

— Колко жалко — каза Пърл. — Двете с Вайълет можем да разчитаме само една на друга. Останалите от семейството ни починаха.

Кухненската врата се затвори и така Ела не чу коментара на господин Рейнуотър.

— Старите дами ще побъркат човека с въпросите си, мира не му дават — поклати глава Маргарет.

— Чух, че и ти му задаваше въпроси по-рано днес.

— Просто проявявах любезност — измърмори Маргарет. Погледна за миг Ела, после я погледна отново. — Добре ли си?

— Дали съм добре? Разбира се. Защо?

— Лицето ти изглежда пламнало. Дано не си пипнала онази лоша лятна треска. Държи някои хора на легло седмици наред.

— Нямам треска. Сложи ли сладкиша в чиниите?

— Някога да съм закъснявала да го приготвя, преди да почна да мия чиниите? — Прислужницата кимна с рамо към чиниите на плотта, които чакаха да бъдат поставени на подноса за сервиране. — Какво реши за капациите на предните прозорци?

— Какво за тях?

— Казах ти. Брат Калвин предложи да ги боядиса.

Ела добави сервиза за кафе върху подноса.

— Не мога да си позволя боядисването им в момента.

— Изглеждат много вехти.

— Знам, че се нуждаят от боядисване, Маргарет, но...

— Брат Калвин каза, че ще го направи много евтино. Колко мило беше, че донесе онези къпини. Сам ги набрал.

Ела въздъхна.

— Кажи му да намине да говорим за капациите. Ще видим. — Тя погледна чинията с вечерята на Соли. Беше хапнал достатъчно, за да издържи до следващия ден. — Сега може да дадеш и на Соли парче пай — каза тя на Маргарет.

Прислужницата се усмихна на момчето, извади ръцете си от мивката и ги изтръска.

— Сама ще нахраня моето момченце.

Ела занесе подноса до вратата, обърна се с гръб и я побутна.

— Дейвид.

— Какво?

— Така е първото име на господин Рейнуотър — обясни Маргарет. — Реших, че ще искаш да знаеш.

Ела я погледна подразнено, докато излизаше заднишком през вратата. Когато се обърна към трапезарията, очите ѝ се приковаха направо в господин Рейнуотър, който вдигна глава и я погледна. Погледите им се срещнаха и задържаха няколко секунди, преди той да насочи отново вниманието си към госпожица Вайълет, която му разказваше за вълнуващите дни, в които тя и Пърл бяха работили като учителки.

— Толкова е хубаво човек да проведе приятен разговор с някой нов познат, нали, сестро? — каза Вайълет.

— Така е — усмихна се престорено Пърл и приглади дантелената си яка. — Надявам се да се задържите при нас дълго време, господин Рейнуотър.

Ела нарочно не го погледна и запази безизразното си изражение, докато сервираше плодovия пай със сметана.

Тя седеше на кухненската маса и ядеше своята вечеря, когато той надникна през вратата. Тя веднага скочи на крака и почисти устата си със салфетка.

— Господин Рейнуотър? Трябва ли ви нещо?

Той влезе в кухнята.

Маргарет спря да върши това, с което се занимаваше, и му се усмихна широко.

— Има още топло кафе.

— Благодаря, не искам повече.

Соли, който седеше срещу Ела и тропаше с лъжицата си по ръба на масата, не реагира.

Новият квартирант кимна към чинията на Ела.

— Чудех се вие кога се храните.

— Нуждаете ли се от нещо?

— Извинете, че прекъсвам вечерята ви. Само исках да питам дали може да включа лампите на верандата, за да седна да почета.

— Разбира се. Ключът е...

— Видях го. Но исках да попитам, преди да ги запаля.

— Просто ги изгасете, когато се приберете.

Той погледна Соли, който продължаваше да барабани ритмично с лъжицата, кимна на Маргарет и Ела и излезе през вратата.

— Много мило, че пита — каза Маргарет. — Господин Как-се-казваше, онзи, дето миришеше на пияница? Никога не би се сетил да попита. Надявам се господин Рейнуотър да остане при нас дълго време.

Ела седна и продължи да се храни.

След като Маргарет си тръгна, Ела сложи Соли да спи и той заспа много бързо. Тя остана коленичила до леглото му, загледана в сладкото му лице, заслушана в лекото му дишане. Когато коленете започнаха да я болят, тя целуна въздуха над бузата му и безшумно излезе от стаята, оставяйки го да спи спокойно. Въпреки това, когато седна на кухненската маса, се заслуша дали той няма да започне да се върти. Зае се да чисти боб за вечерята на следващия ден. Доста след десет часа огледа за последно кухнята и изгаси лампата.

Вратът и раменете ѝ горяха от умора, докато вървеше по тъмния коридор. Лампата на верандата беше изгасена. Господин Рейнуотър не я беше забравил светната. Но тя отиде да провери дали той е заключил мрежестата врата. Не беше. Тя посегна към резето.

— Ако сложите резето, няма да мога да вляза.

Тя подскочи, като чу гласа му.

— Съжалявам. Не исках да ви стресна.

Тя бутна вратата и излезе на верандата. Той седеше в тъмното, на един от плетените столове.

— Аз съжалявам — каза Ела. — Видях, че лампата е изгасена, и помислих, че сте се прибрали в стаята си. Не исках да смущавам уединението ви.

— Не сте го смутили ни най-малко. Изгасих лампата, защото започнах да се дразня от мушиците, които кръжаха край нея. — Той се изправи и посочи един от столовете.

— Моля, седнете при мен.

Тя се поколеба за момент, после пристъпи и седна на един от другите столове.

— Въздухът навън е толкова приятен, че не ми се прибира в стаята. — Той ѝ се усмихна. — Колкото и удобна да е тя.

— Радвам се, че ви харесва.

— С тапетите на рози и всичко останало.

Двамата потънаха в мълчание, смущавано само от пискането на жетварките, лая на куче в далечината и тихото скърцане на плетения му стол, когато той промени позата си. Той опъна дългите си крака напред, сплел ръце върху книгата, която лежеше в скута му, и наклони глава назад. Изглеждаше напълно отпуснат.

Ела не беше сигурна, че такава отпусната поза е благопристойна, когато мъж и жена, които не се познават, седят сами в тъмнината. Всъщност беше почти сигурна, че не е. Тя подсказваше някаква близост, което не беше редно, макар столовете им да се намираха на няколко метра разстояние.

— Закъде замина храната?

Тя го погледна.

— Храната, която Маргарет опаковаше, когато влязох в кухнята — поясни той. — Къде я изпратихте?

— В бедняшкия квартал. Намира се в източния край на града, от другата страна на железопътните релси.

Той продължи да я гледа, повдигнал заинтригувано вежди.

— Отначало се появиха неколцина скитници. Дошли с товарния влак и се отбили край потока, за да си отдъхнат от пътя. Властите ги прогониха, но дойдоха нови и по-многобройни, продължиха да идват и накрая шерифът се отказа от опитите да ги прогони. Сега ги е оставил да се оправят сами. Броят им варира, но по всяко време има по няколко души. Цели семейства. Така че през няколко дни изпращам останалата храна, стар хляб, презрели плодове. Такива неща.

— Много великодушно.

Тя сведе глава и приглади полата си с длани.

— Иначе ще трябва да изхвърля тази храна.

— Съмнявам се онези скитници да се сърдят, че ябълките са натъртени.

— В замяна на това ги моля да не идват да просят тук. Те си го предават един на друг и така новодошлите също го научават. „Не ходете да просите в Пансиона на Барън. Там няма да ви дадат нищо.“

— Все пак това е благотворителност.

Тя не искаше да получава повече похвали, отколкото заслужаваше.

— Не нося храната лично, господин Рейнуотър. Изпращам я по Маргарет.

— Някои хора, много хора, не биха изпратили нищо — възрази тихо той.

Тя се канеше да продължи да спори, но размисли, тъй като почувства, че е по-добре да изостави тази тема. Отново помежду им се възцари мълчание. Тя долови, че за разлика от нея, той не се смущава от мълчанието. На нея ѝ се стори, че тишината се проточи цяла вечност, и тъкмо се канеше да се извини и да влезе вътре, когато той попита:

— Винаги ли сте живели тук?

— В тази къща, да. Баща ми я построил малко след като се оженили с майка ми. Няколко години по-късно добавил стаите, в които сега спим ние със Соли. Ако не се броят тези допълнителни

помещения и ремонтът на банята и кухнята, всичко е като в деня, когато съм се родила.

— Родителите ви са починали?

— Да.

— Имате ли братя или сестри?

— Имала съм братя близнаци, родени три години след мен. Починали още като бебета.

— Съжалявам.

— Почти не ги помня. — Тя се загледа в посоката, откъдето се чуваше кучешкият лай, за да задържи лицето си скрито от него. — Майка ми и баща ми не говореха за тях.

Тази болка се оказала непоносима за родителите ѝ. И двамата не успели да я превъзмогнат. Сякаш за една нощ майка ѝ се бе превърнала в огорчена, студена жена. Вече не се усмихваше, не се радваше на здравата си дъщеричка, която никога повече не прегърна. Бащата на Ела, загубил любовта и вниманието на съпругата си, както и двамата си сина, бе намерил утеха единствено в уискито. Беше умрял от цироза на четирийсет и пет години.

След смъртта му майка ѝ беше принудена да приеме наематели в къщата. Когато най-последно се отдаде на тъгата си — с голямо облекчение, както се стори на Ела — Ела пое грижите за къщата и наемателите. Тогава тя беше на осемнайсет. Въпреки че беше толкова млада, тя се справяше с домакинството много по-добре от майка си и се гордееше с това.

— Мърди ми каза, че сте вдовица.

Тя се обърна рязко и погледна господин Рейнуотър, после почти веднага сведе глава.

— Точно така.

— Какво злощастие.

Тя кимна.

— Отговорността за Соли е останала изцяло на вас.

Тя вдигна глава.

— Той не е отговорност, господин Рейнуотър. Той е дете. Моето дете. Моят дар.

Той дръпна дългите си крака и се наведе към нея.

— Разбира се. Не исках да намеквам, че...

— Най-добре да се прибирам. — Тя се изправи бързо. Той също скочи на крака. — Моля ви, спрете да го правите.

— Съжалявам, не разбрах?

— Спрете да скачате на крака всеки път, щом вляза в някоя стая.

— Аз...

— Не очаквам да го правите. Тази любезност не е необходима. Аз съм ваша хазяйка, не ваша... не... — Не можа да измисли каква не му е, а само каква е. И че като такава не е длъжна да получава такива жестове. — Няма нужда да ми ставате на крака.

— Научили са ме да ставам, когато в стаята влезе дама.

— Сигурна съм, че е така, но...

— Навиците умират трудно. Но не бих го правил, ако знаех, че толкова ще ви ядосам.

— Не съм ядосана.

Но резкият ѝ тон говореше друго. Очите му пронизаха мрака помежду им, срещнаха нейните и сякаш надникнаха дълбоко в тях, а тя се почувства груба, смутена и някак уязвима.

— Лека нощ, господин Рейнуотър. — Тя му обърна гръб и тръгна към вратата, но когато посегна към дръжката, неговата ръка я изпревари и той я дръпна, за да ѝ отвори. Вместо отново да възроптае срещу маниерите му, тя влезе вътре. Той я последва, после спря и видя как тя се надигна на пръсти, за да сложи резето на вратата.

— Тази кука не е ли прекалено високо за вас?

— Да, много ми е неудобна. — Тя закачи резето и се обърна към него. — Но се налага да е там, за да не може да я стигне Соли. Веднъж излезе сам от къщата и го нямаше часове наред. Накрая го открихме да се разхожда по релсите.

Той издиша продължително със смутен вид.

— Това е първата ми вечер в къщата. Не успях да направя добро впечатление.

— Не е нужно да се стараете да ми правите добро впечатление, господин Рейнуотър.

— Искам да имате добро мнение за мен.

— Имам достатъчно добро мнение, щом съм ви дала да наемете стаята. Извън това...

— Нямате никакво мнение за мен — довърши изречението вместо нея той и така засили раздразнението ѝ към него и към целия

им разговор.

— Точно така, господин Рейнуотър. Не се замислям много за вас или за когото и да е от наемателите ми, защото в замяна очаквам и вие да не се замисляте за мен, Соли или обстоятелствата около нас.

Той я гледа мълчаливо известно време, после каза:

— Трябва да си позволявате по-често да се гневите. Мисля, че това ви се отразява добре.

Прямотата му я остави безмълвна. Засегна се и остана неподвижна, вперила поглед в него.

— Лека нощ, госпожо Барън. — Той я заобиколи и се качи по стълбите.

ПЕТА ГЛАВА

Мина една седмица. Ела почти не виждаше Дейвид Рейнуотър, освен на закуска и вечеря. По време на храна той проявяваше забележително търпение към бърбенето на сестрите Дън и тяхното зле прикрито любопитство.

Старите моми започнаха да се обличат официално за вечерите, слизаха долу в най-хубавите си рокли, които обикновено носеха само в неделя, и нагиздени с бижута. Обясняваха тази внезапна прищявка, като питаха реторично какъв смисъл има човек да притежава хубави неща, ако не ги използва. Една вечер Ела долови ухание на одеколон и заподозря, че идва от госпожица Пърл, която започваше да кокетничи при всяка поява на нов наемател.

Господин Хейстингс се завърна един следобед, като едва успя да се измие преди вечерята. Докато Ела им сервираше салатата, сестрите представиха мъжете един на друг.

— Радвам се да се запознаем, господин Рейнуотър — каза търговецът. — Ще бъде хубаво да има още един мъж в къщата. Играете ли шах?

— Не особено добре за съжаление.

— Чудесно. Може би най-после ще успея да спечеля една игра. А, госпожо Барън, вашето готвене ми липсваше. Нищо не може да се сравнява с него, където и да ходя.

— Благодаря, господин Хейстингс. Успешно ли беше пътуването ви?

— Няма с какво да се похваля за съжаление. Дистрибуторите ми вече не купуват като едно време. Всъщност са много далече от едно време, защото не могат да разпродадат складовите си наличности. В наши дни никой не може да си позволи волности. Хората се радват, ако могат да се хранят редовно. Въпреки оптимистичните речи на господин Рузвелт положението сякаш се влошава, а не се подобрява.

— Което трябва да ни подсказва, че трябва да сме още по-благодарни за това, което имаме — вметна госпожица Вайълет.

След вечерята двамата мъже играха шах в официалната гостна, докато сестрите слушаха радио във всекидневната. Ела чуваше слабо музиката от радиото, докато работеше в кухнята. От време на време долавяше и мъжките гласове откъм гостната.

Господин Хейстингс остана в града два дни, после уморено понесе куфарите с мострите си към колата.

— Би трябвало да се върна следващия вторник — съобщи той на Ела. — Ще ви се обадя, ако се забавя поради някаква причина.

— Приятно пътуване, господин Хейстингс.

Той докосна шапката си и потегли. Същата вечер господин Рейнуотър се извини веднага след вечерята и се оттегли в стаята си. Не беше прекарвал повече вечери седнал на верандата, поне Ела не беше забелязвала.

Когато се срещаха, се държаха учтиво, но говореха кратко и сдържано, сякаш внимаваха да не се засегнат взаимно. Както беше помолила тя, той вече не ставаше, когато тя влезеше в стаята, нито проявяваше някаква извънредна любезност. Тя се чувстваше сякаш са се скарали. А не бяха. Не точно. Но тя избягваше да остава насаме с него и той не правеше никакви опити да търси подобни възможности.

Както и трябваше да бъде.

Той беше живял в къщата вече две седмици, когато двамата проведоха следващия си разговор насаме. Ела чистеше на горния етаж, докато Маргарет подреждаше гостната и наглеждаше Соли, който си играеше с няколко макари с конци — едно от любимите му занимания.

Ела тъкмо отнасяше кошницата с препарати и четките за почистване надолу по стълбите, когато чу някакъв непознат стържещ звук. Проследи го през кухнята, излезе през задната врата и заобиколи къщата.

Господин Рейнуотър беше взел една мотика и копаеше сухата пръст между редовете с домати. Беше праметнал сакото и жилетката си на оградата и беше навил ръкавите на ризата си до лактите. Тирантите му се кръстосаха на гърба над мястото, където ризата беше залепнала от пот за кожата му.

— Господин Рейнуотър!

Възкликанието ѝ го накара да се обърне.

— Госпожо Барън. — Той подпря ръка върху дръжката на мотиката, бутна шапката си назад и изтри с ръкав потното си чело.

— Какво правите?

Той погледна дръжката на мотиката, прясно разкопаната пръст и изкоренените плевели, изсъхнали от слънцето. Когато вдигна глава към нея, трудно прикри развеселеното си изражение, което тя вече добре познаваше, но въпреки това намираше за тревожещо.

— Прекопавам зеленчуковата градина.

Спокойното му заявяване на очевидния факт я вбеси още повече. Изкоренените плевели бяха доказателство, че градината се нуждаеше от внимание, но самонадеяността му беше неоправдана.

— Канех се да я оплея утре. — Тя вдигна глава към жаркото следобедно слънце. — Рано сутринта. Преди да напече.

Той се засмя.

— Горещо е наистина. Чак трудно се диша.

— Точно това ви обяснявам, господин Рейнуотър. Освен че вършите моята работа вместо мен, което не би трябвало да правите, особено без да ме питате, такова усилие надали е добро за човек във вашето състояние.

Веселото му изражение се изпари и лицето му се напрегна, а кожата му сякаш се опъна върху скулите.

— Обещавам ви да не умра наред доматиите ви.

Тонът му ѝ подежда като плесница по бузата. Не беше сигурна дали не се е присвила като ударена, защото той веднага пусна мотиката и пристъпи към нея.

— Съжалявам. — Той свали шапката си и прекара пръсти през косата си, избута я назад и отново сложи шапката си. — Моля да ме извините. Това беше много грубо.

Ела все още беше прекалено слисана, за да проговори.

— Мислите, че съм се заел да прекопая градината, защото смятам, че не можете да го направите добре сама? — попита той. — Нищо подобно, госпожо Барън. Изобщо не ми е хрумвало, че можете да разтълкувате по този погрешен начин намеренията ми. Всъщност го направих, без изобщо да се замисля. Беше импулсивно решение и работата е там, че не го направих заради вас. Направих го за себе си.

Тя вдигна глава и го погледна в лицето.

— Искам, имам нужда да правя нещо. Не съм свършил нищо полезно, откакто се настаних тук, а не обичам безделието. Така и дните, и нощите минават много бавно. — Той се усмихна тъжно. —

Сигурно си мислите, че се радвам, че времето тече бавно, но аз не понасям да стоя без работа. Искам да продължа да бъда ангажиран и активен, докато мога.

Той я гледа няколко секунди с настойчив поглед, сякаш искаше да я накара да го разбере. После въздъхна, а раменете му леко се отпуснаха. Наведе се и вдигна мотиката.

— Ще я върна в бараката.

Той взе палтото и жилетката си от оградата и прескочи ниската разнебитена телена ограда, която трябваше да пази градината от зайците, макар че рядко вършеше работа.

Когато мина край нея, тя каза:

— Не исках да прозвуча толкова сърдито.

Той спря и я погледна. Очите ѝ бяха на нивото на врата му, където беше разхлабил вратовръзката си и разкопчал горното копче на ризата си. Кожата му беше мокра от пот. Миришеше на сол, на слънце и лятна горещина, на прясно разкопана почва.

Наистина е толкова горещо, че едва се диша, помисли си тя. Във всеки случай не успя да си поеме достатъчно въздух.

— Наемателите ми не трябва да вършат моята работа.

— Дори и ако тази работа прави някого щастлив? — Тя вдигна поглед към очите му. Той попита тихо: — Какво лошо има в това, госпожо Барън?

— Лошото е, че не желая никакви промени в установения ред. — Прозвуча отчаяна, почти изплашена. Тя си пое дълбоко дъх и продължи: — Ако позволявам на всеки наемател да прави това, което иска и когато иска, в къщата скоро ще цари хаос. Не мога да позволя...

Тя млъкна шокирано, защото той постави длан върху рамото ѝ. Но преди да осъзнае напълно, че той я докосва, тя забеляза, че вниманието му вече не е насочено към нея. Той гледаше зад нея. Той пусна нещата си на земята, внимателно, но решително я бутна настрана и се втурна покрай нея.

— Брат Калвин?

Ела се обърна и видя, че проповедникът е яхнал едно муле. Краката му висяха от двете страни на животното, а тялото му беше толкова наведено напред, че челото му почти докосваше острата грива на мулето. Пред удивения ѝ поглед той пусна въжето, което служеше за повод, килна се на една страна и падна от гърба на мулето на земята.

Когато господин Рейнуотър стигна до него, коленичи и внимателно обърна младия проповедник по гръб. Ела ахна при вида на лицето на проповедника. Беше окървавено и подуто. Господин Рейнуотър си пое дъх през зъби. Ела реагира инстинктивно на спешната ситуация и изтича до вратата на кухнята с овладяно изражение. Извика на Маргарет през мрежата, после бързо се върна и коленичи до двамата мъже.

— Какво се е случило с него?

— Струва ми се, че е пребит — отвърна господин Рейнуотър.

Брат Калвин имаше няколко кървящи рани на лицето и скалпа. Дрехите му бяха разкъсани. Едната му обувка липсваше. Беше в съзнание, но стенеше и главата му клюмна, когато господин Рейнуотър пъкна ръка под раменете му и го изправи до седнало положение.

— Помогнете ми да го вкараме вътре — каза той на Ела.

Заради едрия ръст на мъжа това не беше лесно. Господин Рейнуотър преметна едната ръка на мъжа през рамото си и Ела направи същото с другата. Дватамата наместиха, доколкото можаха, ръцете и се изправиха с усилие и олюляване. Като пристъпваха бавно, те успяха да пренесат, наполовина влачейки, ранения до стъпалата.

Маргарет отвори мрежестата врата и като видя любимия си пастор в това състояние, започна да пищи.

— Спри веднага! — нареди ѝ Ела. — Нуждаем се от помощта ти. Хвани го за краката.

Прислужницата млъкна веднага. Тя се втурна по стъпалата, пъкна краката на брат Калвин под мишниците си и тримата тръгнаха нагоре по стълбите. И тримата залитаха и се препъваха под тежестта, но успяха да го вкарат през вратата.

Господин Рейнуотър каза:

— Да го сложим да легне на пода.

Направиха това възможно най-внимателно, но брат Калвин продължи да стене и Ела започна да се тревожи, че най-лошите му наранявания са вътрешни.

— Дай ми кърпи и леген с вода — каза тя на Маргарет. — И донеси праха за дезинфекция от банята ми. Къде е Соли?

— Точно зад гърба ти. Доведох го с мен, когато ме извика.

Соли седеше на пода, облегал гръб на вратата на килера, изпълнал краката си напред. Взираше се в обувките си и ги потупваше

една в друга, сякаш не забелязваше какво става около него.

Ела се обърна отново към брат Калвин, който изстена, когато господин Рейнуотър притисна пръст към голямата подутина на слепоочието му.

— Да извикам ли доктор Кинкейд? — попита тя.

— И шерифа.

— Не! — Брат Калвин рязко отвори очи. В дясното му око имаше голям кръвоизлив. — Не. Не, моля ви. Не викайте доктора. Нито шерифа.

Докато говореше, той клатеше глава, което явно му причиняваше силна болка, защото той отново стисна очи и изстена. Маргарет донесе легена с вода. Възможно най-леко, Ела проми раните му с вода и после ги напудри с антисептичния прах.

Най-после стенанията му стихнаха, но той не спря да ѝ благодари за добротата. Въпреки тежкото си състояние, той се тревожеше за мулето.

— Какво за него? — попита Ела.

— То не е мое. — Макар че му беше трудно да си поеме дъх заради болките, той обясни, че се страхува животното да не се загуби, така че господин Рейнуотър излезе и го върза за оградата, а после се върна и увери проповедника, че взетото назаем муле няма да избяга.

Брат Калвин ги убеди, че вече може да се изправи, така че му помогнаха да седне на един стол до масата.

— Някъде вътре в тялото усещате ли болка? — попита Ела.

— Ребрата. Сигурно има няколко пукнати.

— Дали няма вътрешен кръвоизлив?

Той поклати глава.

— Не, госпожо, не съм толкова зле.

Но и това беше достатъчно зле, за да изплаши госпожица Вайълет. Тя надникна в кухнята за нещо, но като видя окървавения негър на масата, едва не припадна. Притисна обсипаната си със старчески петна ръка към кокалестите си гърди и извика:

— Мили боже! — после бързо се дръпна назад. Каквото и да ставаше, очевидно възрастната жена не желаше да се замесва в него. Ела нямаше нищо против.

Маргарет постави една чаша чай близо до проповедника. Той я взе с две ръце и Ела забеляза, че кокалчетата му са ожулени и

разкървавени. Явно и той беше нанесъл поне няколко удара с юмрук.

— Какво се случи? Кой ви причини това? — попита господин Рейнуотър. Бялата му риза беше изцапана с кръвта на мъжа, но той сякаш не я забелязваше.

— Убиваха крави.

— Боже милостиви — нададе вой Маргарет.

— Хора на правителството ли? От програмата за борба със сушата? — попита господин Рейнуотър.

Проповедникът кимна.

— Чие стадо беше? — попита Ела.

— На Причет, така се казва.

Тя погледна към господин Рейнуотър.

— Джордж Причет. Семейството му има ферма за мляко от поне три поколения.

Федералната правителствена програма, обявена по-рано през годината, целеше да защити от пълна разруха фермерите, отглеждащи животни за мляко и месо. Най-тежката суша от сто години беше превърнала равнинните щати в Прашна купа, както започнаха да ги наричат. Земята, обработвана за посеви и пасища, сега беше оголена и съсипана от ветрове и нашествия от насекоми.

В отговор на задълбочаващата се криза, конгресът реши да се отделят милиони долари, с които да се откупят животните от фермерите, чийто добитък буквално умираше от глад. Агентите на правителството бяха упълномощени да плащат по двайсет долара на глава, което беше много под пазарната стойност в нормални времена, но беше по-добре от нищо в сегашната кризисна ситуация.

Привидно това беше лесноизпълнима програма. Животните, които изглеждаха достатъчно здрави, за да става месото им за ядене, се изпращаха на Държавния резерв, за да бъдат заклани и обработени. После консервираното месо се раздаваше в кухни за бедни и бездомници, както и за помощи. Така фермерите изкарваха някакви пари, а гладните биваха нахранени.

Но тази програма имаше един много смущаващ аспект. Животните, чието месо не ставаше за консервиране, биваха убивани и заравяни на мястото на покупката. Това правило се отнасяше и за цялото стадо, и за единствената крава на някой фермер. Макар програмата да бе създадена, за да спаси семействата, страдащи от

последствията от сушата и икономическата депресия, за хората беше непоносимо да виждат как пред очите им унищожават плодовете на дългогодишния им труд.

Брат Калвин продължи.

— Отделиха най-дебелите от стадото — не бяха много — и ги натовариха на един камион. Откараха ги. Заведоха останалите животни до една изкопана яма и ги заставиха да влязат вътре. Голяма яма беше, колкото къща. Шестима стрелци се наредиха по ръба на ямата. Господин Причет влезе в къщата с жена си и децата и затвори вратата. Не можеше да гледа как убиват кравите му. Въпреки че му бяха платили за тях. Сърцето му беше разбито.

Докато разказваше, гласът на проповедника постепенно укрепна. Започна да отеква между стените на кухнята, сякаш идваше от амвона и предупреждава грешниците какво ги очаква в ада.

— Започнаха да стрелят. Първо застреляха кравите. Те мучаха, като падаха. После и телетата, всички, до последното животно.

На Ела ѝ се догади, като си представи кръвопролитие. Маргарет притисна длан към треперещите си устни. А челюстта на господин Рейнуотър се напрегна, сякаш скърцаше със зъби.

Ела каза:

— Знам, че е необходимо. Измислено е, за да се помогне на хората. Но изглежда толкова жестоко.

— Особено за човек, който се е бършил ден и нощ, за да се грижи за стадото — отбеляза господин Рейнуотър. — Но кой ви преби, брат Калвин. И защо?

Мъжът изтри очите си с одраскания си юмрук.

— Хората в бедняшкия квартал чули какво ще става във фермата на господин Причет. И дойдоха. И цветнокожи, и бели. Всички са равни, когато са гладни. Дойдоха, с каквито ножове и секири намерили. Носеха легени и тенджери, смятаха да нарежат кравите и да вземат колкото месо има по кокалестите им тела, преди то да се развали от жегата и да се покрие с прахоляк. Хора, които живеят на вода и хляб, не са придирчиви, ако им падне някакво месо.

Очите му отново се насълзиха.

— Но веднага щом стрелците си тръгнаха, дойдоха неколцина от местните, за да не позволят убитите крави да бъдат накълцани. Водеше

ги един бял мъж, който размахваше пушка. С лилав белег по рождение на лицето си.

— Конрад.

Господин Рейнуотър рязко погледна Ела, когато тя изрече името.

— Конрад Елис — поясни тя. — Той има белег по рождение, който покрива почти цялото му лице. Рождено петно, май така им викат.

— Аз му викам белега на Кайн — вметна Маргарет.

— Той е скандалджия, винаги е бил такъв — продължи Ела.

— Зъл е като змия.

Без да обръща внимание на коментарите на прислужницата си, Ела продължи.

— Господин Елис, бащата на Конрад, има фабрика за преработка на месо. Той купува животни от повечето местни ферми.

— Ако хората получат безплатно месо, това ще бъде зле за бизнеса му — отбеляза господин Рейнуотър. — Така че е изпратил сина си да се погрижи никой да не се сдобие с месо.

Ела се намръщи.

— Конрад не се нуждае от извинение. На него му харесва да се бие. Винаги си търси повод.

— Особено откакто...

— Маргарет.

Укорът на Ела накара прислужницата да замълчи, но тя изглеждаше бясна, когато се изправи, и измърмори:

— Ще направя кафе.

Господин Рейнуотър изгледа любопитно Ела и Маргарет, накрая спря погледа си на Ела, но тя пренебрегна неизречените въпроси и отново насочи вниманието си към брат Калвин, който казваше:

— Онова бяло момче определено си търсеше повод за сбиване днес. — Той пресуши чашата с чая и я остави внимателно на масата.

— Щом стрелците си тръгнаха, бедняците се спуснаха към ямата, аз бях с тях, скочиха вътре и почнаха да режат животните. И без това бяха мъртви, поне можеха да нахранят гладните гърла. Тази вечер. Не да чакат да дойдат хората на правителството да им раздават консерви. Така си мислех аз. А също и господин Причет, защото той и жена му излязоха и раздаваха кухненски ножове на тези, които нямаха. После пристигнаха онези момчета, натоварени в един пикап. Надуха

кляксона и започнаха да стрелят. Скочиха от пикапа, размахваха бухалки и пушки и закрепяха на хората да се махат. Когато никой не им обърна внимание, защото всички продължаваха да кълцат животните, онези започнаха да удрят хората по главите с бухалките и с цевите на пушките си. Мъже, деца, жени, не правеха разлика.

— А къде беше законът?

— Шерифът и неколцина заместник-шерифи бяха там. Гледаха, но не направиха нищо, докато господин Причет не извади една карабина. Той закрепя на момчетата да се махат от имота му и да оставят бедняците на мира, че те искат месото, което иначе ще се изхвърли. Шерифът му каза да остави оръжието, преди да е убил някого.

Тук проповедникът започна да клати глава и да плаче по-силно.

— Сам го видях. Подлецът с рожденото петно се качи на верандата и изтръгна едното детенце от ръцете на госпожа Причет. Момченце на две-три години. Заплаши да разбие черепа му, ако господин Причет не остави карабината си и не позволи на него и хората му да си свършат работата. Да се погрижат правителствената програма да се приложи, каквито са правилата.

— Боже господи.

Проповедникът погледна господин Рейнуотър, който гледаше с мрачно изражение.

— Бог ще ви прости богохулството, господин Рейнуотър. Наистина беше ужасна гледка. Била е такава и в Неговите очи. — Той отново изтри сълзите от очите си. — Не мисля, че господин Рузвелт е искал това, нали? Както и да е, като видя, че жена му изпадна в истерия заради заплахата за момченцето им, добронамереният господин Причет просто се предаде. Той седна на стъпалата на верандата и гледаше как онези подлещи прогониха гладните бедняци обратно към копторите им. Просто седеше и плачеше при вида на кървавата пихтия, останала на поляната. Той е присъствал на раждането на повечето от тези крави, сигурно е помагал и на някои да родят. А да ги види убити и така безсмислено унищожени... — Проповедникът не продължи.

Когато той замълча, единствените звуци в кухнята бяха бълбукането на кафеварката и потупването на обувките на Соли една в друга. Накрая Ела попита:

— А какво ще стане сега?

— Ще ги заровят.

Брат Калвин се съгласи с обяснението на господин Рейнуотър с кимване.

— Надолу по пътя имаше булдозери, които чакаха да заринат дупката, която преди това бяха изкопали. — Той поклати тъжно глава. — Знам, че всеки се хваща на каквато работа успее да си намери. Но не проумявам как се наемат да убиват крави и телета. Или да зариват застреляните животни, докато гладните деца плачат наоколо, че няма какво да хапнат.

Господин Рейнуотър се наведе през масата към него.

— Опитали сте се да защитите бедняците и сте попаднали в мелето ли?

— Точно така. Понякога ходя в бедняшкия квартал и изнасям служби за онези хора — обясни той. — Аз ги насърчих да тръгнат, когато стрелците отидоха във фермата на Причет. Обещах им месо. Или поне по някой кокал за супа. Не очаквах да се появят мъже, готови да разбият черепа на дете с бухалка. — Широките му рамене се разтресоха и той заплака. — Чувствам се отговорен за това.

Ела постави длан върху ръката му, за да го успокои.

— Не е ваша вината, брат Калвин. Опитали сте да помогнете. — Тя погледна господин Рейнуотър. — Вие познавате доктор Кинкейд по-добре от мен. Дали ще отиде в бедняшкия квартал, за да се погрижи за най-тежко ранените? Аз не бих могла да го помоля за такова нещо, но вие сте му роднина.

Той се изправи и започна да развива ръкавите си.

— Веднага ще отида.

— Отбийте се тук, преди да тръгнете за бедняшкия квартал. Двете с Маргарет ще съберем някои неща.

Той кимна и излезе през задната врата.

Ела ги чакаше, когато господин Рейнуотър се върна половин час по-късно заедно с д-р Кинкейд.

— Трябва ми малко помощ — извика тя от предната веранда.

Двамата мъже изнесоха кашони с храна, дрехи и разни полезни вещи от къщата и ги натовариха в колата на господин Рейнуотър.

— Приготвили сте всичко това за краткото време, в което ме нямаше? — попита той, докато товареше един чувал с дрехи, които вече бяха умалели на Соли.

— Събирам ги от известно време и изчаквах подходящ момент да ги дам.

Докато мъжете товареха последните неща в колата, Ела се втурна в кухнята, поръча на Маргарет да наглежда постоянно Соли и обеща да се върне навреме, за да сервира вечерята. После грабна шапката си и изтича навън.

— Чакайте, идвам.

— Не е необходимо, госпожо Барън — каза докторът. Той беше плувнал в пот.

— Знам, че не е необходимо, но мога да помогна.

— Може би Маргарет би била по-подходяща.

— Маргарет е негърка, доктор Кинкейд. Не искам да я излагам на опасност от побой от някакви тесногръди хулигани. За тях сбиванията са удоволствие. Още повече им харесва, когато жертвите им са цветнокожи.

Докторът погледна към господин Рейнуотър, за да го подкрепи, но той застана на нейна страна.

— Не можеш да оспориш това, Мърди.

Лекарят нахлупи шапката на главата си.

— Тогава да тръгваме. Госпожа Кинкейд и без това се притесни ужасно. Обеща да изпрати шерифа да ме търси, ако не се прибера до час.

Но един час далеч не стигна да се прегледат всички ранени в мелето във фермата на Причет.

Ела и господин Рейнуотър раздаваха таблетки аспирин и опитваха да успокоят тези с по-леки наранявания, докато докторът се грижеше за по-тежките случаи. Той наместваше кости на мъже, които отпиваха по няколко глътки силен алкохол, за да издържат на болките. Превързваше кървящите. Заши някои по-дълбоки рани с ограничените запаси, с които разполагаше, и намаза останалите с антисептичен мехлем, когато конците му свършиха. Помогна за раждането на едно мъртвородено бебе, чиято майка съжаляваше, че детето е мъртво, но уморено обясняваше, че и без това не би могла да храни още едно гърло. Малката му душица щяла да бъде по-добре в рая, смяташе тя.

Когато се погрижиха за всички ранени, Ела и господин Рейнуотър обиколиха паянтовите колиби, бараки и навеси, които служеха за домове. Раздадоха дрехите, вещите и храната, която бяха донесли. Очите на хората, които се взираха в Ела, бяха или апатични към щедростта, или трогателно благодарни. И двете реакции я смутиха еднакво.

Когато тя раздаде всичко, което носеше, си проправи обратно път до д-р Кинкейд, който обясняваше нещо на жената, чието бебе се беше родило мъртво.

Той се отдръпна от леглото ѝ, което беше всъщност картонен капак, поставен в сянката на един орех, и сложи ръце на кръста си, когато се изправи. Беше оставил самото и шапката си в колата. Ризата му беше мръсна и мокра от пот. На ръкава му имаше петна от кръв.

— Мисля, че направихме малко добро — отбеляза той.

— Не достатъчно.

— Така е. Никога не е достатъчно. — Той се усмихна мрачно на Ела. — Все едно. По-добре да тръгваме, преди госпожа Кинкейд да е пратила хайка да ме търси.

— Ще има ли болки? — попита го Ела.

— Не много, не. Бебето беше съвсем малко, само на седем месеца. В такива случаи раждането става лесно.

Но в този момент той осъзна, че Ела не го пита за жената, родила мъртвото бебе. Тя гледаше към господин Рейнуотър, който се ръкуваше с един мъж, облечен само с мръсен гащеризон. В краката на мъжа се бяха вкопчили две мърляви босоноги деца, стиснали мръсните крачоли на баща си с ръце, които бяха още по-мръсни. Мъжът държеше трето дете на ръце. Ела го беше чула да казва на господин Рейнуотър, че жена му е умряла от туберкулоза преди седмица и че той не знае как да си търси работа и едновременно да се грижи за децата си.

Беше прекалено далече, за да чуе какво си говореха двамата сега, но тя предположи, че господин Рейнуотър му казва да не губи надежда. Той пусна ръката на мъжа, разроши косата на едно от децата, обърна се и тръгна към нея и доктора.

Ела погледна въпросително към д-р Кинкейд.

— Да — отговори той.

Тя потрепери. Преглътна задавено.

— Можете ли да му дадете нещо, което да облекчи болката?

— Когато той поиска, да.

— А ще го направи ли? Ще поиска ли?

Лекарят гледаше как роднината му заобикаля огньовете и си проправя път в тълпата от хора.

— Да, госпожо Барън — отвърна той мрачно. — Ще поиска.

ШЕСТА ГЛАВА

В неделята след инцидента във фермата на Причет някой, движещ се с пикап, хвърли бутилка през прозореца на Методистката църква по време на вечерната служба. Шишето замалко да удари една възрастна жена, която седеше на края на пейката до прозореца, но ако не се брой счупеното стъкло, то не причини други вреди. Сред суматохата от викове, расистки обиди и облак прахоляк, пикапът бързо се отдалечи.

Мелодичният глас на брат Калвин успя да запази контрола над паството. Нито една жена не изпадна в паника, никой от мъжете не хукна след пикапа. Когато изплашените деца бяха успокоени, брат Калвин продължи проповедта си и след приключването на службата още десетина колебаещи се бяха станали членове на паството.

По лицето на проповедника още имаше следи от побоя, но освен раните и едно пукнато ребро нямаше други последствия. Коментарът на госпожица Вайълет за участието на проповедника в инцидента във фермата на Причет беше: „Имал е късмет, че не са го линчували“.

Въпреки че мнението на Ела за расовите въпроси се различаваше значително от това на старата мома, тя се съгласи с последното заключение. Смяташе, че брат Калвин е имал късмет, че не е бил убит.

Отначало се смяташе, че атаката срещу църквата е заради расистки настроения, предупреждение към цветнокожите да не се бъркат в работите на белите, особено свързаните с правителството. Всеобщото мнение се промени, когато на следващата нощ две палатки в бедняшкия квартал пламнаха, а в потока, от който хората пиеха вода, беше изхвърлен един чувал с конски изпражнения.

Изглежда, тесногърдото мислене се простираше и по отношение на белите бедняци и скитници.

Все пак след тези инциденти Конрад Елис и шайката му явно загубиха интерес към организираните нападения. Завърнаха се към обичайните си злини — безразсъдно шофиране, пиянство и отворително поведение при всеки възможен случай.

Масовият гроб във фермата на Причет почти не се забелязваше откъм пътя, лугата пречеше на мириса от разлагащите се трупове на животните да се разнася във въздуха, но случката все още не беше забравена. Други фермери и животновъди в района продаваха стадата си на правителствените агенти, но не последваха нови инциденти, най-вече защото бяха в селски райони, отдалечени от Гилиъд и бедняшкия му квартал, пълен с гладуващи хора.

За да не загубят земите си, много местни земевладелци с нетърпение се включваха в правителствената програма, защото се страхуваха, че предвидените за нея пари ще свършат. Чувствата не можеха да се намесват, когато изборът беше дали да загубиш стадото си, или цялото си имущество.

Никой не винеше фермерите, че се опитват да направят най-доброто за себе си в ужасната ситуация. Много хора от града се възхищаваха на господин Причет, който беше обвинил публично шериф Андерсън, че бе наблюдавал безучастно как онези грубияни предизвикват кървавото меле. Други гласно изразяваха презрението си към господин Елис и роднините му, които на практика печелеха от програмата, докато фермерите и животновъдите оставаха с празни ръце и нямаха с какво да възстановят стопанствата си. Някои, които не харесваха бедняшкия квартал и смятаха, че всичките му обитатели са опасни, смятаха, че тези скитници са си получили заслуженото.

Слуховете се разнасяха неудържимо. Клеветите ставаха все по-злобни. Хората — все по-избухливи, и напрежението нарастваше. Всички сякаш очакваха да се случи нещо лошо. Ужасът потискаше хората не по-малко от изгарящата жегга.

Една вечер, докато се взираше в шахматната дъска и чакаше господин Рейнуотър да направи хода си, господин Хейстингс отбеляза: — Днес въздухът беше направо лепкав.

В отговор господин Рейнуотър само кимна разсеяно.

Ела беше пекла във фурната цял ден, така че и след залез-слънце в кухнята беше топло като в пещ. Не се усещаше и най-слаб полъх, макар всички прозорци в къщата да бяха отворени с надеждата за поне леко разхлаждане. Ела бе попитала господата дали имат нещо против

тя и Соли да седнат при тях в гостната, където малкият електрически вентилатор поне раздвижваше знойния въздух.

Господин Хейстингс отпи от запотената чаша студен чай и продължи с опитите да завърже разговор:

— Както е влажно, нищо чудно да се разрази буря преди изгрев. Дали пък няма да видим и малко дъжд?

Господин Рейнуотър замислено премести една фигура.

— Още малко — каза той бавно — и ще си помисля, че се опитвате да ме разсеете с тези приказки за времето.

— Виновен — засмя се другият мъж. — Опитвам да опазя титлата и достойнството си. Вие ставате все по-добър с всяка следваща партия.

— Но вие все така ме побеждавате.

— Не за дълго, опасявам се.

Господин Рейнуотър му се усмихна, но Ела забеляза, че погледът му е насочен към Соли, който беше погълнат от играта с дървените макари. През изминалия половин час на нея ѝ направи впечатление, че господин Рейнуотър отделя за наблюдение на Соли не по-малко време, отколкото за шахматната игра. Соли си играеше тихо, но внезапно ѝ хрумна мисълта, че той все пак може да действа разсейващо на наемателите и да им пречи да се насладят на заниманието си.

Тя бързо скъса конеца, с който пришиваше скъсаното копче на една от ризите на Соли. После прибра напръстника, ножицата и конеца в кошничката с шивашки принадлежности. Внимателно забодде иглата в едно бяло картонче и го пхна в джоба на кошничката.

Господин Рейнуотър забеляза това и попита:

— Свършихте ли?

— За тази вечер.

Господин Хейстингс се обърна на мястото си.

— Напускате ли ни, госпожо Барън? Вашата компания ни е много приятна.

— За тази вечер, да. — Тя му се усмихна леко, благодарна за любезната му лъжа. — Време е Соли да си ляга.

Тя се наведе да събере макарите от конци, с които Соли си играеше. Той възропта, когато тя измъкна две макари от ръцете му и ги пусна в кошничката си.

— Време е за лягане, Соли — каза тя, молейки се той да тръгне, без да прави сцена.

Молитвата ѝ се оказа напразна.

Соли започна да вие оглушително, което беше сигурен белег, че е разстроен. Вдигна ръце до главата си и започна да удря с длани по ушите си, а воят му се засили още повече.

Ела остави кошничката на пода до стола си, вдигна го и обви ръце около него, за да притисне надолу ръцете му и да попречи на ритациите му крака.

— Извинявам се за безпокойството, господа. Лека нощ.

Тя буквално изтича от стаята, понесла Соли на ръце.

Докато минаваше покрай стълбището, един призрак в тънка нощница и с мрежа на косата се наведе от горната площадка и извика:

— Всичко наред ли е?

— Да, госпожице Пърл. Лека нощ.

Ела се втурна в спалнята си и се облегна на вратата, за да я затвори, надявайки се тежката дъбова врата да потуши ужасния звук, който момченцето ѝ издаваше. Притисна го към себе си и започна да му шепне успокоително, макар да знаеше, че това е безполезно. Измъчваха го демони, срещу които тя беше безпомощна. И за нея, и за останалите тези пристъпи бяха смущаващи. За него бяха истинско мъчение, а тя дори не можеше да определи степента на това мъчение. Тя не можеше да го предпази от собственото му съзнание, не можеше да го защити от невидимия враг и това беше най-голямата ѝ болка и мъка.

Всеки път, когато нещо подобно ставаше, се засилваше страхът ѝ, че няма да успее да опази Соли и той ще бъде изпратен в лудница или друго подобно място. Ами ако господин Рейнуотър разкажеше на д-р Кинкейд за този случай? Ами ако докторът вземеше нещата в свои ръце и уведоми властите за опасностите, произтичащи от пристъпите на Соли?

Освен това, ако пристъпите продължаваха да се случват, тя можеше да загуби наемателите си. Колкото и да бяха добронамерени, търпимостта им към тези изблици си имаше граници. Времената бяха трудни, парите не достигаха и всеки цент имаше значение. Не можеше да си позволи да загуби добри, дългосрочни наематели като двете

сестри или господин Хейстингс, особено след като господин Рейнуотър нямаше да остане за дълго.

След като овладя дишането си, тя занесе Соли в малката стая, където спеше той. Като затвори вратата ѝ, вътре стана още по-горещо и задушно, но стаята трябваше да остане затворена, докато момчето се успокоеше.

Но каквото и да правеше Ела, той не спря да удря с длани ушите си и да пици още по-оглушително, а звуците кънтяха в малката стая. Накрая тя го остави за момент, за да изтича до гостната, и без да обръща внимание на разтревожените и любопитни погледи на мъжете, взе кошничката си. Когато се върна в стаята на Соли, изсипа съдържанието ѝ върху леглото.

Той веднага спря да пици, взе двете макари, сложи ги внимателно на пода до леглото, съвсем близо една до друга, но без да се докосват. После, едно по едно, върна всички останали неща в кошничката. Когато свърши, я остави на пода, качи се на леглото, отпусна глава на възглавницата си и затвори очи. След секунди вече спеше.

Ела се облегна на стената и се плъзна надолу, докато седна на пода. Беше плувнала в пот и се чувстваше по-изтощена, отколкото ако беше пробягала разстоянието до Браунсвил и обратно.

Наведе глава, издърпа фибите от косата си и освободи врата си от тежестта на стегнатия кок. Испита облекчение от мълчанието и спокойствието на Соли, но веднага се засрами заради това. Вгледа се в спящото лице на сина си, а сърцето ѝ се присви от любов и жалост. Не беше сигурна, но се чудеше дали сънят не е единственото състояние, в което той намира своя покой.

Тя изпълзя по пода до леглото му, като внимаваше да не бутне двете макари, които Соли беше наместил толкова внимателно. Няколко минути просто го гледа с любов и тъга. После нежно докосна ръката му върху чаршафа. С върховете на пръстите си проследи синята мрежа от вени под бледата му кожа. Почти без да го докосва, прекара пръсти по миглите му и после по ръба на ухото му.

Той не помръдна, не усети ласките ѝ. Лежеше напълно неподвижно, само гърдите му се надигаха и спускаха едва забележимо. Това бяха най-прекрасните мигове в живота ѝ, когато можеше да се наслади на възможността да докосне детето си, без милувката ѝ да

бъде отблъсната. През часовете, когато всички останали в къщата спяха, тя често стоеше в тази миниатюрна стаичка-килия с решетки на прозорците, за да не може Соли да избяга. Прекарваше много нощи, галейки сина си, представяйки си деня, в който той ще я погледне и ще ѝ се усмихне с обич.

Това беше абсурдна надежда. Мнозина ѝ го бяха казали. Но тя въпреки всичко се беше вкопчила в нея. Ако я изоставеше, страхуваше се, че ще пропадне в пропаст от отчаяние, от което няма да успее да избяга.

Само един гръм изпревари дъжда. Не започна да вали слабо и постепенно да се засили. А заваля внезапно и силно, мигновен порой.

След миг Ела беше на крака. Грабна халата си и още докато пъхаше ръце в ръкавите, стигна до вратата. Коридорът беше тъмен, но блясъците на светкавиците го огряваха от време на време. Тя го прекоси и изтича в гостната.

Точно когато влезе, една светкавица я заслепи за миг. Внимателно, опипом прекоси стаята до западната стена, където прозорците стояха отворени. Дъждът вече беше намокрил первазите. Босите ѝ крака усетиха, че подът е мокър и хлъзгав. Ела бързо затвори ъгловия прозорец и продължи към следващия.

Изреди ги всичките, за да попречи на проливния дъжд да наводни стаята. Назъбените светкавици раздраха тъмното небе. Върховете на дърветата се огъваха под силния вятър. Нечие пране беше изтръгнато от простора и се носеше по улицата, панталони и ризи се преметяха като на цирково представление.

Когато и последният прозорец беше затворен, Ела излезе от стаята и отиде до входната врата. Тя беше от южната страна на къщата и издаденият втори етаж я заслоняваше, но дъждът валеше косо заради вятъра, беше намокрил верандата и дори беше стигнал през мрежестата врата до коридора. Вятърът беше толкова силен, че Ела с мъка затвори тежката входна врата. Спусна резето, облегна се за момент на вратата, а после се обърна.

Той стоеше на най-долното стъпало, сложил ръка на парапета, сякаш заковал се намясто при вида ѝ.

Мъжът изчезваше в мрака в интервалите между проблясванията на светкавиците, а от светлината им ризата му изглеждаше неестествено бяла. Само едно копче на гърдите му беше закопчано. Не беше успял да се запаше. Тирантите му висяха надолу до бедрата му. Краката му бяха боси.

Ела знаеше, че тя не изглежда по-добре, а дори по-зле. Косата ѝ се къдреше неудържимо край лицето и се спускаше като заплетена грива на гърба. Халатът ѝ беше мокър от дъжда. Мокрият му край беше залепнал за глезените ѝ. Краката ѝ бяха замръзнали, което я подсети, че е боса.

Тя осъзна всичко това за секунди, през които сякаш някой рязко беше издърпал всичкия въздух от дробовете ѝ. Една светкавица проблесна опасно близко. Гърмът, който я последва, разтреса къщата. Порцеланът и стъклениите чаши задрънчаха в шкафовете. Крушката в коридора се залюля. Задната врата се затръшна с трясък.

Въпреки това и двамата останаха неподвижни. Очите им не можеха да се разделят. Ела имаше чувството, че сърцето ѝ ще се пръсне.

Тя каза дрезгаво:

— Бурята най-после се разрази.

Той задържа погледа ѝ още няколко мига, като бавно поклати глава.

— Не. Не е.

Тя си пое дъх и насили краката си да се раздвижат. Докато минаваше покрай него към стаята си, той добави тихо:

— Още не е.

Веднага след като сервираха закуската и измиха в кухнята, двете с Маргарет излязоха на двора да разчистят бъркотията, оставена от бурята. Ела се изненада, когато откри брат Калвин да събира счупени клони от дървета и да ги трупва на купчина в рова, който минаваше по границата на имота ѝ.

Тя погледна Маргарет обвинително, но прислужницата сви рамене.

— Не съм го викала.

— Така е, госпожо Барън. Дойдох сам, надявах се да мога да помогна.

Тя беше отстъпила и му беше позволила да боядиса капациите на прозорците. Беше му плащала да свърши и някои неща, които изискваха повече сила, отколкото имаше тя.

— Не мога да си позволя още един работник — каза му сега, докато той режеше с трион един пречупен клон от ореха.

— Не искам пари. Длъжник съм ви.

— Не е вярно.

— Много неща трябва да свърша, за да ви се отблагодаря, госпожо Барън.

Когато пречупеният клон падна от дървото, той се обърна и я погледна. Тя забеляза, че кръвоизливът на едното му око още не се е изчистил. Осъзна, че това е въпрос на чест за него, и се съгласи с кимване.

— Оценявам помощта ви, брат Калвин.

— Бурята само направи поразии. А земята си остана почти суха.

Ела беше чула по радиото сутринта, че количеството на валежите е било минимално и че дори и малкото паднал дъжд се е изпарил почти веднага от нагорещената земя. Определено не можеше да се каже, че е дошъл краят на сушата.

Проповедникът махна с ръка към рова.

— По-късно днес ще изгоря насъбраните клони. Сега има да се събират още.

— Елате на обед в кухнята. Маргарет ще ви нахрани.

— От вашия боб с масло?

Тя се усмихна.

— Днес — не.

— Каквото и да е, благодаря, госпожо.

Ела беше заета цялата сутрин. Забърса и подсуши всички первази и подове, намокрени от дъжда. Пердетата в гостната бяха мокри. Тя ги изтръска и включи вентилатора, за да ускори сушенето.

Обядът беше сервиран, но тя имаше толкова работа, че остави Маргарет да се оправя с него, после изпрати прислужницата до магазина с дълъг списък за пазаруване. Към средата на следобед Ела

вече печеше свински пържоли във фурната и довършваше банановия пудинг, когато осъзна, че Соли не е в кухнята при нея.

— Соли! — тя изтича от кухнята и се втурна по коридора към входната врата, през която той беше успял да избяга веднъж.

— Тук сме.

Тя се обърна рязко, върна се назад и стигна до вратата на всекидневната. Господин Рейнуотър седеше на пода, а край него бяха разпилени плочки домино. Соли седеше до него и наблюдаваше съсредоточено как господин Рейнуотър взе една плочка и я постави точно подравнена до предишната.

— Какво...

— Шшшшт. Той е добре. Гледайте.

Във всеки друг момент тя би се ядосала, че някой ѝ шътка, но беше толкова заинтригувана от очевидната концентрация на Соли, че пристъпи в стаята, отиде до най-близкия стол и приседна на ръба му.

Господин Рейнуотър продължи да добавя плочки домино към виещата се като змия редица, която беше направил върху дървения под. Очите на Соли следяха всяко предпазливо движение на ръцете му.

— Снощи забелязах, че си играе с макарите. Нарездаше ги една върху друга, като ги балансираше идеално. — Въпреки че говореше на Ела, господин Рейнуотър не вдигна поглед към нея. Той беше съсредоточен върху подреждането на плочките не по-малко от Соли. — Като видях това, ми хрумна една идея.

За да предотврати погрешни заключения, тя каза тихо:

— Той прави това и с други неща, господин Рейнуотър. Клечки за зъби. Копчета. Капачки от шишета. Всякакви неща с еднаква форма.

Тя очакваше обяснението ѝ да помрачи ентузиазма му, но то сякаш потвърди оптимизма му.

— Наистина ли? — Усмехнат, той продължи да добавя плочки към колоната. Соли продължаваше да гледа като хипнотизиран. Той сякаш не забелязваше, че коляното му докосва това на господин Рейнуотър.

След като подреди всички плочки домино, господин Рейнуотър дръпна ръката си и остана неподвижен.

Соли се вира в плочките почти цяла минута, после протегна показалеца си към последната плочка и я бутна. Тя падна, събори

следващата и така предизвика верижна вълна, от която всички плочки паднаха.

Ела се изправи.

— Благодаря, че сте го наглеждали.

Господин Рейнуотър вдигна ръка с дланта навън.

— Чакайте. — Като се движеше бавно, той протегна ръцете си и започна да обръща плочките с точките надолу. После ги размеси, сякаш се кани да започне нова игра. Когато всички плочки бяха разпръснати, той се дръпна назад.

— Твой ред е, Соли.

Момчето дълго седя и се взира в плочките, преди да посегне и да вземе една. Сложи я изправена.

Ела знаеше, че синът ѝ не е реагирал на името си, а на тайнствения вътрешен подтик да подреди доминото. Точно тази негова особеност, стремежът му към еднаквост и подреденост, яростните му изблици, когато нещо не беше в правилния ред, бяха първият сигнал за нея, че той не е като другите деца. Нормалните деца оставяха играчките си разпилени.

— Не е бил винаги такъв.

Господин Рейнуотър я погледна.

— Беше съвсем нормално бебе — продължи тя. — Сучеше и спеше по график. Плачеше само когато е мокър, гладен или уморен. През останалото време беше спокоен. Реагираше нормално на гласове и звуци. Познаваше мен и баща си, Маргарет, наемателите, които живееха в къщата тогава. Играехме на пляс-пляс ръчички и на дзак. Той се смееше. На девет месеца вече пълзеше, а на тринайсет проходи. Беше като всички останали деца. Дори по-умен от тях, защото се беше научил да ходи в тоалетната още преди да навърши две, което е рано за повечето деца, особено за момчетата. Така съм чувала.

Тя сведе поглед и осъзна, че стиска престилката си с две ръце. Насили юмруците си да се отпуснат, после приглади гънките на плата.

— Но след като навърши две, когато другите деца започват да отстояват независимостта си и да проявяват характер, Соли някак започна да се... оттегля. Престана да реагира, когато искахме да играем с него. Щом се съсредоточеше в нещо, по никакъв начин не можехме да го разсеем и той много се дразнеше, когато опитвахме. Интересът му към това, което ставаше наоколо, започна да намалява.

Пристъпите му зачестиха. Люлеенето, размахването на ръце станаха постоянно нещо. За известно време успях да го спра, но с всеки изминал ден сладкото ми умно момченце се отдалечаваше все повече от мен. — Тя вдигна поглед от скута си към Соли, който продължаваше да нарежда плочките от доминото. — А накрая изчезна напълно. — Погледна господин Рейнуотър и повдигна рамене. — Така и не се върна никога.

Той я беше слушал, без да помръдне. Сега погледна към Соли.

— Мърди смята, че трябва да бъде настанен за лечение.

Тя веднага съжали, че е направила изключение от обичайното си мълчание по темата за Соли и му беше разказала така открито всичко, и сега зае защитна позиция.

— Двамата сте обсъждали детето ми?

— Попитах го защо Соли е такъв.

— Защо?

— Защо попитах? Исках да знам.

— Господин Рейнуотър, вашето любопитство е...

— Не е любопитство, а загриженост.

— Защо сте загрижен за момче, за чието съществуване дори не сте подозирали допреди няколко седмици?

— Защото първия път, когато го видях, той бе издърпал една тенджерка със смес за колосване върху себе си.

Би ли предпочела той да не е загрижен за дете, което се е изгорило? Не. Въпреки това интересът му я засегна. Беше смятала, че той е различен от непознатите, които зяпаха с любопитство Соли. Не беше различен. Просто беше прекалено добре възпитан, за да задава груби въпроси и да гледа с любопитство и отвращение. Но това, че беше обсъждал Соли зад гърба ѝ с лекаря, беше не по-малко прегрешение в очите ѝ.

— Щом сте искали да знаете за Соли, защо не ме попитайте?

— Защото предположих, че ще реагирате точно така, както реагирате в момента.

Спокойният му тон само подчерта колко рязък е нейният. Но тя не можеше да не се запита какво друго му беше казал лекаря за нея. Вбесяваше се, че я бяха обсъждали. Усети как пламва и червенината плъзва от шията нагоре по лицето ѝ.

Сякаш прочел мислите ѝ, той каза:

— Не клюкарствахме, госпожо Барън. Зададох на Мърди няколко въпроса и той ми обясни.

— Накара ли ви да ме убедите да изпратя Соли в лудница, тъй като самият той не успя да го направи?

— Не.

— Никога няма да позволя Соли да бъде заключен в някоя лудница.

Той кимна, но не й стана ясно дали защото беше съгласен с позицията ѝ, или просто защото я разбираше.

— Това е смело решение. — Това твърдение беше също толкова двусмислено колкото и кимането му.

Тя се изправи.

— Скоро ще бъде време за вечеря. Имам работа. — Тя коленичи до Соли, готова да го вземе на ръце, дори и това да предизвика поредния му пристъп, за да го отнесе от тази стая и по-далеч от господин Рейнуотър.

За нейно изумление наемателят постави ръка върху рамото ѝ.

— Моля ви. Погледнете. Кажете ми какво забелязвате.

Соли беше довършил подреждането на плочките и сега гледаше втренчено виещата се редица. Пред погледа ѝ той бутна крайната плочка. Всички паднаха, както и предния път.

Тъй като не разбра какво ѝ казваше господин Рейнуотър, тя го погледна въпросително.

Той каза:

— Забележете точките.

Само за няколко секунди тя видя това, което той искаше да ѝ покаже, и когато го направи, кожата на ръцете ѝ настръхна. Сърцето ѝ се присви. Тя ахна неволно от удивление.

Плочките бяха лежали разпилени по пода с точките надолу. Но Соли ги беше избирал една по една и ги беше подредил в точно нарастващ ред — от две празни до две шестици.

Дишането ѝ се ускори и тя се обърна към господин Рейнуотър.

— Как го научихте на това?

Усмивката му стана по-широка.

— Не съм го учил.

СЕДМА ГЛАВА

— Нарича се идиот савант.

Беше следващият ден след откритието на необикновеното умение на Соли. Предната вечер, след вечерята, Ела и господин Рейнуотър бяха тествали Соли няколко пъти. Той нито веднъж не беше объркал реда на плочките, въпреки че ги избираше, като лежах с точките надолу.

На сутринта, веднага след закуската, Ела изпрати Маргарет до доктора с бележка, в която накратко описваше какво се е случило предната вечер и питаше дали може да заведе Соли за преглед.

Тя съзнателно не се обади по телефона, тъй като нямаше доверие на телефонистката, която беше известна с това, че подслушва разговорите. Докато не получише обяснение за редкия талант на Соли, не искаше никакви клюки по негов адрес в града.

Хората по принцип се страхуваха от всеки, който беше различен. Някои бяха особено тесногърди в отношението си към слабоумните, смятаха, че те трябва да бъдат изолирани за тяхно и на всички останали добро.

Ела помнеше от детството си един мъж със странно монголоидно лице, който се казваше Дули. Той беше безобиден, дори приятен и дружелюбен. Но му липсваше чувство за такт, което се дължеше на душевното му състояние и прекомерната му общителност. Това караше хората да се чувстват неловко.

Един ден Дули влязъл в двора на една вдовица, според Ела с напълно невинни намерения, и надникнал през прозореца на спалнята ѝ, точно когато тя се събличала. Тя беше вдигнала страшен шум около случката и Дули бе изпратен в клиника за душевноболни в Източен Тексас. Там починал.

Ела таеше постоянния страх, че принудителното настаняване в психиатрична болница ще се превърне в съдба и на Соли. Едно действие, като безобидното надзъртане през прозореца на бедния Дули, можеше да доведе до това Соли да ѝ бъде отнет и затворен. Така

че тя го пазеше усърдно, защото знаеше, че дори и един инцидент можеше да предизвика вълна от подозрения и страх спрямо сина ѝ.

Д-р Кинкейд изпрати по Маргарет отговор, че ще ги чака в три часа, след обичайните му часове за прием. Господин Рейнуотър бе попитал дали може да ги придружи и Ела се беше съгласила. В края на краищата той беше открил рядката способност на Соли. Отидоха до града с неговата кола.

Госпожа Кинкейд ги въведе в задръстения кабинет и им каза, че докторът ще се появи всеки момент. Предложи им нещо за пиене, но и двамата отказаха, макар че Ела прие подадената захарна пръчка за Соли. Чакаха само минута или две, когато лекарят влезе с кутия домино в ръце.

Ела усети как пулсът ѝ се ускорява, когато господин Рейнуотър изпълни ритуала с размесването на плочките, обърнати с лицето надолу върху бюрото на доктора. Но Соли се справи по същия начин като предния ден. Д-р Кинкейд поклати глава в почуда, после се облегна назад на скърцащия си стол и направи неочакваното и обидно твърдение.

— Идиот савант? — повтори Ела.

Разчел негативната ѝ реакция, докторът каза:

— Знам, че терминът е неприятен. Но докато медицинската общност не измисли по-добър, това е наименованието на тази конкретна аномалия.

— Аномалия — повтори предпазливо думата тя. — Какво по точно представлява?

— По-точно никой не знае. — Д-р Кинкейд посочи справочника на бюрото си, който беше отворен на една страница със ситно изписан текст. — Запозната ли си с термина коефициент на интелигентност! Той е относително нов и се отнася до измерването на умствените способности на човек.

И Ела, и господин Рейнуотър казаха, че са го чували.

— Днес определяме човек с коефициент на интелигентност от двайсет или по-малко като умствено изостанал, който не подлежи на обучение. Но в продължение на векове човек с такива ограничени умствени способности е бил наричан идиот. — Лекарят си сложи очила за четене и погледна текста. — В края на деветнайсети век един немски лекар изучавал хора с класическа умствена изостаналост, както

вродена, така и предизвикана от нараняване, които също така притежавали тайнствени, дори чудодейни способности. Обикновено те били с изключителни математически способности, музикален талант или невероятно развита памет. Той комбинирал термина на хора с изключително ниска интелигентност с френската дума за изключително начетен човек и така създал термина идиот савант.

— И Соли е такъв? — Въпреки че Ела не можеше да приеме термина, копнееше да научи още нещо.

Д-р Кинкейд свали очилата си.

— Не мога да го твърдя със сигурност, госпожо Барън. Аз съм просто един провинциален лекар. Чувал съм за идиотите савант, но преди да получа вашата бележка, в която описвате какво е направил вчера Соли с доминото, не знаех почти нищо за тази класификация. Проверих в справочниците, за да се подготвя за визитата ви. И честно казано — продължи той тъжно, — все още съм твърде малко информиран. Проучването ми не даде особени резултати. Информацията по темата е разпокъсана и често противоречива. Само една шепа лекари в света са лекували такива пациенти и дори те не знаят защо тези пациенти имат такива странни умения. Всъщност никой не е предложил убедително обяснение за това как се появява тази аномалия или защо. Дали нещо се случва в утробата, докато мозъкът е в процес на формиране, или произходът ѝ е постнатален? Дали е резултат от травма на главата, емоционално въздействие или влияние на околната среда? — Той сви рамене.

Ела се поколеба, после каза:

— Почти не минава ден, в който да не се питам дали Соли е такъв заради нещо, което аз съм направила или което съм пропуснала да направя преди раждането му или след това. — Това беше трудно признание и д-р Кинкейд ѝ се усмихна окуражително.

— Мога да ви уверя, почти със сигурност, че вината не е у вас, госпожо Барън. Ако се е случило в утробата, това е било неизбежно събитие. Аз присъствах на раждането и тогава не се случи нищо необичайно. Ако Соли като съвсем малко дете е претърпял нараняване или болест — толкова тежки, че да предизвикат мозъчно увреждане, вие щяхте да знаете. Теориите за причините за това състояние са толкова разнообразни, че нито една не се е наложила. Поне доколкото ми е известно. Но ако съм принуден да направя предположение, бих

казал, че се случва по време на развитието на зародиша и че невинаги се проявява още в най-ранна възраст.

— Соли се развиваше като всички останали деца.

Д-р Кинкейд постави дланта си върху книгата.

— Документирано е, че симптомите обикновено започват да се проявяват приблизително на същата възраст, на която е бил Соли, когато сте ги забелязали.

Господин Рейнуотър се обади за пръв път.

— Много странно, че гениални медици не могат да определят причината.

Лекарят отговори:

— Когато не могат да обяснят някое отклонение, те често го приписват на свръхестественото. Някои развиват теорията, че това състояние е духовно по природа, че идиотите савант имат директна връзка с ума на Бог. Те смятат, че хора като Соли разсъждават по напълно различен от вас и мен начин и поради тази причина често не забелязват нищо от това, което ги заобикаля, нито другите хора, нито никакви дразнителни. — Докторът отново се усмихна на Ела. — За вас може да е утеха да мислите, че Соли е специален, защото общува директно с Бог и ангелите.

— Не търся утеха, доктор Кинкейд. Искам да науча какъв е потенциалът на Соли и какъв живот може да има. Искам да знам какво трябва да направя, за да му осигуря и последната възможност той да оползотвори този потенциал.

Тя погледна сина си, който седеше и се поклащаше напред-назад от кръста нагоре, подръпваше едно копче на ризата си и смучеше захарната пръчка, заключен в свят, до който тя не можеше да достигне.

Господин Рейнуотър зададе въпроса, който се оформяше в нейната глава.

— Тези хора някога възстановяват ли се, Мърди? С помощ могат ли да водят нормален живот?

Д-р Кинкейд отново погледна справочника си, но Ела си помисли, че той просто печели време, а не търси отговора на въпроса.

— Документираните случаи са изключително малко на брой. Критериите за диагнозата постоянно се поставят на обсъждане и се променят. Единственото общо между тези случаи е, че имат твърде малко общи черти. Всеки пациент е различен. Симптомите са

различни, степената, в която се проявяват, е различна. Някои се научават да говорят. Общуват ограничено. Но рядко намират практическо приложение на изключителните си умения.

Господин Рейнуотър помоли за разяснение. Докторът се поколеба за момент.

— Например, човек, който е демонстрирал изключително силна памет, може да прочете някоя пиеса на Шекспир веднъж и да я изрецитира наизуст абсолютно точно. Но той не прави това поради някаква друга причина, освен че може. Не я запаметява, защото иска да я знае наизуст. Не я чете, защото се интересува от развръзката на историята. Не се интересува от текста ни най-малко. Думите от пиесата имат същото значение за него, каквото и имената в един телефонен указател. Ако го прочете, ще го знае. Не го прави, защото търси знание, просветление или забавление.

— Но все пак може да прочете Шекспир — каза Ела.

Докторът явно разбра какво се надяваше да чуе тя и с неудоволствие разби надеждите ѝ.

— Някой като Соли може да се научи да чете, госпожо Барън, така е. Други не се научават да четат, да говорят или да общуват на каквото и да било ниво, но пък съвсем необяснимо могат да изсвирят сложна композиция на пиано, след като са я чули само веднъж. Някои са вгълбени като Соли, дори не позволяват да бъдат докосвани, като него. Но могат да решат сложна математическа задача за секунди, докато на някой даровит математик би отнело дни да открие решението. — Той вдигна ръце с дланите нагоре. — Истината е, че съм очарован, че сте открили специалната дарба на Соли. Но не мога да я обясня или да направя предположение доколко полезна ще му бъде тя. Не бих искал да ви вдъхвам напразни надежди, че някой ден той ще овладее някакви езикови умения. Просто не знам, госпожо Барън. И се опасявам, че и никой друг не знае.

Обобщението, което д-р Кинкейд направи на състоянието на Соли, би трябвало да попари въодушевляването на Ела заради невероятната способност на сина ѝ, но тя не позволи това да се случи. Тя прие откритието си за един огромен крайгълен камък в опитите да достигне до сина си. Това беше малка цепнатина в стената, зад която бяха барикадирани умът и личността му.

След като беше открила тази малка пукнатина, тя си постави за цел да я разшири, да я направи достатъчно широка, за да може да мине през нея. Сърцето ѝ копнееше да има някакъв начин за общуване помежду им, колкото и ограничен да бъде той.

Всеки ден тя си открадваше време, което да прекарва с него. Копирайки точките на доминото, тя рисуваше комбинации от точки върху хартия, после даваше химикала на Соли с надеждата той да нарисува своя комбинация от точки и оттам да научи, че група точки представляват определено число и че числата могат да се събират и изваждат, за да се получат други числа.

Но той никога не взе молива, нито прояви интерес към рисуването на точки върху хартия. Когато тя покриваше ръката му със своята и опитваше да насочи молива, той избухваше гневно. Блъскаше главата си в нейната, правеше ѝ синина на брадичката, която после се виждаше дни наред. Временно тя се отказа от опитите да го учи да рисува точки и се върна към доминото. Тази игра успокояваше Соли и ѝ вдъхваше надежда за друго откритие.

Една вечер момчето седеше на кухненската маса и подреждаше плочките в редица, а тя сгъваше хавлиени кърпи. Господин Рейнуотър влезе, за да донесе празната си чаша от кафе.

Той отбеляза:

— Виждам, че Соли не е загубил интерес.

— Не е. Но и не е постигнал никакъв напредък. — Тя обясни неуспешния си опит да го научи да рисува точки върху хартия. — Надявах се, че той ще разбере, че точките представляват числа и че числата означават нещо.

— Може би той разбира това. Ако не го разбираше, как щеше да нарежда доминото винаги правилно?

Тя не можеше да отговори на този въпрос.

— Имате ли нещо против да се занимавам с него? — попита той.

— Какво ще правите?

Той вдигна рамене.

— Още не знам. Трябва да си помисля.

Неопределеният му отговор я притесни. Тя се канеше да отговори отрицателно, когато си спомни колко мило се държеше той всеки път със Соли. Проявяваше искрен и добронамерен интерес към момчето. Освен това беше необикновено търпелив, а заниманията със

Соли изискваха огромно търпение, което понякога не достигаше дори и на нея. Тя си припомни и за деня в градината, когато той копаеше и плевеше, защото нямал какво да прави. Господин Рейнуотър изпитваше нужда да се чувства полезен.

Тя се съгласи, но постави едно условие:

— Ако Соли започне да става напрегнат...

— Ще спра веднага това, с което се занимаваме. Обещавам.

Три дни по-късно тя влезе през задната врата, с престилка пълна с домати и тиквички, които беше набрала от градината. Маргарет белеше картофи.

— Не можем да изядем всичките тези домати и те ще се развалят. — Ела внимателно изсипа зеленчуците на кухненската маса. — А вече имам достатъчно консервирани. Сложи тези при нещата, които ще носиш в бедняшкия квартал довечера. И тези три яйца. Утре сутрин ще имаме пресни, така че тези не ми трябват.

— Добре, госпожо.

Ела провери пържолите с плънка от царевичен хляб с подправки, които бяха наредени в една тавичка, за да са готови за печене.

— Посоли ли ги?

— Да, и сложих черен пипер на едната. Възрастните дами не обичат черен пипер, но господин Рейнуотър го харесва.

Ела избута кичурите коса, които се бяха измъкнали от кока й.

— Соли още ли е при него?

— Във всекидневната, занимават се с урока си.

Ела отвори хладилника.

— Една от нас ще трябва да отиде до магазина утре. Напомни ми да добавя масло към списъка с покупки.

— Много мило, че господин Рейнуотър обръща толкова внимание на нашия Соли. Защо мислиш го прави?

— Трябва ни и майонеза. И наденица. Ако ходиш ти, помоли господин Рандал този път да я нареже по-тънко.

— Той е различен.

Ела знаеше, че Маргарет не говори за собственика на бакалията. Затвори вратата на хладилника и се обърна към прислужницата.

— Различен?

— Различен от господин Барън.

Ела отиде до мивката и изми ръцете си.

— Господин Рейнуотър има тъмна коса. Слаб е. Господин Барън беше по-нисък, по-набит, със светла коса. — Тя изсуши ръцете си и тръгна към вратата. — Ще проверя как е Соли, после ще приготвя тиквичките за печене.

— Не говорех за външността.

Ела се престори, че не чу измърморената забележка на прислужницата, и се отправи към дневната. Соли и господин Рейнуотър седяха на столове един до друг пред масата за карти, където сестрите Дън често играеха на джин-руми.

Когато тя влезе, господин Рейнуотър я погледна и се усмихна.

— Мисля, че грешите.

— За кое?

— Мисля, че Соли определено разбира идеята за числата. Гледайте.

Тя се приближи. Тесте карти бяха разпилени с лицето надолу върху масата. Двойките от всички цветове бяха на купчинка, също и тройките и четворките. Докато тя гледаше, Соли отдели всички петици от разпилените карти, като започна от пиката, после спатията, купата и накрая карото. Подравни краищата им и ги постави до купчинката с четворките. Направи същото с шестиците и седмиците, като ги отделяше от разпилените с лицето надолу карти, и то в абсолютно същата последователност.

Ела не се впечатли толкова.

— Той запомня къде се намира всяка карта на масата. Това е чудо, но той не научава нещо. Просто редува различните бои. Това, което прави, няма нищо общо с количества или как се отнасят помежду си те.

— Не съм сигурен. Картите, за разлика от доминото, имат числа, които са напечатани.

— Има ли значение?

— Мисля, че да. Продължете да гледате.

Соли продължи, докато събра на купчинка и десетките. После се облегна назад и започна да се люлее.

Ела погледна господин Рейнуотър, после картите, които бяха останали разпилени на масата.

— Той не взе поповете, дамите, валетата, нито асата.

— Те нямат числа.

Тя седна на другия стол до Соли срещу господин Рейнуотър. Събра всички купчини, които Соли беше направил, заедно с картите, които лежаха на масата, разбърка тестето, после ги разпиля, първо с лицето нагоре, а после ги обърна, една по една.

Соли наблюдаваше напрегнато. Веднага щом всички карти бяха обърнати, той буквално избута ръцете ѝ настрана, за да може да започне той. Събра всички двойки и продължи, докато не направи купчинка и от десетките. Пак остави поповете, дамите, валетата и асата.

Господин Рейнуотър погледна Ела с повдигнати вежди.

— Той знае, че цифрите представляват количеството символи върху всяка карта и знае последователността на цифрите. Четири е повече от три.

Все още неубедена, тя каза тихо:

— Възможно е.

— Знае го.

— Откъде сте сигурен?

— Защото преди да дойдете, магнах четворките от тестето. Той спря след три и не продължи, докато не върнах четворките при останалите карти. Направих същия опит с осмиците. Той спря след седем и този път бръкна в джоба на самото ми, извади осмиците и ги подреди по неговия начин — пики, спатии, купи, кари и продължи нататък.

Още по-голямо чудо от това, че Соли знаеше числата, бе фактът, че доброволно беше докоснал някого.

— Бръкна в джоба ви?

Господин Рейнуотър се усмихна.

— Без изобщо да го напътствам.

Погледът ѝ се върна на Соли. Без да се замисля, погали бузата му и каза:

— Браво, Соли. — Той бутна ръката ѝ, но тя се надяваше, че в някое кътче на мозъка му са се запечатали нейната гордост и любов.

Погледна отново мъжа срещу себе си и каза:

— Благодаря ви, че прекарвате толкова много време с него.

— Приятно ми е.

— Ако той се научи да разпознава числата, ако научи значението им, може да успее да научи и буквите. Може да се научи на прости аритметични действия, може да се научи да чете.

— И аз така смятам.

— Поне има надежда. Винаги има надежда, нали?

Усмивката му помръкна, но съвсем леко.

— Невинаги. Но понякога.

На следващата сутрин Ела беше в трапезарията и събираше чиниите от закуската, когато Маргарет нахълта през вратата на кухнята. Шапката ѝ беше накривена, лицето — плувнало в пот, а дишането — учестено.

— Какво става, за бога? — възкликна Ела.

Госпожица Вайълет се засегна.

— На какво прилича това? — Двете сестри застинаха неподвижни, вперили неодобрителни погледи в цветнокожата жена.

Господин Рейнуотър скочи на крака.

— Станало ли е нещо?

— Чух го в магазина — каза Маргарет задъхано. — Може да стане проблем у Томпсънови.

— Оли и Лола? — попита Ела.

— Точно те. Приятелите ти.

— Трябва да отида. — Сърцето ѝ се качи в гърлото. Ела развърза престилката си, подаде я на Маргарет и се шмугна в кухнята.

Сложи шапката си, наведе се и вдигна Соли от стола, на който той седеше и барабанеше с лъжицата си по ръба на масата.

— Довърши закуската, Маргарет. Прибери покупките. Ако не се върна до обяд...

— Върви да видиш приятелите си — успокои я Маргарет. — Аз ще се погрижа за нещата тук, независимо дали на възрастните дами това им харесва или не.

— Ще ви закарам. — Това беше господин Рейнуотър, който ги беше последвал в кухнята.

— Не, ще взема моята кола.

— Твоята кола не е палена, откакто...

— Мога да я карам, Маргарет — сопна се Ела.

— Но моята кола е паркирана отпред.

Ела изгледа първо прислужницата, а после наемателя си, който ѝ предлагаше колата си — по-нова, по-надеждна и спряна на по-удобно място.

— Благодаря, господин Рейнуотър. — Тя тръгна пред него по коридора, понесла Соли, който сега барабанеше с лъжицата по рамото ѝ.

ОСМА ГЛАВА

— Тези хора са ваши приятели, така ли?

Ела беше наместила Соли между себе си и господин Рейнуотър на предната седалка. Тя го упътваше накъде да кара. Бяха се отправили извън града. Той караше бързо, по-бързо, отколкото тя би се осмелила да пришпори стария си форд.

— В училище бяхме в един клас, макар че те не завършиха. В десети клас спряха да идват. Бащата на Оли умря и той трябваше да поеме грижите за фермата. Беше най-малкото дете и единствено момче. Всичките му сестри бяха отдавна омъжени и живееха в други градове. Никога не сме се съмнявали, че двамата с Лола ще се оженят някой ден. Бяха лудо влюбени. Когато Оли напусна училище, Лола настоя да се оженят, за да може и тя да помага във фермата. Сега имат четири деца. Добри хора са. На следващия кръстопът завийте наляво.

Пътят, по който господин Рейнуотър зави, не беше павиран. Високи плевели бяха избуяли в канавките от двете му страни. След канавките имаше огради от бодлива тел, които отделяха ниви с царевица, бореща се за оцеляване върху сухата почва, от полетата с памук, в които се виждаха берачи, влачещи дълги чували на превитите си гърбове.

Още нямаше десет часа, но Ела усещаше, че температурата вече минава трийсет градуса. Нямаха избор, освен да оставят прозорците на колата напълно отворени. Вятърът беше горещ и пращен. Опитваше се да отнесе шапката на Ела и рошеше косата ѝ, но тя не му обръщаше внимание.

Мислите ѝ бяха насочени към приятелите ѝ и тяхното нещастие. С всяко следващо бебе Лола натежаваше по още малко и пространството между горните ѝ предни зъби се увеличаваше, но тя беше една от най-щастливите жени, които Ела познаваше. Обичаше съпруга си, обичаше децата си, обичаше живота си. Ела се надяваше вроденото чувство за щастие да помогне на семейството да издържи това изпитание.

Оли беше земен човек, с щръкнали уши и голямо сърце. Трудно преминаваше от един клас в следващия заради всички пропуснати уроци, докато помагаше на баща си във фермата. Доеше кравите преди и след училище и вършеше куп други работи в стопанството. Оли не страда, когато се наложи да се откаже от училището. Практическият опит беше по-важен за него от написаното в книгите, а натрупаните умения се бяха отплатили с годините. Той се гордееше, че откакто е поел фермата, тя се беше разраснала и процъфтяваше.

Поне допреди няколко години, когато беше принуден да изтегли заем, за да има с какво да храни животните и семейството си, докато чакаха сушата да отmine и зелените пасища да се възстановят. Продаваше евтино млякото, което успяваше да издои от недохранените крави, и скоро се наложи да изтегли втори заем. Затвореният кръг доведе дотам, че двамата с Лола затънаха в дългове и бяха изправени пред опасността да загубят фермата си.

Правителствената програма за изкупуване на стадата щеше да им помогне много, но каква емоционална цена щяха да платят за това?

Господин Рейнуотър каза:

— Опасявам се, че сме закъснели.

Почти в същия момент Ела забеляза облака прах, който се издигаше над пътя.

— Какво е това?

— Конвой от коли, най-вероятно.

Разстоянието между тях и виещия се прахоляк бързо намаляваше. Почти стигнаха до него, преди да успеят да видят нещо. Най-отпред се движеше камион, натоварен с животни. Следваха го три черни коли с надписи отстрани, в които пътуваха мъже с мрачни лица. Единият от мъжете в първата кола беше изправен на външното стъпало и се държеше за отворения прозорец, подпрял пушка на рамото си.

— Това са...

— Стрелците — довърши изречението господин Рейнуотър.

Освен шума на преминаващите коли Ела различи още някакъв звук, който в първия момент помисли за пробит ауспух. Но когато господин Рейнуотър изруга тихо, тя забеляза, че ръцете му са стиснали кормилото с всичка сила, а челюстта му е напрегната.

— Какъв е този звук?

— Стрелба.

Тя обърна глава и погледна черните коли, които се отдалечаваха по пътя. Стрелбата не идваше от тях. Тогава кой стреляше? Черна топка от страх се настани в гърдите ѝ. За да я прогони, тя каза:

— Тук е различно от фермата на Причет.

Господин Рейнуотър я погледна въпросително.

За да оспори собствените си мрачни предчувствия, тя продължи:

— Онази история се случи заради хората от бедняшкия квартал. Но никой от тях не би дошъл толкова далече. Няма как да стигнат дотук. Така че кой стреля? И защо?

Все още помнеше вида на ранените жени и деца. Помнеше разказа на брат Калвин за това как едно дете е било изтръгнато от ръцете на майка си, а шериф Андерсън и заместниците му са наблюдавали безучастно. Завладя я страх за приятелите ѝ.

— По-бързо — настоя тя и се наведе напред, сякаш така щеше да увеличи скоростта на колата. — Сега трябва да завием наляво.

Точно преди да стигнат до отбивката за фермата на Томпсън, един пикап изскочи на пътя с остър десен завой и подкара право срещу тях. Задницата му поднесе върху чакъла и мъжете отзад едва не изхвърчаха. Все пак успя да се задържи на пътя и продължи да кара в тяхната половина до последния момент, когато с надуване на клаксона свърна през жълтата лента.

Пикапът профуча край колата на господин Рейнуотър. Ела разпозна мъжа зад кормилото — Конрад Елис. Заедно с него в купето седяха трима мъже. Отзад в каросерията имаше още десетина, които се държаха един за друг и където намереха, за да пазят равновесие. Не изглеждаха разтревожени, че могат да изхвърчат край пътя. Смееха се, подвикваха, стреляха във въздуха с пистолети и ловни пушки.

Господин Рейнуотър направи левия завой буквално на две колела, при което Ела и Соли се залепиха за страничната врата. От главния път до фермата имаше половин километър. Господин Рейнуотър натискаше газта докрай, докато не стигнаха до едно пасище, в което беше изкопана голяма яма. Той рязко натисна спирачката. Колата подскочи няколко метра напред, преди да спре.

Господин Рейнуотър слезе и отиде до багажника на колата. Свали шапката си и я удари няколко пъти в бедрото си, докато изучаваше масовия гроб. Соли изглеждаше доволен да потупва върховете на обувките си един в друг, така че Ела също слезе.

Когато брат Калвин разказваше за инцидента във фермата на Причет, той описваше сцената много ярко и образно. Но дори и красноречието на проповедника не беше подготвило Ела за това, което тя видя сега. Няколко десетки мършави крави и телета бяха вкарани в ямата и застреляни в главите, някои от тях по няколко пъти. Бяха изпадали едни върху други с преплетени крака. Повдигна ѝ се от тази гледка.

— Проклетата работа.

Тя осъзна, че господин Рейнуотър мърмори на себе си, а и какво би могла да добави? Заслони очите си срещу слънцето и погледна към горичката от върби, край която бяха паркирани два трактора. Мъжете, които ги караха, изчакваха на сянка, преди да довършат работата си и да погребат животните. Единият пушеше цигара, а другият беше нахлупил шапката си над лицето и дремеше.

Ела си помисли, че и те, като стрелците, бяха хора, които правеха всичко възможно, за да изкарат прехраната си в тежката икономическа криза. Те не бяха измислили правителствената програма, а само я изпълняваха и им плащаха за това, а вероятно я разбираха по-малко и от нея самата. Просто вършеха тежка работа в тежки времена.

Въпреки това те ѝ се струваха врагове.

Обърна се да провери какво прави Соли, който още потупваше обувките си, после тръгна по склона към къщата. Усети как слънцето припича главата ѝ и се сети, че е оставила шапката си на седалката в колата. Но не се върна за нея.

Бяла дъсчена ограда опасваше двора пред къщата. Тя също беше боядисана в бяло, но сега на места се виждаха черни петна. Ела шокирана осъзна, че това са дупки от куршуми. Когато стигна до оградата, видя, че портата ѝ е изтръгната и захвърлена върху един мравуняк. Мравките сновяха сърдито. Ела внимателно прескочи остатъка от мравуняка.

Лола седеше на люлката на верандата, притиснала длани към лицето си, и плачеше. Две деца със сериозни изражения седяха от двете ѝ страни. По-голямото момче не плачеше, но и то беше твърде малко, за да има такова огорчено изражение на лицето.

Момиченцето беше сложило ръка върху коляното на майка си. По страните му се стичаха сълзи. То спря да плаче, като видя Ела, която прекоси двора и се изкачи по стъпалата на верандата.

— Оли.

Той седеше на най-горното стъпало, привел рамене. Между устните му висеше цигара. Почти половината беше изпушена, но пепелта не беше изтръскана. С дясната си ръка държеше един пистолет, но не го стискаше и оръжието сякаш всеки момент щеше да се изплъзне от пръстите му. Взираше се в пространството пред себе си, без да забележи приближаването на Ела, но когато тя изрече името му, я погледна с измъчени очи.

— Ела. — Осъзна се, извади цигарата от устата си и я загаси на стъпалото, после попита: — Какво правиш тук?

— Дойдох... Помислих, че сте разстроени. Дойдох да ви предложа подкрепата си, доколкото мога.

Погледът му се отмести към колата, паркирана на пътя. Забеляза господин Рейнуотър, който се взираше мрачно в ямата на пасището.

— Кой е този?

Господин Рейнуотър не би могъл да ги чуе от такова разстояние, но точно когато Оли попита за него, той се извърна от потискащата гледка и тръгна към къщата.

— Далечен братовчед на доктор Кинкейд. Ще живее в нашия град известно време. Нае стая в пансиона ми.

Двамата проследиха с поглед господин Рейнуотър, който приближаваше към къщата, премина оградата и влезе в двора. Докато го гледаше, Ела забеляза колко е слаб в сравнение с Оли.

— Господин Томпсън? — каза той, когато ги доближи. — Дейвид Рейнуотър.

Оли се втренчи в протегнатата към него дясна ръка, сякаш се чудеше какво да прави с нея. После прехвърли револвера в лявата си ръка и се ръкува.

— Оли Томпсън.

— Не бих искал да се запознаваме при такива обстоятелства.

— Нито пък аз. — Оли се насили да стане. Изглеждаше така, сякаш раменете му се огъват под огромна тежест.

— Видяхме камиона с животните. Поне платиха ли ви достатъчно? — попита господин Рейнуотър.

— Стандартната тарифа. По шестнайсет на глава плюс три долара бонус. Дори и за телетата. Радвам се и на това. Кандидатствах за помощта. Но все пак беше ужасно преживяване.

Ела остави мъжете да си говорят и отиде при люлката. Лола попи очите си, погледна към Ела и опита да се усмихне. Потупа сина си по гърба.

— Нека госпожа Барън да седне.

Момчето стана от люлката и скочи от верандата. Пъхнал ръце в джобовете си, той изчезна зад ъгъла на къщата.

— Разстроен е — каза Лола, когато Ела седна до нея на люлката.
— Надявам се да го превъзмогне. — Погледна към Оли и добави тихо:
— Надявам се и баща му да успее.

Ела се усмихна на момиченцето, което отвърна срамежливо на усмивката ѝ, после отпусна главата си върху пухкавата ръка на Лола.

— Къде са другите деца?

— Обадох се на майка си тази сутрин и я помолих да дойде да ги вземе, за да не са тук, докато свърши историята с кравите. Тези двамата също го понесоха тежко, исках поне малките да не го виждат. Не искам да им остане спомен за цял живот от нещо, което не могат да разберат.

— Какво се случи?

Очите на Лола се напълниха със сълзи.

— Мъжете с тракторите дойдоха малко след изгрев-слънце и изкопаха ямата. После дойдоха другите и сортираха животните. Натовариха по-здравите на камиона. Останалите... — Тя кимна към изкопа.

— Четирийсет глави — обади се Оли. И в неговите очи имаше сълзи. — Взех пари за тях. Нямах избор — каза той с треперещ глас.
— Трябва да направя плащане за заема, иначе ще загубя фермата. Наследил съм я от баща си. Трябва да я спася.

Той не можа да продължи, така че Лола разказа вместо него.

— Щом вкараха животните в ямата, започнаха да стрелят. Бедните крави и техните телета. — Тя заплака, а Ела я прегърна през раменете.

— А защо идваха онези с пикапа, дето само създават проблеми?

— Видяхме Конрад Елис по пътя — поясни въпроса на господин Рейнуотър Ела.

Оли се изплю ядосано през верандата.

— Кучи син.

— Оли — каза Лола и кимна към дъщеря им.

— Пълен боклук. Колкото и пари да има баща му, той си е такъв. Всичките Елисови са гадняри. Всички до един.

— Какво правиха тук? — попита господин Рейнуотър.

— Мисля, че страхливците, дето изпълняват програмата, ги викат със себе си за всеки случай. — Оли отново се изплю.

— Какъв случай? — попита господин Рейнуотър.

— Опитвах да се спазаря с главния от тях — ядосано обясни Оли. — Казах му, че няма нужда да убиват кравите, че сам ще се отърва от тях. Обясних му, че ще закарам тези, които имат някакво месо, на бедняците, да ги заколят и изядат. Поне веднъж да хапнат месо децата им. Но не. Той каза, че има заповед да застреля животните и да ги зарови и че ще направи точно това. Не можех да го спра. Казах, добре, както си знаете, дръжете се като продажници на правителството. — Той изтри сълзите от очите си. — Знам, че и аз съм продажник, защото взех проклетия чек.

— Мери си приказките, Оли Томпсън! Направи каквото трябваше.

Той погледна жена си с печално изражение.

— Не го изкарвай, че е било правилно, Лола. Няма да се почувствам по-добре от това. — Замълча за момент, после продължи. — Явно онзи не ми е повярвал на думата, защото докато стрелците убиваха животните, Конрад Елис и шайката му ни държаха на мушка, сякаш се канехме да им попречим. Когато всичко свърши, онези си тръгнаха. Но преди да се изметат, Конрад и приятелчетата му стреляха по къщата.

Господин Рейнуотър забеляза дупките от куршуми в дървената фасада.

— Защо?

— Без причина. — Оли изтри носа си с ръкав. — Или просто за да ме подплашат да не направя нещо, както и стана. — Той погледна в посоката, където синът му беше изчезнал зад къщата. — Сега синът ми се срамува от мен.

— Какво би могъл да направиш, Оли? — попита Лола, за да го успокои. — Да се сбиеш с Конрад, за да ги предизвикаш да застрелят всички ни?

— Тя е права — кимна господин Рейнуотър. — От това, което съм чувал за този Елис, малко му трябва, за да избухне.

Ела им разказа какво беше станало, когато господин Причет беше опитал да не им се подчини.

— Един очевидец на случилото се ни разказа как Елис е изтръгнал детето от ръцете на госпожа Причет.

— Ако беше докоснал с пръст Лола или някое от децата ми, щях да го убия — възкликна Оли.

Лола явно забеляза, че Ела поглежда към пистолета в ръката на Оли. Тя изсумтя нервно.

— Той не би могъл да застреля човек.

— Да бе, да! — възрази мъжът. — Кълна се в Бог, че щях да го направя.

Лола се обърна към господин Рейнуотър.

— Едно от застреляните телета не умря веднага. Конрад и приятелите му го чуха да мучи. Застанаха на ръба на ямата и започнаха да го замерват с камъни, като се смееха.

— Нали ви казах — вметна Оли. — Боклуци.

— Оли отиде в къщата да вземе пистолета си и да спести мъките на бедното животно. Но онези не му позволиха да доближи изкопа. Накрая телето все пак умря. Спря да мучи. Конрад и приятелите му се натовариха на пикапа и потеглиха.

— Забавлението им е приключило.

Ела забеляза, че когато господин Рейнуотър е силно ядосан, устните му почти не помръдват, когато говори. Той усети погледа ѝ и тя бързо го отмести към Оли.

Оли каза:

— Кравите и без това щяха да си умрат скоро. Нямах с какво да ги храня. Умираха от глад. — Той преглътна. — Но да гледам как ги застрелват... беше ужасно.

Той кимна с брадичка към двамата мъже, които в момента се качваха на тракторите.

— Остана само да ги заринат.

Пред погледите им моторите забръмчаха и тракторите се понесоха към масовия гроб.

Ела постави ръка върху рамото на Лола.

— Мога ли да направя нещо за вас?

Лола повдигна престилката си, за да избърше очите си, и за всеобща изненада се разсмя. После отпусна престилката и каза:

— Можеш да коленичиш и да благодариш на Бог, че Оли не застреля Конрад Елис между очите.

Ела се възхити на духа на приятелката си. Ако тя самата беше преживяла нещо подобно, нямаше да има сили да се засмее.

— Радвам се, че не се наложи Оли да застреля онова теле — добави Лола. — Едно е да колиш животно за храна, а да го убиваш така, е съвсем друго. Веднъж му се наложи да убие един стар кон, после три нощи плака.

Говореше с обич за съпруга си, с когото бяха преживели толкова много неща. Погледът, който си размениха двамата, беше толкова личен и изпълнен с чувство, че Ела се почувства като натрапник в този интимен момент. Усети и как я бодва завист.

Люлката се раздвижи леко, когато тя се изправи.

— Тръгнах набързо и оставих Маргарет да се оправя сама. Най-добре е да се връщам.

— Благодаря ти, че дойде — каза Лола.

— Не съм направила нищо.

— Това, че дойде, е достатъчно. — Лола погледна господин Рейнуотър. — Ние всъщност не се запознахме. Аз съм Лола. Благодаря ви, че докарахте Ела дотук.

— Няма защо, госпожо Томпсън. Пожелавам ви скоро да дойдат по-добри времена.

Лола придърпа дъщеря си и я целуна по главата.

— Ако дойдат по-добри времена, ще взема да се разглезя, господин Рейнуотър.

Той очевидно оцени духа и оптимизма ѝ, защото се усмихна.

После всички го чуха едновременно. Мучене на теле откъм изкопа.

— О, боже, имай милост — изстена Лола.

Момиченцето заплака. Момчето, което беше изчезнало, дотича. Този път очите му бяха мокри от сълзи. Погледна възрастните на верандата с ужасено изражение.

Оли затвори очи за миг, после слезе по стъпалата.

Господин Рейнуотър сграбчи ръката му.

— Недейте. Аз ще се погрижа. — Той не изчака Оли да възрази, нито взе пистолета, а само прекоси двора и излезе през липсващата порта, крачейки бързо.

Мученето стана по-настойчиво, ужасен звук. Ела прегърна бързо Лола, потупа Оли по ръката, минавайки покрай него, като извика:

— Обадете ми се, ако се нуждаете от нещо. — Тя се втурна по стъпалата и побягна след господин Рейнуотър.

Докато стигна до изкопа, господин Рейнуотър вече влизаше вътре. Наклонът не беше чак толкова стръмен, но почвата се ронеше, а той беше с обувки, не с работни ботуши като Оли. Замалко не падна на няколко пъти, докато слизаше в масовия гроб. Тракторите бяха почти до ръба.

Ела гледаше безпомощно как господин Рейнуотър непохватно си пробива път до телето, което беше затиснато под трупа на една крава, може би майка му. Животното имаше рана на гърба, която кървеше и привличаше мухите, но очевидно не беше толкова тежка, че да го убие.

Един от мъжете с тракторите извика:

— Хей! Какво правиш там, по дяволите! Махай се!

Господин Рейнуотър не му обърна внимание и продължи да търси начин да изведе телето.

— Побъркан глупак! — извика другият мъж.

— Предупреждавам те, господине! — провикна се първият.

Или господин Рейнуотър не ги чу, или нарочно не обърна внимание на заплахите им. Телето продължи да мучи. Господин Рейнуотър взе един камък, голям колкото диня, занесе го, макар и трудно, до телето, после го вдигна над главата си и го хвърли върху главата на телето. Камъкът размаза черепа на животното, уби го мигновено и постави край на мученето.

Ела притисна длан към устата си и сви другата ръка пред корема си.

Господин Рейнуотър се наведе и подпря ръце на коленете си. Остана така известно време, докато един от мъжете в тракторите започна отново да ругае и заплаши да го засипе с пръст.

Чак тогава господин Рейнуотър се изправи с усилие и започна да се катери към ръба на рова.

Ела беше потресена от видяното и се обърна към колата. Закова се намясто, като дишаше тежко, защото изумена видя, че Соли е слязъл от колата и е вперил поглед в труповете на кравите и в мъжа, който излизаше от изкопа.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Почти не говориха, докато пътуваха обратно към града. Ела не знаеше какво си мисли господин Рейнуотър, но тя се тревожеше единствено за Соли. Чудеше се какво е видял, какво е разбрал, какъв ефект може да има тази зловеща гледка върху съзнанието му. Веднага щом го вкара в колата, той отново започна да потупва обувките си една в друга. Изглеждаше невъзмутим, но тя нямаше как да знае със сигурност как му е подействал този инцидент.

Що се отнасяше до нея, преживяното беше оставило неизлечими спомени: ямата с труповете, Лола и Оли толкова покрусени, колкото никога не ги е виждала, отчаяното мучене на телето, внезапната тишина, след като господин Рейнуотър го беше убил. Страхуваше се, че ще мине дълго време преди тези спомени да избледнеят.

Те я преследваха, докато се занимаваше с обичайната си работа следобеда. Жегата беше толкова непоносима и влудяваща, че дори и най-обикновената къщна работа ѝ се струваше прекалено тежка. Сестрите Дън я дръпнаха настрана и се оплакаха от недостатъчно почтителното отношение на Маргарет. Ела обеща да говори с прислужницата и когато го направи, Маргарет реагира толкова остро и на свой ред се оплака от сестрите, че Ела се стресна и разля мазнина от тигана, в който пържеше рибни крокети. Мазнината се озова върху пламъка на газовия котлон, лумна огън и изпълни кухнята с миришец на риба дим.

Привечер издръжливостта и търпението на Ела бяха на предела си. Мечтаеше само да приключи с вечерята и почистването, за да се оттеглят със Соли в стаите си, където да намери малко мир и покой.

С тези мисли Ела подреждаше масата за вечеря, а Маргарет режеше зеле за салата и разбъркваше сместа за царевичния хляб. Когато Ела се върна в кухнята, видя, че господин Рейнуотър седи на масата със Соли, който подреждаше в редици клечки за зъби върху мушамата на цветя.

Господин Рейнуотър ѝ се усмихна.

— Соли определено напредва. Прави групи от десетици, след като само веднъж ме видя как го направих. Всеки път, когато бръкне в кутията с клечките, вади точно по десет.

Ела извади от хладилника една кана студен чай и я постави върху подноса.

— Това не е напредък, господин Рейнуотър. Това е безсмислено упражнение.

Маргарет спря да разбърква сместа и изгледа Ела неодобрително през рамо, но Ела се престори, че не я вижда.

Изминаха няколко мига на напрегнато мълчание, после господин Рейнуотър попита тихо:

— Защо казвате това?

Както беше с гръб към него, Ела добави върху подноса захарница и чинийка с резенчета лимон.

— Чухте какво каза доктор Кинкейд. Талантът на Соли, поради липса на по-точна дума, няма никакво практическо приложение. Освен ако някой се нуждае от клечки за зъби, подредени на редички в групи по десет, или плочки от домино, подредени във възходящ ред.

— Не мога да повярвам, че го казвате.

Тя бързо се обърна и го погледна.

— Защо?

— Защото това може да е пробивът. Началото. Първата стъпка към...

— Към какво, господин Рейнуотър? — Тя посочи Соли, който подреждаше клечките на еднакво разстояние и в същото време потупваше петите си една в друга. — Накъде го води това? Към представление, изнасяно за забавление на богатшите в Далас или Хюстън?

С престорен глас като на панаирен глашатай тя извика:

— Елате да видите Соломон Барън. Пици оглушително, размахва ръце и изпада в истерия всеки път, щом майка му го докосне, но е факир на триковете с карти.

— Госпожо Ела? — Маргарет се беше обърнала с лице към нея. Гъстата жълтеникава смес капеше от дървената лъжица, която тя държеше в ръката си, но прислужницата явно беше толкова поразена от емоционалната тирада на Ела, че не забелязваше това. — Какво ти става?

— Нищо. Нищо! — отвърна Ела и гласът ѝ я предаде. — Просто се опитвам да обясня на господин Рейнуотър, който поради някакви неизвестни причини се е заел да се занимава със сина ми, колко абсурдни и напразни са уроците му.

Тя пристъпи към масата.

— Не искам синът ми да бъде ненормалник, когото показват за забавление на останалите. Не искам да бъде панаирджийска маймуна. Искам да може да чете и да пише, да говори с мен, не... не... — Тя ядосано махна с ръка върху масата и събори внимателно подредените от Соли клечки и отворената кутия на пода.

Соли веднага нададе пронизителния си писък и започна да удря ушите си с юмруци.

Ела млъкна, вцепенена от реакцията му, втренчи се в клечките на пода и не можеше да повярва какво е направила. Не смяташе, че може толкова лесно и бързо да загуби самоконтрол.

Господин Рейнуотър се изправи спокойно и отиде да вземе метлата, за да събере клечките. Маргарет върна капещата лъжица в купата и каза тихо на Ела:

— Погрижи се за момчето, аз ще се оправя тук.

Ела, ужасена от изблика си, кимна и дръпна Соли от стола му. Той се съпротивляваше, но накрая тя успя да го отнесе, риташц и пищящ, в стаята му. Затвори вратата, за да не чуват останалите писъците му.

Избухването му беше много силно и продължи почти половин час. Ела по никакъв начин не можеше да го успокои. Избягваше юмруците и краката му, доколкото успяваше, но знаеше, че на другия ден ще има синини. Накрая той се изтощи и заспа.

Ела седна на леглото и плака дълго.

Отчаянието и тъгата, които се бяха трупали в душата ѝ през целия ден, изригнаха в силни, задушаваци ридания. Плачеше за приятелите си Оли и Лола, които сега се бяха спасили от изземване на фермата, но заплащайки огромна емоционална цена. Плачеше за децата им, преживели толкова ужасно нещо, което дори не можеха да разберат. Плачеше за сестрите Дън, които бяха принудени да живеят в чужда къща и да си намират развлечение, като се оплакват от прислужницата. И за Маргарет, която трябваше да търпи предразсъдъците им.

И в момент на самосъжаление, плачеше и за себе си и Соли, и за положението, в което се намираха.

Живееше в страх от бъдещето. Всеки ден се опитваше да потуши страховете си, да не им позволи да я завладеят. Но днес нямаше сили да се бори с тях и те я заляха като вълна.

Когато Соли пораснеше и станеше по-голям и по-силен от нея, как щеше да контролира избухванията му?

Какво щеше да стане с детето ѝ, ако нещо се случеше с нея? Хора в разцвета на силите си умираха, покосени от тежки болести. Като господин Рейнуотър. Ами ако тя заболееше от рак и умреше? Къде щяха да изпратят Соли да живее до края на дните си?

На хората се случваха и фатални инциденти. Блъскаха ги коли, поразяваха ги светкавици, пробождаха ги вили. Хората умираха от глупави, нелепи, безсмислени злополуки в домовете си, правейки нещо, което са правили без проблем хиляди пъти. Ако тя умреше неочаквано, какво щеше да стане със Соли?

Или ако той наранеше някого по време на душевно разстройство? Щяха да го отведат в лудница и хората щяха да повтарят, че така е най-добре за всички. За всички, освен за Соли.

Накрая сълзите ѝ пресъхнаха. Засрамена от тях, Ела започна да мие лицето си със студена вода, докато подпухналите ѝ зачервени очи малко се оправиха. Стегна косата си и смени престилката си с чиста. Провери още веднъж дали Соли спи и излезе от стаята си.

Къщата беше притихнала. Вечерята — приключила, и трапезарията бе почистена. Маргарет довършваше миенето на чиниите в кухнята.

— Оставих ти една чиния да хапнеш, госпожо Ела. — Храната беше в средата на масата, покрита с кърпа.

— Благодаря, Маргарет — кимна Ела, но не пристъпи към масата.

Жената я погледна загрижено.

— Искаш ли нещо друго? Ще остана и ще ти приготвя нещо друго, ако искаш.

Ела поклати глава.

— Не съм много гладна. Тръгвай. — Видя, че Маргарет се колебае, и добави: — Свърших с плача. Соли спи. Добре сме. Ще се видим утре сутрин.

Маргарет свали престилката си, сложи си шапката, отиде до Ела и я прегърна.

— Днешните тревоги вече са минало. Утре ще бъде по-хубав ден.

Оказа се, че не стана така.

Господин Рейнуотър не слезе за закуска. Ела предположи, че той няма желание да излиза от стаята си заради нейните груби думи предния ден. Съвсем несправедливо тя беше отприщила отчаянието си срещу него, макар че и той имаше известна вина за станалото. Тя бе съвсем искрена, когато казваше, че не иска Соли да се превърне в зрелище, което хората отиват да видят от любопитство.

Но дълбоко в сърцето си знаеше, че не това е намерението на господин Рейнуотър. Съвсем не. Неговото желание да проникне в дълбините на уменията на Соли бяха почтени и добронамерени. Тя нямаше основание да мисли, че той иска да експлоатира Соли, особено с цел лична изгода.

Ела смяташе да се извини за грубостта си, но сутринта мина, без той да слезе долу. Тя започна да се тревожи, когато той не се появи и за обяд. Маргарет потвърди, че не го е виждала целия ден. Сестрите Дън също.

— Надявам се да няма някакъв проблем — промълви госпожица Вайълет.

— Сигурно опитва да се спаси от жегата.

Но Ела не вярваше на собственото си обяснение и реши да провери как е той. Остави Соли на Маргарет и се качи на горния етаж. Докато вървеше по коридора, се постара стъпките ѝ да се чуят, тъй като не искаше наемателят да си помисли, че тя се прокрадва, за да го шпионира.

Спря пред вратата на стаята му и се послуша, но не чу никакъв звук отвътре.

— Господин Рейнуотър? — Тя почука леко на вратата, после притисна юмрука си към устните в очакване на отговор. Такъв не последва. Тя отново почука тихо. — Господин Рейнуотър, добре ли сте?

Когато той не отговори, устата ѝ пресъхна. Сърцето ѝ заби лудо от тревога и притеснение. Д-р Кинкейд беше казал, че му остават шест до дванайсет седмици. Може би дори повече, при добър късмет. Бе казал, че господин Рейнуотър ще има добри и лоши дни, но че задълбочаването на рака е неизбежно. Че ще има болки. И че накрая системите в тялото му една по една ще започнат да отказват, но докторът ѝ бе обещал, че ще го отведе в болница много преди това да се случи.

— Няма да го оставя да умре в дома ви, госпожо Барън. Ще има достатъчно предупредителни знаци, преди да се стигне до това. Бог би бил милостив, ако го прибере бързо, но това рядко се случва.

Сега тя се зачуди дали д-р Кинкейд не е сбъркал за развитието на болестта или за проявата на Божията милост.

С ужасно предчувствие отвори вратата на стаята.

Той лежеше върху завивките на леглото, облечен с риза, панталон и чорапи и по техния измачкан вид явно личеше, че лежи така от доста време. Беше праметнал едната си ръка върху очите, а другата стискаше ризата му на корема. С огромно облекчение видя, че той диша, макар и повърхностно и ускорено. През леко разтворените му устни се издаваха стонове. В стаята се усещаше киселата миризма на пот.

— Господин Рейнуотър?

Той раздвижи немощно ръката над очите си.

— Моля ви, вървете си, госпожо Барън.

Вместо да го послуша, тя се доближи до леглото.

— Да извикам ли доктор Кинкейд?

— Аз... — Преди да успее да отговори, той бе пронизан от мъчителна болка. През стиснатите му зъби се пророни стенание.

Ела се обърна и изтича от стаята, като още по стълбите започна да вика Маргарет. Докато стигна до долния етаж, Маргарет вече я чакаше с широко отворени от тревога очи.

— Станало ли е нещо с господин Рейнуотър?

— Болен е. Обади се на доктор Кинкейд. Кажи му да дойде веднага.

Ела буквално бутна Маргарет към телефона, докато профуча покрай нея. Влезе в официалната гостна и изключи вентилатора. Докато се качваше нагоре по стълбите, забеляза сестрите Дън, излезли

на вратата на дневната, хванати за ръце, с изплашени и загрижени изражения.

— Можем ли да направим нещо? — попита госпожица Пърл.

— Не, но ви благодаря, че питате.

Ела чу, че Маргарет говори с телефонистката. Бързо се върна на горния етаж, понесла вентилатора.

Господин Рейнуотър лежеше както го беше оставила, но спазмите, които го измъчваха, сякаш бяха стихнали. Когато тя влезе, той свали ръка от очите си.

— Моля ви, госпожо Барън, не се тревожете. Такива кризи се очаква да се случват. Ще ми мине.

— Междувременно това ще ви накара да се почувствате поне малко по-добре. — Тя сложи вентилатора на масата до прозореца и го включи. — Кога започнаха болките?

— Снощи.

— Снощи! Защо не ми казахте да повикам доктор Кинкейд?

— Мислех, че ще отминат. Сигурен бях.

Тя не споделяше оптимизма му. Устните му бяха побелели от агонията, а юмрукът му продължаваше да стиска ризата върху корема. Очите му бяха хлътнали дълбоко.

— Доктор Кинкейд ще пристигне скоро. Искате ли да ви донеса нещо? Чаша чай?

Той поклати глава.

— Може би малко вода.

Тя се поколеба, после го остави отново и бързо отиде до кухнята. Сестрите бяха изчезнали, вероятно в дневната. Маргарет я погледна въпросително, когато тя нахлу през вратата на кухнята.

— Лятната треска ли е пипнал, госпожо Ела?

— Сигурно. Доктор Кинкейд ще дойде ли?

— Каза, че веднага тръгва.

— Добре. Извади каната с вода от хладилника! И една чаша. Къде е порцелановата купа, в която мием зеленчуците?

— Където си стои винаги.

Ела намери купата на обичайния рафт в килера. Постави купата, каната с вода и чашата на един поднос.

— Стой при Соли. — Той седеше на пода под масата и си играеше с празни макари. Ела бутна вратата с гръб, за да я отвори. —

Изпрати доктора горе веднага щом дойде.

Като се върна в стаята на господин Рейнуотър, тя отмести от нощното шкафче една книга, часовника му и нощната лампа, за да освободи място за подноса. Наля вода от каната в чашата, после пяхна длан под главата му и я повдигна. Той отпи жадно и ѝ махна с ръка, когато се напи. Тя отпусна главата му на възглавницата и забеляза, че е мокра от пот.

— Веднага се връщам.

Отново излезе с купата. Напълни я до половината със студена вода от банята и взе една чиста хавлиена кърпа от шкафа. Като внимаваше да не разлее водата, върна купата върху нощното шкафче и потопа кърпата в нея. Изстиска я и изми лицето му. Той я погледна за момент, после затвори очи.

— Благодаря.

— Моля.

— Вие ли се грижете за съпруга си?

— Моля?

— Мислех, че господин Барън е умрял от болест. Вие ли се грижете за него? Така ли придобихте сестринските си умения?

— Той почина внезапно.

— О. — След малко той добави: — Значи сестринските умения са ви вродени.

Тя отново потопа кърпата във водата, изстиска я и обтри лицето и врата му.

— Мисля, че това е част от майчинския инстинкт.

Въпреки че очите му останаха затворени, той се усмихна леко.

— Женско умение, присъщо на пола ви.

Тя отново намокри кърпата, изстиска я, сгъна я на триъгълник и я постави на челото му, като я притисна, за да я намести. После седна на стола и сплете пръсти в скута си. Той не каза нищо повече и тя би си помислила, че е заспал, но виждаше как пръстите му се присвиват от време на време и как се напруга челюстта му — знак, че болката отново го е пронизала.

През отворения прозорец Ела чу пристигането на колата на д-р Кинкейд, чу как той затръшна вратата и бързо се изкачи по стъпалата към верандата. След няколко мига лекарят се появи на вратата на стаята задъхан и разтревожен.

— Дейвид? — Хвърли съвсем бегъл поглед към Ела и отиде до леглото, остави черната си лекарска чанта в долния му край и се наведе над пациента си, видимо загрижен.

Господин Рейнуотър отвори очи.

— Здравей, Мърди. Не гледай толкова изплашено. Още съм жив.

Ела се изправи.

— Ще ви оставя. Ако се нуждаете от нещо...

— Разбира се, госпожо Барън. Благодаря ви — каза разсеяно лекарят.

Тя излезе и затвори вратата зад себе си.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Мина почти половин час преди д-р Кинкейд да слезе долу. Сестрите Дън бяха отишли на гости на една приятелка. Маргарет готвеше вечерята и наглеждаше Соли. Докторът откри Ела във всекидневната, където тя метеше пода.

— Как е той?

Д-р Кинкейд извади носна кърпа от джоба на панталона си и изтри лицето и плешивата си глава. Ела се запита дали този навик е просто за да попие потта си, или за да печели време, преди да съобщи лошите новини.

— Дадох му лекарство. Кризата отмина.

— Имаше ужасни болки.

— Най-силните, които е имал досега.

Той явно намекваше, че тези болки са само предвестник на онова, което предстоеше да се случи.

— Оставих му още от обезболяващото, за да го вземе сам. Каза, че няма да го пие, освен ако болката не стане непоносима. Той упорства по този въпрос. Засега — добави той мрачно. — Ще размисли.

Ела погледна встрани. След малко попита:

— Нищо ли не може да се направи? Операция? Някакво друго лечение?

— Ако имаше нещо такова, вече щях да съм го направил, госпожо Барън. Щях да съм се погрижил да го започне.

— Разбира се. Не намеквах, че не сте му отделили достатъчно внимание.

— Знам. И не исках да приеете думите ми по този начин. Повярвайте ми, споделям вашето отчаяние. Проверих всички източници, които открих. Писах на лекари, които имат по-голям опит от мен и които знаят повече. Специалисти чак в Бостън и Ню Йорк. Те всички направиха същата тъжна прогноза. Започнало е от костите му и

е останало незабелязано, докато метастазите не са се разпространили в основните му органи.

Ела отмести една къдрица от челото си.

— Имате ли някакви указания за мен?

— Той не е ваш пациент.

— Но живее под покрива ми. Не мога просто да не го забелязвам, когато се гърчи в агония.

— Обадете ми се при първите признаци, че не се чувства добре. По всяко време на деня или нощта, не се колебайте да ме повикате, независимо от протестите на Дейвид.

— Непременно.

— Той винаги ще твърди, че няма нужда да ме викате.

— Ще бъда глуха за възраженията му.

— Добре.

Тя изпрати лекаря до вратата и дръпна резето, за да му отвори. Той се поколеба на прага, после я погледна виновно.

— Не се нуждаехте от това допълнително напрежение, госпожо Барън. Не трябваше да водя Дейвид при вас. Съжалявам, че го направих.

Къщата на доктора беше достатъчно тясна за семейството му с двете шумни и пълни с енергия момчета. Пациентите му го търсеха по всяко време на деня и нощта. По цял ден в клиниката прииждаше поток от хора с кървящи рани, счупени кости, раждащи жени, деца, страдащи от безобидни настинки до животозастрашаващи болести. Тя смяташе, че той е довел господин Рейнуотър в пансиона й не за да се отърве от отговорността за него, а за да му осигури спокойствие.

Надявайки се да го освободи от чувството за вина, тя му каза, че господин Рейнуотър е идеалният наемател.

— Той е много мил и всички го харесват. Проявява изключително търпение по отношение на Соли. Дори ни помага. — Тя се канеше да продължи с обясненията, но размисли. — Господин Рейнуотър прави всичко възможно да не ни бъде в тежест.

— Надявам се това да продължи. — Лекарят нахлупи шапката си и тръгна по стъпалата, но внезапно спря и се обърна. — От друга страна, госпожо Барън, съм убеден, че никой друг не би се грижил толкова добре за него.

Тя почука леко на вратата.

— Може ли да вляза?

— Заповядайте.

Той седеше на стола до прозореца и гледаше как лекарят се отдалечава с колата си.

— Какво ви каза Мърди?

— Предложи ми да се кача и да сменя чаршафите ви.

Той обърна глава и видя, че тя носи чисти, сгънати чаршафи.

— Съмнявам се това да е била темата на разговора ви.

— Забелязах, че няма да е зле да ви донеса чисти чаршафи.

— Толкова лошо ли миришат? Мърди ми помогна да се измия и да сменя ризата си, но трябваше да се сетя, че болничното ми легло няма да отговори на стандартите ви.

Ела се канеше да се усмихне на леката закачка, когато забеляза зловещата спринцовка. Тя лежеше върху бюрото, до малка черна кожена торбичка, в която навярно бяха шишенцата с лекарството.

Той проследи погледа ѝ.

— Мърди се опитва да ме превърне в наркоман.

— Не иска да страдате излишно.

Той погледна спринцовката с отвращение, после отново обърна лице към прозореца. Като прие това за знак, че той иска да смени темата, Ела отиде до леглото и се зае да сваля мокрите измачкани чаршафи.

— Бих предложил да ви помогна, но от лекарството на Мърди съм замаян.

— Ще оправя леглото бързо и ще можете да си легнете отново.

— Не бързайте. Прекарах цялата нощ и целия ден в леглото. Не горя от желание да се върна там. Приятно ми е да поседя тук. — След малко той добави: — Гледах онази топола отсреща. Като момче се катерех по една също толкова висока. Веднъж, както бях изкачил част от височината, попаднах на миеща мечка с пяна около устата. Трябваше да падна на земята, иначе щеше да ме ухапе. Счупих си ръката.

— По-добре, отколкото да хванете бяс.

Той се засмя тихо.

— Не го направих, защото съобразих това толкова бързо. Животното се зъбеше насреща ми и аз изгубих ума и дума от страх. Нашите ме похвалиха, че съм преценил правилно и съм скочил, но в действителност толкова се изплаших, че паднах от дървото. Цяло чудо е, че не си счупих врата.

Тя му се усмихна.

— Някога качихте ли се отново на онова дърво?

— Веднага щом ръката ми зарасна. Трябваше да си възвърна гордостта.

Тя се обърна към леглото и опъна долния чаршаф върху матрака, после заобиколи, за да подпъхне чаршафа от другата страна.

— Господин Рейнуотър?

— Хмм?

— Трябва да ви се извиня. За вчера. — Тя усети погледа му върху гърба си, докато разгъваше горния чаршаф. — Случката с клечките. Нещата, които ви казах. Не бях права. Не е типично за мен да избухвам така. Не знам какво ми стана.

— Бяхте разстроена от случилото се с приятелите ви.

Тя подпъхна чаршафа и откъм долната страна на леглото, изправи се и се обърна към него.

— Да, но не беше само това. — Тя сведе глава за миг, после я изправи и го погледна право в очите. — Ревнувах.

— Ревнувахте?

— Заради напредъка, който постигате със Соли. И въпреки това, което казах вчера, това си е истински напредък. — Тя усети, че страните ѝ пламнаха, и тъй като знаеше, че той ще го забележи, се обърна с гръб и взе в ръце една възглавница. Задържа я между брадичката си и гърдите и я пъхна в калъфката, после подпря възглавницата точно по средата на горната табла. — Не знам докъде ще стигнете, но вашият напредък с момчето подчертава моя неуспех да установя контакт с него, на каквото и да е ниво.

Тя опъна покривката върху леглото, подгъна я веднъж от горната страна, а после още веднъж, заедно с горния чаршаф, така че се образува идеален прав ъгъл. След като я пригладя за последно, се обърна. С удивление откри, че той стои точно пред нея. Рейнуотър все още беше по чорапи, така че не беше го чула да става от стола и да се

доближава до нея, а сега двамата се озоваха лице в лице. Съвсем близо един до друг.

— Нямате повод за ревност. Ако съм направил нещо, което ви изглежда като напредък за Соли, то е защото имам свободно време, което да му посветя. Вие нямате. Прекалено сте заета с работата си, благодарение на която можете да му осигурите всичко необходимо. — Той замълча за миг, после добави. — И то с цената на огромна саможертва от ваша страна.

Това беше твърде самонадеяно твърдение. Би могла да го оспори, но се страхуваше, че той ще заговори за онези аспекти на живота ѝ, които според него тя беше пожертвала. Стори ѝ се, че разговорът става опасен, особено с него, особено в тази стая и в този момент.

Наложи се да преглътне, преди да успее да проговори.

— Много великодушно от ваша страна да мислите така.

— Не съм великодушен. Наричам нещата с истинските им имена.

Тя извърна леко глава и попита:

— Приемате ли извинението ми?

— Макар да не мисля, че е необходимо, да.

— Благодаря.

Тя пристъпи покрай него и тъкмо щеше да се наведе, за да вдигне мръсните чаршафи от пода, когато той я шокира още повече, като хвана ръката ѝ. Ела се изненада толкова много от това неочаквано докосване, че погледна своята ръка в неговата, за да се увери, че е истина. И после не отмести поглед дълго време, забеляза разликата в големината, особеностите на кожата, силата на пръстите му върху нейните. Накрая повдигна глава и го погледна в очите.

Той каза:

— Много ми е неприятно, че ме видяхме в това състояние днес.

— Имахте силни болки.

— А вие запазихте самообладание.

— Само изглеждаше така.

— Измихте лицето ми.

— Това беше най-малкото, което можех да направя.

— Помогнахте ми да се почувствам по-добре.

— Радвам се.

— Благодаря ви.

— Моля.

Още няколко секунди ръцете и погледите им останаха свързани, после тя издърпа ръката си от неговата и бързо събра чаршафите. Когато стигна до вратата, каза:

— Ще изпратя Маргарет да ви донесе вечерята на един поднос.

— Ще слеза за вечеря.

— Трябва да си почивате, господин Рейнуотър.

— Ще слеза.

И го направи.

Той сякаш нямаше никакви трайни последствия от кризата. Дали си инжектираше болкоуспокояващото — Ела предположи, че е морфин — тя не знаеше. Но Рейнуотър определено изглеждаше по-добре. Още на следващия ден поднови заниманията си със Соли, но преди това държеше да се изясни с нея.

— Не желая отново да се разфучите.

Тя не се засегна, защото той го каза със закачлива усмивка.

— Обещавам да не мятam повече клечки. Можете да работите със Соли винаги, когато пожелаете.

Той отделяше време всеки ден.

Освен това Рейнуотър започна да излиза често. Ако изобщо си правеше труда да ѝ съобщи, че ще отсъства от къщата, казваше ѝ само приблизителния час на завръщането си. Никога не ѝ обясняваше къде отива. Не пропускаше вечерите, така че явно не се хранеше навън. Ако ходеше в Уейко на кино, никога не споменаваше да е гледал някой филм.

Понякога излизаше за кратко следобед. Друг път тръгваше след вечеря и се връщаше часове по-късно. Разбира се, не ѝ влизаше в работата къде ходи той, въпреки че ѝ беше любопитно — но признаваше това само пред себе си.

— Какво мислиш, че става? — попита Маргарет един следобед.

Двете бяха в гостната и разместваха мебелите, за да изчистят зад тях. Господин Рейнуотър се появи за миг на вратата на стаята, колкото да им съобщи, че ще се върне за вечеря. Маргарет го видя как потегля с колата си, после зададе въпроса на Ела.

Тя отвърна с престорено безразличие:

— Какво да става?

— С господин Рейнуотър. Къде ходи постоянно напоследък?

— Не знам, Маргарет. Не ми казва и не ми влиза в работата. Нито в твоята — натърти тя.

Прислужницата забърса пода с мокрия парцал.

— Мисля си, че може да си има приятелка някъде наблизо.

— Възможно е.

Маргарет изсумтя и поклати глава.

— Знаеш ги мъжете.

Ела остави това без коментар.

След няколко дни тя случайно срещна Лола Томпсън в пощата. Лола носеше най-малкото си дете с една ръка, подпряно на хълбока ѝ, а с другата ръка водеше другото малко дете. За капак се опитваше да удържи една купчина писма, които току-що беше извадила от пощенската си кутия.

Когато Ела я поздрави, тя ѝ отвърна както винаги с широка усмивка.

— Имам писмо от братовчедка ми. Пак чака дете. Представяш ли си! Сякаш не им стигат гърлата за изхранване. — Тя размаха писмата, за да повее на зачервеното си лице.

— Често мисля за вас — каза ѝ Ела. — Как сте?

— О, чудесно.

— А Оли?

— Поправя оградата. Запушва дупките по покрива. Подготвя се за деня, в който ще започне да събира ново стадо. Сега не изкарваме никакви пари, но и не харчим много. Оправяме се както можем. Какъв избор имаме?

— Възхищавам се на твърдостта ти.

Лола се засмя.

— И мен ме налягат черни мисли от време на време. Човешко е. Но се опитвам да не го показвам пред Оли и децата.

— Ако имаш желание да поговориш с някого, обади ми се или направо ела.

Лола изсумтя.

— Само аз ти липсвам да ти рева на рамото, с твоето проблемно момче и без мъж, въртиш цялата къща сама. Ако някой е за възхищение, това си ти, Ела, не аз.

Ела не се засегна от начина, по който Лола нарече Соли, защото знаеше, че в коментара ѝ няма злоба.

— Все пак ще ми е приятно да ме навестиш. По всяко време.

Лола пусна за момент детето и докосна ръката на Ела.

— Оценявам го. Понякога си има нужда да поприказваш по женски. Само жена може да те разбере, нали?

Ела кимна.

Лола се замисли за момент, после каза:

— Сигурно и за мъжете е така. Радвам се, че Оли се опозна с господин Рейнуотър така добре. Той дойде точно когато Оли се нуждаеше от приятел. Разговорите им много помогнаха на Оли.

Сърцето на Ела прескочи един удар.

— Господин Рейнуотър си е говорил с Оли?

— Преди и след събранията. Понякога остава, след като всички други са си тръгнали, или пък идва по-рано.

Ела я погледна озадачено.

— Лола, за какво ми говориш? Какви събрания?

— Нали знаеш. — Тя повдигна многозначително гъстите си вежди, после се огледа, за да провери дали е възможно някой да ги чуе. Наведе се към Ела и прошепна. — Събранията.

Фаровете на колата му разцепиха мрака още преди той да завие по улицата. Околните къщи бяха тъмни. Повечето хора вече си бяха легнали. Градът беше притихнал, ако не се броеше тракането на товарните влакове, които от време на време преминаваха шумно, без да намалят или спрат.

Господин Рейнуотър беше излязъл, докато Ела оправяше кухнята след вечеря. Сестрите играха карти известно време и после се оттеглиха. Господин Хейстингс, смъртно уморен след поредното си пътуване, се качи в стаята си веднага след вечеря. Ела сложи Соли да спи, изпрати Маргарет с една кофа боб и две тави царевичен хляб, които прислужницата да отнесе в бедняшкия квартал, и после седна на верандата да чака завръщането на наемателя си.

Сега господин Рейнуотър паркира зад колата на господин Хейстингс, изгаси фаровете и двигателя. Приблужи се по алеята,

изкачи стъпалата и тъкмо посегна към дръжката на вратата, когато тя каза:

— Добър вечер, господин Рейнуотър.

Той се закова намясто, обърна се към нея и бързо свали шапката си.

— Госпожо Барън, не ви видях. — Той се доближи до люлеещия се стол, на който седеше тя. — Дано не сте ме чакали, за да можете да заключите вратата.

— Чаках ви, но не за да заключа вратата. Всъщност по-скоро би ми хрумнало да ви заключа отвън.

Той дръпна леко главата си назад, сякаш избягваше удар.

— Моля?

— Къде бяхте?

Той изчака няколко секунди, после попита:

— Може ли да седна?

Тя кимна леко. Той седна на стола, който беше най-близо до нейния, и дори го придърпа още няколко сантиметра към нея.

В отговор на това тя дръпна коленете си настрани, за да ги отдалечи от него.

— Преди да кажете каквото и да било, господин Рейнуотър, трябва да знаете, че днес срещнах Лола. Тя спомена тайните събрания в къщата им, защото мислеше, че аз знам за тях.

— Не се провеждат винаги в къщата на Томпсънови.

Невъзмутимостта му я вбеси.

— Не е важно къде се провеждат. Що за събрания са това? Каква е целта им?

Беше повишила глас. Той огледа набързо двора, къщата отсреща, после хвърли поглед през рамо към храстите, които отделяха имота ѝ от съседния.

Предпазливостта му само засили опасенията ѝ, но тя сниши гласа си до шепот.

— Моля ви, не си мислете, че се интересувам от това къде ходите поради някаква друга причина, освен че живеете в къщата ми и се храните на масата ми. Смятам, че това ми дава право да знам, ако сте се замесили в нещо опасно или престъпно.

— Уверявам ви, че няма нищо престъпно.

— Но е опасно.

— Надявам се да не стане.

— Все още не сте отговорили на въпроса ми. Каква е целта на тези събрания?

Той постави шапката върху коленете си и се наведе към нея.

— Програмата за подпомагане на пострадалите от сушата е била създадена специално да помогне на хората, които са в най-остра нужда, а не да им причини допълнителни страдания. Хората, които преживяват тези трудни времена, не трябва да понасят и това някой да стреля по домовете им, да руши собствеността им, да заплашва децата им. Като случилото се на семейство Причет или на Томпсънови. Ние искаме това да спре.

— „Ние“. Кой сте вие?

— Аз, Оли, брат Калвин. Той събра хората от бедняшкия квартал, бели и негри, които са били пребити почти до смърт. Помните ли мъжа с трите деца, чиято съпруга беше починала?

Тя кимна и си спомни, че господин Рейнуотър беше говорил с него.

— Той се казва Емет Спрул. От дълго време живее в бедняшкия квартал и познава много хора. Причет също се включи. Той доведе и всичките си приятели, сред тях има дори дякони от църквата.

— Къде ги доведе?

— Сега вече имаме цяла мрежа, нещо като съобщителна система. Когато стадото на някой фермер трябва да бъде изкупено и избито, той ще ни известява. Съобщението ще се разпространява по мрежата, която сме си създали. Всички ще изоставяме това, с което се занимаваме, и ще се събираме на въпросното място. Не можем да променим правилата на програмата. — Той се усмихна и белите му зъби блеснаха в тъмното. — Но можем малко да ги поразширим и да осигурим месо и кокали за супа за най-бедните. А по-важното е, че със сигурност можем да попречим на Конрад Елис и приятелите му да тормозят хората.

— Конрад е много див. Той и бандата му са въоръжени и безразсъдни.

— Ние също сме въоръжени. Но не сме диви или безразсъдни. Ние сме организирани. И сме много повече от тях. Ако им се опълчим, онези негодници ще се оттеглят. Хората, които са загубили

препитанието си, домовете си, хората, които са били пребивани, ще започнат отново да се чувстват като пълноценни същества.

Идеята на организацията беше благородна, но Ела се страхуваше, че бедняците, въоръжени с пръчки, и църковните дякони, въоръжени с Божието благочестие, не биха представлявали кой знае каква заплаха за Конрад и неговите тежковъоръжени, пияни и жестоки приятели.

— Работа на закона е да защитава хората и собствеността им — изтъкна тя. — Защо не изпратите свои представители, които да настояват шерифът да вземе мерки.

— Андерсън се страхува от семейство Елис. Той няма да направи нищо, което може да ядоса бащата на Конрад, който е подкрепил с пари избирането му за шериф.

Това беше вярно, но тя се зачуди откъде бе научил тази информация господин Рейнуотър, който от скоро живееше в града. Когато го попита, той обясни:

— Оли ми каза, че шериф Андерсън е страхливец и че се облагодетелства от поста си, и всички други го потвърдиха. Помните ли, брат Калвин разказваше, че шерифът и заместниците му стояли и наблюдавали безучастно как Конрад и приятелите му пребиват хората във фермата на Причет?

— Помня го много добре. Което само доказва, че съм права. — Тя почти прехапа устната си. — Моля ви, не се замесвайте, господин Рейнуотър.

— Вече съм се замесил.

— Вие не сте от този град. Отскоро се познавате с тези хора. Чудно ми е как изобщо им е хрумнало да ви канят да се присъедините към тях. — Тя млъкна рязко. Когато заговори отново, изричаше думите бавно и отчетливо. — Кой е организирал тези хора? Кой е измислил мрежата за предаване на информацията?

Той не отмести поглед.

— Вие сте го направили.

Той не каза нищо.

Ела едва си пое дъх.

— Защо?

— Трябваше да се направи.

— Но не от вас.

— Защо не от мен?

— Защото това не е ваша битка. Вие не сте фермер, нямате ранчо в района. Не живеете в бедняшкия квартал. Не сте бит от онези негодници. Не сте замесен.

— Аз сам се замесих.

— Не е трябвало да го правите. Това е опасна ситуация. Шериф Андерсън може да ви арестува.

Той изглеждаше развеселен.

— Защо да ме арестува? Защото се събираме със стари приятели?

— За нещо. За някаква измислена причина. Ако онези Елис му кажат да ви прибере зад решетките, той ще го направи. Или по-лошо, могат да решат да не се занимават с него, а да дойдат и лично да се разправят с вас.

— Да се разправят с мен? — повтори той, отново развеселен. — И какво ще ми направят?

— Каквото им скимне! Не подценявайте Конрад, господин Рейнуотър. Той може да ви навреди и ще го направи.

— Не се страхувам от него.

— Обаче аз се страхувам. И вие също би трябвало да се страхувате. Стойте настрана от него и от цялата тази история.

— Съжалявам, не мога. Прекалено късно е, за да се откажа, дори и да исках, а аз не искам.

— Не ви разбирам. Наистина. Защо рискувате живота си... — Тя прехапа устни и млъкна, преди да довърши изречението си.

Господин Рейнуотър се усмихна изморено и сви рамене.

— Точно затова.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Двамата не казаха нищо повече онази вечер. Ела осъзна, че е безсмислено да спори с човек, готов да съкрати и без това преброените си дни, затова влезе в къщата и отиде право в стаята си. Надяваше се господин Рейнуотър да дръпне резето на вратата, когато влезе.

На закуска на следващата сутрин двамата си кимнаха любезно, но не изрекоха нито дума. Към десет часа той излезе в задния двор, където тя в момента простираше хавлиени кърпи да съхнат на простора. Соли седеше в прахоляка и барабанеше с дървена лъжица по дъното на една метална кофа. Маргарет прекарваше изпраните дрехи през пресата за изцеждане в бараката.

Рейнуотър се приближи и докосна ръба на шапката си.

— Добро утро, госпожо Барън.

— Добро утро.

— Снощи не довършихме разговора си.

— Не мога да ви поучавам как да живеете живота си. — Тя сложи една щипка в края на кърпата, която закачаше, и се обърна към него. Вдигна ръка, за да заслони очите си от слънцето. — Но няма да ви позволя да донесете неприятности в дома ми.

— Това е последното, което бих искал да направя.

— Може и да нямате такова намерение, но това не означава, че няма да се случи. Хората знаят, че живеете тук. Намесата ви в тази история излага на риск нас със Соли, както и всички останали в къщата.

— Ще се махна, преди да позволя нещо лошо да ви се случи.

Той го заяви толкова убедено, че Ела хвърли притеснен поглед към бараката, защото бе сигурна, че Маргарет прави всичко възможно да подслуша разговора им, макар да се преструваше на заета с пресата. Може би Маргарет вече знаеше какво става, особено след като брат Калвин беше един от организаторите. Но Ела не искаше някой да подслушва разговора ѝ с господин Рейнуотър.

Погледна го отново.

- Ще разчитам на думата ви.
- Ако искате да се изнеса, ще го направя.
- Имате ли пистолет?
- Не.
- Защото не желая оръжия в дома си. Соли...
- Нямам оръжие.
- И не може да провеждате събрания тук.
- Не бих си и помислил.

Тя го изгледа продължително, после се наведе към панера на земята, взе следващата мокра кърпа и я изтръска.

— Все още смятам, че е глупаво да се замесвате в нещо, което изобщо не ви засяга.

Той извади една щипка от торбичката, която висеше на края на простора, и я подаде на Ела.

— Не е вярно, че не ме засяга, госпожо Барън. Засяга ме, и то много.

Тя го погледна въпросително, когато пое щипката от ръката му.

— Бих искал да изживея пълноценно малкото ми останало време.

Той се дръпна назад, заобиколи коша и Соли и се отправи към предната страна на къщата.

— Господин Рейнуотър?

Тя го повика, без да мисли, и се смути от спонтанната си постъпка. Знаеше, че Маргарет може да я чуе. Знаеше и че притиска мократа кърпа към гърдите си. Но вече беше прекалено късно. Той се беше обърнал и я гледаше в очакване.

— Пазете се.

Той се усмихна и отново докосна ръба на шапката си.

— Благодаря, ще се пазя.

Хванала Соли за ръка, Ела влезе в църквата и намери места за двамата на една от задните редици. Всяка неделя правеше така, че да пристигнат с няколко минути закъснение, по време на пеенето на химните или когато главите на всички бяха сведени за молитва. Искаше да избегне погледите, които хората отправяха към Соли с любопитство, понякога с тревога, често със състрадание, граничещо

със съжаление. Ела не понасяше всичко това и не искаше да подлага Соли на подобно отношение.

Днес той приличаше на ангел. Беше го облякла с бяла ленена риза и къси панталонки, които му беше купила на една разпродажба предното лято с надеждата той да е пораснал за тях до следващата година. Панталонките му имаха големи кръгли копчета, три четвъртите му чорапи бяха идеално чисти, Ела беше лъснала обувките му от предната вечер. Тази сутрин дори беше успяла да прекара няколко пъти гребен през светлата му коса, преди той да се разпищи и да започне да удря с длани по главата си.

Всяка неделя тя се стараяше да го облече празнично, макар да знаеше, че усилията ѝ са напразни. Никой не забелязваше колко е спретнат, виждаха само, че е различен, че нещо не му е наред. Кое то беше още една причина да изглежда по-добре от останалите деца.

Когато седнаха на пейката, един клисар ѝ подаде сборник с химните, отворен на песента, изпълнявана от църковния хор, в който имаше двайсет човека, включително двама басове и един баритон. Въпреки това хорът винаги звучеше малко пискливо.

Тя беше донесла една малка торбичка с празни макари, за да има с какво да се занимава Соли, докато трае службата. Казаха молитвите, изпяха още няколко химна, минаха подносителите за даренията. Пасторът започна проповедта си.

Тази сутрин посланието не беше кой знае колко вдъхновяващо. Ела не слушаше внимателно и погледът ѝ разсеяно се плъзна по седящите наоколо. Докато оглеждаше хората в църквата, забеляза господин Рейнуотър. Седеше в края на пейката, до външната пътека, някъде по средата на разстоянието между нея и олтара. Той гледаше право в проповедника и така лицето му се падаше в профил спрямо Ела. Като никога, непокорната му коса беше сресана и пригладена назад. Ела отново се впечатли от изпъкналите му скули и добре оформената му брадичка.

Той изглеждаше съсредоточен, сякаш напълно погълнат от проповедта. Дори в такъв момент на концентрация гледаше проникателно и макар да имаше спокоен вид, несъмнено разсъждаваше трескаво наум.

Ела се изненада да го види в църквата. Доколкото знаеше, той идваше на църковната служба за първи път. Той седеше с д-р Кинкейд

и съпругата му, която сега отправя строг, предупредителен поглед към единия си син, за да го накара да престане да дразни брат си.

Семейство Елис седяха на обичайното си място, на втория ред отдясно на централната пътека. Никой не би посмял да заеме техните места. Ако някой случаен посетител седнеше там, веднага му предлагаша да се премести.

Ела виждаше само гърба на Конрад, който седеше неподвижно, но дори в гръб ѝ се струваше отвратителен. Може би защото имаше голяма глава, широки рамене и ужасно къс врат. Къдравата му и гъста като овча вълна коса покриваше главата му като стегната шапка, което подсилваше войнствения му вид.

Господин Елис седеше до него. Беше по-дребен от сина си, не така мускулист като него, но имаше по-изпъкнала брадичка, а главата му стърчеше леко напред от раменете и му придаваше агресивен и враждебен вид.

Тази сутрин госпожа Елис, която беше най-добре облечената жена в града, се беше издокарала с розов воал, но хората не я харесваха и не се възхищаваха на елегантността ѝ. Всеобщото мнение беше, че си придава важност и че е прекалено стисната, когато трябва да отдели пари или време за някоя благотворителна кауза или организация. Тя устройваше някои благотворителни прояви в дома си, но канеше на тях само елегантните си приятелки от Уейко, не местните жени.

На Ела ѝ се стори, че всички в църквата въздъхнаха облекчено, когато пасторът най-последно приключи проповедта си и завърши службата с молитва. Накрая той помоли Бог да напътства обърканите. Беше странен завършек на службата, но всичко стана по-ясно, когато господин Елис каза гръмогласно „Амин“ от мястото си.

— Мисля, че Елис е написал финалната молитва.

Ела разпозна гласа и се обърна. Рейнуотър беше до нея и гледаше към семейството, което сега говореше с пастора. Пред очите им господин Елис потупа проповедника по рамото, докато той ентусиазирано разтърсваше дясната му ръка. Госпожа Елис вееше дантелена кърпичка пред лицето си, която беше в същия цвят като роклята ѝ. Конрад се отдели от групата с отегчен вид и си запали цигара.

— Не бих се изненадала — отвърна Ела. — Господин Елис е много влиятелен член на паството.

— Само на мен ли ми се стори, че в молитвата имаше намекнато предупреждение? Според вас кой определя кой е „заблуден“ и кой не е?

Тя знаеше, че въпросът му е реторичен, така че не му отговори.

Той погледна Соли, който стоеше кротко до нея и се взираше в цветните стъклописи.

— Този младеж не издаде и звук. Не мога да кажа същото за синовете на Мърди.

Ела се засмя.

— Те са доста буйни, да. Но днес Соли беше много добричък. — Тя усещаше, че ги гледат, особено когато господин Рейнуотър любезно прихвана лакътя ѝ, щом тръгнаха да слизат по стръмните стъпала пред вратата на църквата. Като стигнаха до последното стъпало, тя бързо освободи лакътя си, но прикри действието си с думите: — Не съм ви виждала тук преди.

— За пръв път идвам.

— Как ви се стори?

— Скучна проповед.

— Дори и най-ревностните вярващи дремеха тази сутрин. — Двамата се усмихнаха един на друг, после тя сведе глава, доволна, че периферията на шапката скрива лицето ѝ. — Маргарет е приготвила свинско печено и два пая за неделния обяд. Ще се видим тогава. — Тя дръпна Соли, обърна се и тръгна по тротоара.

— Ще ви изпратя до колата ви.

— Тази сутрин дойдохме пеша.

— Тогава ще ви закарам.

— Благодаря ви, господин Рейнуотър, но имаме една... работа, която трябва да свършим.

— Ще ви закарам където е нужно.

— Всъщност, работата ни е тук.

Той погледна накъде сочеше тя: гробището, което се намираще в съседство с църквата.

— Донесох малко цветя от двора, за... моите родители. — Заради преброените му дни живот тя не искаше да изрече думата гробове, за да не го подсети за собственото му погребение.

— Къде са те? Цветята — поясни той, когато забеляза объркването ѝ, защото тя си помисли, че той пита за родителите ѝ.

— Оставих ги на сянка, преди да вляза в църквата, за да не увехнат.

Той ѝ направи знак с глава, да води напред.

— Не е нужно да ни чакате.

— Имате ли нещо против?

— Не. Но днес е ужасно горещо.

— Всеки ден е горещо. Жегата не ме мъчи чак толкова.

Тя осъзна, че няма как да се отърве от него, без да привлече вниманието на хората, които още се мотаеха пред църквата. Без да спори повече, го поведе зад ъгъла на сградата, към дебелия сянка, където беше оставила букета си. В буркана с вода си стояха пъстрите цинии, няколко кремави гардении и няколко късни жълти рози, които някак бяха удържали на летните горещини.

Господин Рейнуотър вдигна буркана.

— Ухае прекрасно.

— И на мен ми хареса.

Двамата изминаха разстоянието до гробището и влязоха през железната порта. Той не изглеждаше смутен, че се намира на място, което го подсеща за смъртта. Четеше с очевиден интерес имената и датите на надгробните плочи, покрай които минаваха, докато стигнаха до общия гроб на родителите ѝ.

Тя пусна ръката на Соли, взе буркана от ръцете на господин Рейнуотър и го постави пред надгробния камък, на който бяха гравирани имената им, датите на раждането и смъртта им и простичкият надпис: „ЗАЕДНО В РАЯ ЗАВИНАГИ“.

От двете страни на гроба им имаше два по-малки, само с месингови плочи, забити в земята, с надписани имена. Ела извади две рози от буркана и постави по една върху гробовете.

— Това са братята ви ли?

Тя кимна, чудейки се дали господин Рейнуотър е забелязал, че на семейния парцел не е оставено място за нейния собствен гроб някой ден.

Тя отскубна няколко плевела, пренареди цветята в буркана, после изтупа ръцете си една в друга и се изправи.

— Всяка неделя ли идвате тук? — попита той.

— Може би веднъж месечно.

— Съпругът ви също ли е погребан тук?

Този въпрос беше неочакван.

— Не. — Тя хвана Соли за ръка и бързо тръгна по обратния път.

— Той не беше родом от Гилиъд. Беше роден и израснал в едно малко градче край Панхадъл. Обичаше дивата шир на равнините. Много пъти ми е казвал, че иска да бъде погребан там.

— Ясно.

Двамата продължиха да крачат, но когато стигнаха до портата, Ела спря. Господин Рейнуотър направи същото. Вече и последните хора си бяха тръгнали от църквата. Вратите ѝ бяха затворени. Колата на господин Рейнуотър беше единствената паркирана отпред. Слънцето се отразяваше в предното ѝ стъкло и блестеше ослепително.

Една самотна жена, в която Ела разпозна своя бивша учителка, се отдалечаваше от тях по неравния, разбит тротоар. Носеше чантата си в едната ръка и голямата си черна кожена Библия — в другата. Госпожица Уини беше бездетна вдовица, откакто Ела я помнеше, и идваше на църква всяка неделя с една и съща шапка, независимо от сезона. Може би много се гордееше с перото, което я украсяваше. Тя говореше за многобройните си котки така, сякаш ѝ бяха деца.

Ела се натъжи. Съжали, че не бе срещнала бившата си учителка, за да я покани на неделния обяд. Сега госпожица Уини щеше да обядва сама и да прекара остатъка от деня в самота, в компанията на котките си.

— Моят съпруг не е починал, господин Рейнуотър.

Той остана мълчалив и неподвижен до нея, също като дъбовете, които засенчваха гробовете. Накрая тя се обърна към него.

— Не знам защо доктор Кинкейд ви е казал, че съм вдовица. Сигурно, за да ми спести неудобството.

Тя погледна Соли. Той изглеждаше очарован от равномерно подредените пръчки на оградата. Гледаше ги внимателно и се полюляваше напред-назад. Няколко лъча слънчева светлина пробиваха клоните на най-близкото дърво и огряваха косата на Соли така, че някои кичури блестяха и изглеждаха почти прозрачни. Ела леко ги погали с върха на пръста си. Той рязко дръпна главата си.

— Истината е, че съпругът ми ни напусна преди шест години. Един ден, докато бях излязла, той си събрал багажа и си тръгнал.

Нямам представа къде е отишъл. Сигурно се е върнал в родния си край. Или е отишъл в някой друг щат. Не знам. Не ми остави бележка. Нищо. Не съм го чувала оттогава.

Тя се обърна и го погледна.

— Вие се държите мило със Соли и с мен. Не можех да продължа да ви лъжа. — Преди той да каже нещо, тя поведе Соли през портата с намерението да върви до дома си пеша.

Но господин Рейнуотър я изпревари, отвори вратата на колата от страната на пътника и я покани да влезе. Тя се поколеба, но не можа да измисли причина, поради която да откаже да се качи в колата. Посещението в гробището беше отнело време, а наемателите ѝ очакваха обяда си точно в два часа.

Ела настани Соли по средата на предната седалка и се качи след него. Господин Рейнуотър затвори вратата ѝ, заобиколи и се настани зад кормилото. Той запали двигателя, после го остави на празни обороти, докато се взираше през стъклото в продължение на няколко минути. Накрая обърна глава. Тя се подготви за неприятните въпроси.

— Какви са пайовете?

— Какво?

— Казахте, че Маргарет е направила два пая за обяда. Какви са?

Шест години тя беше устоявала на клюките, слуховете, измислиците, откровеното любопитство и съчувствието на хората, които я познаваха. За новодошлите в града тя беше жената с умствено изостаналото дете, чийто съпруг ги е зарязал. Понасяше унижението и съжалението с огромни усилия.

Господин Рейнуотър не я беше подложил на нито едно от двете.

С пресъхнало гърло тя отговори:

— Нека бъде изненада.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Не беше само стомашен вирус, нали?

Ела и Маргарет бяха в кухнята и приготвяха буркани с кисели краставички, бамя и динени кори. Беше им горещо, но нямаше как да съкратят процеса. Зеленчуците и динените кори трябваше да се измият внимателно, да се нарежат и после да се бланшират. Бурканите и капациите се попарваха. Сместа от подправките и оцета къкреше, за да се постигне най-добрият аромат.

Цялата кухня беше в пара.

Ела непрекъснато избутваше кичурите коса, измъкващи се от кока й. Тя погледна Маргарет, която сипваше с черпак горещата смес от оцет и копър върху плътно наредените краставички в бурканите. Ела се канеше да се направи на разсеяна и да не отговори на въпроса на Маргарет, но прислужницата й я погледна и от вида й стана ясно, че няма смисъл от увъртане.

Маргарет знаеше или поне усещаше, че господин Рейнуотър страда от някаква болест, и обяснението в деня на спешното посещение на д-р Кинкейд не я беше заблудило.

— Не, Маргарет, не беше само стомашен вирус.

— Той не се храни добре. Всеки ден яде все по-малко. Мислех, че е заради жегата. — Маргарет сложи капака на един буркан и го зави силно. Изтри ръцете си в престилката и се обърна към Ела. — Много ли е болен?

— Много.

Нямаше нужда от повече обяснения. Тонът й беше достатъчно красноречив. Очите на Маргарет се напълниха със сълзи.

— Бедният, бедният човек. Колко му остава?

— Никой не знае със сигурност.

— Година?

Ела поклати глава.

— По-малко.

Маргарет повдигна престилката си, за да сподави риданието си в нея.

— Но моля те, не казвай нищо за това на никого, особено на него. Той не иска никой да знае. Не иска да се суетим около него. Не се дръж различно. Обещай ми, че ще го направиш.

— Обещавам — каза Маргарет тихо и избърса очите си. — Но няма да е лесно, защото много го харесвам. Истински джентълмен, най-свестният бял мъж, когото познавам.

— Щом го възприемаш по този начин, най-доброто, което можеш да направиш за него, е да се държиш както обикновено. Не показвай, че знаеш.

— Добре.

Ела започна да реже една краставица на резенчета за туршия.

— Госпожице Ела? Ти знаеше ли? Преди деня, когато се наложи да извикаме лекаря?

— Знаех от самото начало.

— Ти си добра жена.

Ела задържа ножа във въздуха над дъската за рязане, вдигна глава и погледна през прозореца. Парата беше замъглила стъклото. Пред погледа ѝ една капка се спусна надолу, тъй както се стича дъждовна капка или сълза.

След разговора с Маргарет, тя започна да обръща внимание на апетита на господин Рейнуотър, или по-точно на липсата на такъв. Наблюдаваше колко пълна остава чинията му след всяко хранене. Една вечер, докато разчистваше масата, го попита дали месното руло не му е харесало.

— Беше много вкусно, госпожо Барън. Но очите ми са по-лакоми от стомаха. Сложих си твърде много.

Но след този разговор той се справяше по-добре с опразването на чинията си. Тя се обнадежди, докато една вечер не забележа колко малки порции си сипва той. Пилето и кнедлите в чинията му бяха по-малко, отколкото тя беше сложила в чинията на Соли.

Тя не спомена това пред сестрите Дън или господин Хейстингс, който се разочарова, че господин Рейнуотър му отказа да играят шах под предлог, че предпочита да почете, и се оттегли в стаята си.

Преди да си легне, Ела реши, че трябва да провери дали той е добре. Рядко се качваше горе, след като някой от наемателите ѝ се беше оттеглил, за да не смуцава уединението им. Но след като знаеше, че господин Рейнуотър беше страдал мълчаливо една цяла нощ и половин ден, преди тя да разбере за тежкото му състояние, сметна, че има оправдание да наруши правилото си. Каза си, че ако под вратата му не се вижда светлина, няма да го безпокои и никой няма да разбере, че е ходила там. Но ако лампата светеше, щеше да поиска да се увери, че той е добре.

Веднага щом стигна до горната площадка, забеляза, че единствено под неговата врата се процеждаше светлина. Като внимаваше да пристъпва леко, за да не смути останалите и те да не разберат за присъствието ѝ на етаж, Ела прекоси тъмния коридор и почука тихо по вратата му.

— Да?

— Аз съм, господин Рейнуотър — прошепна тя. — Добре ли сте?

— Да.

Тя изчака той да каже още нещо. Но когато той замълча, тя попита дали може да влезе.

— Да.

Тя бутна вратата. Той седеше отстрани на леглото, но беше очевидно, че допреди секунди е лежал. На възглавницата се виждаше отпечатък от главата му, косата му беше разрошена. Той беше облечен, макар че бе свалил сакото и вратовръзката си и бе отпуснал тирантите си. Маншетите му бяха разкопчани. Обувките му стояха подредени на пода до леглото, но не беше събул чорапите си.

Кожата му изглеждаше бледа и восъчна, но това можеше да се дължи и на ярката светлина на нощната лампа. Заради нея очите му изглеждаха хлътнали с тъмни кръгове.

Тя пристъпи в стаята, но остави вратата отворена.

— Дано не ви безпокоя.

— Ни най-малко.

— Искан да ви попитам дали според вас трябва да пиша на някое от онези училища за специални деца, които доктор Кинкейд ми препоръча.

Той дълго я гледа, после се изправи.

— Не ми повярвахте.

— Моля?

— Не ми повярвахте, когато ви казах, че съм добре. Затова дойдохте.

Тя се усмихна смутено.

— Признавам си.

— Никак не ви бива да лъжете.

— Знам.

— Не е лошо да сте толкова честна, че да не можете да излъжете и веднъж.

Двамата се усмихнаха един на друг. Тя попита.

— А вие?

— Дали съм добър лъжец?

— Добре ли сте?

— Да.

Тя кимна към книгата в ръката му. Показалецът му беше пъхнат между страниците, за да отбележи докъде е стигнал.

— Наистина сте се оттеглили рано, за да четете.

— „Сбогом на оръжията“. Чели ли сте я?

— Искях да я прочета. Нямам много време за книги.

— Много е хубава.

— Тъжен край ли има?

— Тъжен, но красив, така казват. Ще ви разкажа.

Тя се почувства неловко, пристъпи назад и посегна към дръжката на вратата.

— Извинете ме, че ви обезпокоих. Забелязах, че почти не хапнахте тази вечер. Искях да се уверя, че не сте... че си почивате спокойно.

— Оценявам загрижеността ви, но съм добре.

— Тогава лека нощ, господин Рейнуотър.

— Лека нощ, госпожо Барън.

Тя затвори вратата, но остана няколко минути неподвижна в тъмния коридор, стиснала дръжката на вратата.

Сърцето ѝ се присвиваше от нерешителност, чудеше се дали постъпи правилно, като се престори, че не забелязва спринцовката и шишенцето с болкоуспокоително, оставени на нощното шкафче, до джобния му часовник и златните копчета за ръкавели.

На следващата сутрин още се бореше с несигурността. Трябваше ли или не да се обади на д-р Кинкейд, на когото беше обещала да го извести и при най-малкия признак за неразположение у господин Рейнуотър. Тъкмо се канеше да позвъни по телефона, когато господин Рейнуотър се присъедини към сестрите Дън на масата в трапезарията.

— Какво има за закуска, дами?

— Палачинки — информира го госпожица Вайълет.

— Любимите ми.

— И на мен.

За да не бъде засенчена от сестра си, госпожица Пърл каза:

— И най-ароматният пъпеш медена роса, който сме яли това лято.

— Явно това е причината.

— Каква причина, господин Рейнуотър?

— Причината вие двете да сияете така тази сутрин — каза той закачливо и им намигна. — Пъпешът медена роса.

Двете зачуруликаха кокетно, като госпожица Пърл го обвини, че е непоправим ухажор. Той срещна погледа на Ела, докато тя му наливаше кафе.

— Добро утро, госпожо Барън.

— Добре ли спяхте, господин Рейнуотър?

— Като бебе.

Но тъмните кръгове под очите му я накараха да се зачуди дали той не е по-добър лъжец от нея. Той хапна доста добре на закуска и това я успокои поне малко. След това взе кутия домино, тесте карти и изведе Соли на верандата. Дватамата останаха там един час. Когато й доведе Соли, господин Рейнуотър се усмихна на момчето.

— Добра работа, Соли, браво!

— Нещо специално ли направи той?

— Всичко, което той прави, е специално, госпожо Барън.

— Така е. — След миг тя добави: — Това, което ви попитах снощи, не беше само предлог, за да проверя как сте. Наистина бих искала да науча мнението ви.

— За специалните училища?

— Дали да им пиша и да попитам каква е програмата им?

— Не смятам, че това би навредило.

— Да, предполагам, но не мисля, че бих могла да изпратя Соли някъде сам.

— Докато не разполагате с повече информация, не можете да вземете решение. Мърди призна, че знае много малко за децата като Соли. Но от тези училища вероятно могат да ви дадат някои отговори и напътствия.

Тя съобщи решението си:

— Ще изпратя няколко запитвания.

— Добре. — Доволен от решението ѝ, той се извини и се отправи по коридора към стълбището. Когато стигна до средата, тя извика след него:

— Да ви донеса ли нещо, господин Рейнуотър?

Той спря и се обърна.

— Какво?

— Чаша студен чай?

— Не, благодаря.

— На верандата беше ужасно горещо.

— Не съм жаден.

Той направи следващите няколко стъпки малко по-бавно, така ѝ се стори.

— Добре ли сте? Изглеждате...

Той се обърна рязко.

— Чувствам се отлично.

За пръв път го чуваше да повиши глас, за пръв път му се случваше да избухне и това я шокира до такава степен, че за момент тя не знаеше какво да каже или направи. Хвана Соли за ръка и го отведе в кухнята, като остави вратата да се затръшне след тях.

Следобед реши двамата със Соли да отидат пеша до града. Освен че се нуждаеха от раздвижване, Ела смяташе, че и за двамата е добре да прекарат известно време извън къщата.

Горещината обаче беше непоносима. Докато стигнаха до магазина, роклята ѝ беше залепнала за тялото от пот. В относително прохладното помещение се почувстваха приятно и Соли се загледа във въртящите се перки на вентилатора на тавана, докато тя обикаляше

между рафтовете и търсеше продуктите от списъка си за пазаруване. Свърши прекалено бързо.

— Това ли е всичко за днес, госпожо Барън?

— Да, благодаря, Рандал. А, чакай, и две шишета студена лимонада.

Продавачът погледна към Соли, който стоеше до нея и клатеше глава.

— Веднага ли да ги отворя?

— Да, моля.

Неочаквано видя голяма ръка да се протяга вдясно от нея и да слага две монети на тезгяха.

— Аз черпя. — Ела се обърна и се озова лице в лице с Конрад Елис. Кривата усмивка загрозяваше чертите на лицето му повече и от злостастното рождено петно.

— Отдавна не сме се виждали, Ела.

— Здравей, Конрад.

Той я огледа от глава до пети по обиден начин и я накара да настръхне.

— Добре изглеждаш. Все така стройна. — Тя не каза нищо в отговор на коментара му. Видимото ѝ смущение го развесели още повече. Обърна се към Рандал и повтори: — Лимонадите са от мен.

— Благодаря, Конрад — каза тя спокойно, — но господин Рандал ще ги добави към сметката ми.

Конрад се пресегна през тезгяха и удари продавача по ръката.

— Господин Рандал ще ми позволи да те черпя лимонада, нали господин Рандал?

Продавачът се усмихна плахо на Ела.

— Вече приключих сметката ви, госпожо Барън. — Това не беше вярно, но очевидно продавачът не искаше да възразява на Конрад. Той взе монетите от тезгяха, бързо се обърна и извади две шишета с лимонада от хладилника. Гърлата им бяха заледени и той ги почисти и припряно ги отвори, после ги постави върху тезгяха.

— Благодаря за покупките. Ще ги опаковам и веднага ще изпратя момчето на Маргарет да ги донесе.

— Благодаря.

След като погледна Конрад неодобрително, той бързо се оттегли в склада.

Ела се престори, че не забелязва натрапчивото присъствие на Конрад, хвана Соли за ръка и го поведе към вратата. Тя се радваше, че в магазина няма други хора, защото не искаше някой да стане свидетел на тази среща. В същото време, след оттеглянето на господин Рандал, тя беше останала сама с Конрад, което ѝ беше изключително неприятно и дори малко я плашеше.

Като мина покрай него, той каза:

— Хей, забрави си лимонадите.

— Размислих, не съм жадна.

— Я стига. Хайде, Ела, не прави така. — Той я хвана за ръката, но тя веднага се измъкна с рязък жест. Той се засмя. — Какво ти става? Нямах време да си побъбриш с един стар приятел?

— Не и днес. Трябва да се прибирам.

— Още ли готвиш и чистиш на чужди хора?

— Имам пансион, това ми е работата.

— Така ли му викат вече на това да оправяш легла и да миеш подове? — Той изсумтя презрително. — Тази работа е под нивото ти, Ела. Не си ли мечтаеш за нещо по-добро?

— Не.

— Обзалагам се, че си мечтаеш — каза той провлечено.

Тя се опита да го заобиколи, но той бързо пристъпи настрани и ѝ препречи пътя.

— Пусни ме да мина, Конрад.

— Някакви новини от онзи нещастник, съпруга ти?

Тя отново се помъчи да го заобиколи, но той пак беше по-бърз от нея, защото тя дърпаше Соли.

— Събра си чукалата и офейка, нали? Заради момчето ти. Сигурно не е понесъл синът му да е градският идиот.

Ела кипна, когато той се наведе и приближи лицето си до Соли, който гледаше през него.

— Всъщност какво му има? — Той размаха ръка пред лицето на Соли и извика с писклив глас: — Ехоооо! Има ли някой вкъщи?

— Престани! — Ела направи опит да избута Конрад настрани, но все едно се мъчеше да преобърне вагон. Той притисна дланта си върху нейната и я задържа върху гърдите си. Тя се опита да я освободи, но той я задържа със сила под своята. — Пусни ме!

Конрад се засмя на напразните ѝ усилия да се отскубне и каза:

— Винаги си имала дързък език, Ела. Това ми харесваше в теб. Дори и това, че съпругът ти избяга, не е успяло да те укроти, а? Срамота, че ти се падна такава дете. Сега като го видях отблизо, ми стана ясно, че не може да се вярва на хорските приказки. Чух, че му текат лиги и че през цялото време... сече в гащите си.

— Определено трябва да опитате да опровергавате тези слухове, господин Елис.

Рейнуотър отвори мрежестата врата на магазина и влезе. Ела едва не извика от облекчение, когато го видя. Конрад пусна ръката ѝ и се обърна да види кой го прекъсва.

— Добър ден, госпожо Барън. — Господин Рейнуотър докосна ръба на шапката си, доближи се и умело застана между нея и Конрад.

Погледите им се срещнаха. С усилие тя овладя дишането си.

— Господин Рейнуотър.

— Маргарет ми каза, че сте дошли в града. Имах да свърша нещо и реших да се отбия, за да ви предложа да ви откарам със Соли вкъщи.

— Много мило от ваша страна. Благодаря.

Той махна с ръка и я покани да тръгне към вратата, надалече от Конрад.

Но Конрад нямаше намерение да позволи да го игнорират. Той постави дланта си върху рамото на господин Рейнуотър и го дръпна да се обърне към него.

— Ей, чувал съм за теб.

— И аз съм чувал за вас.

— И това, което съм чувал, никак не ми харесва.

Господин Рейнуотър се усмихна ведро.

— Явно по това си приличаме.

На Конрад му трябваша няколко секунди да осъзнае смисъла на чутото и когато го направи, очите му се присвиха злобно и рожденото му петно потъмня от гнева.

— Ти си новият квартирант на Ела.

— Наел съм стая в дома ѝ, да.

Конрад изсумтя и попита лукаво:

— А какво друго правиш там?

Господин Рейнуотър запази каменно изражение и не отговори, макар Ела да забеляза познатото напрежение на челюстта му. Конрад

тежеше поне трийсет килограма повече от него, но господин Рейнуотър не изглеждаше ни най-малко уплашен.

— Моля, направете път, господин Елис. Искаме да си тръгваме.

Конрад вдигна двете си ръце, сякаш се предаваше.

— Добре, добре. Просто се опитвах да почерпя Ела и нейното идиотче по една лимонада. Искан да направя нещо мило за нея. — Той ги изгледа многозначително. — Какво съм си мислил? Май ти си този, който прави нещо мило за нея. Всяка вечер? Когато лампите изгаснат в онази голяма стара къща? — Той намигна неприлично на Ела.

Господин Рейнуотър я побутна леко по гърба, за да тръгне към вратата. Ела усети колко е напрегнат, но се почувства по-спокойна от докосването на силната му ръка. Намести Соли пред себе си и го поведе към вратата. Почти бяха стигнали до нея, когато Конрад отново постави дланта си върху рамото на господин Рейнуотър.

— Мислиш си, че като си роднина на доктор Кинкейд, можеш да си пъхаш носа в чуждите работи? Да знаеш, че не можеш. По тези места не харесваме непознати натрапници. Чу ли ме? Ако сплетничиш, ако създаваш проблеми и подстрекаваш негрите и скитниците, върви някъде другаде да го правиш и ми спести усилието да ти нашиbam задника с камшик.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

И двамата мълчаха, докато вървяха към колата, но веднага щом се качиха, господин Рейнуотър заговори:

— Ще се зарадва, ако разбере, че ви е разстроил.

— Не съм разстроена.

— Треперите.

Ела погледна ръцете си и осъзна, че той е прав. За да се овладее, скръсти ръце в скута си. Соли започна да пищи.

Просто ей така, внезапно, той реши, че има някакъв проблем с обувките. Когато Ела най-последно успя да задържи краката му неподвижни, забеляза, че върхът на едната обувка беше одраскан. Драскотината едва се забелязваше, но Ела винаги идеално излъскваше обувките му. Тази дребна нередност беше достатъчна причина, за да предизвика истеричен пристъп. Той се тресеше, риташе и размахваше ръце и през цялото време крещеше оглушително.

Тя свали обувките, които толкова го дразнеха. Той спря да пищи, но започна да се люлее напред-назад толкова силно, че главата му се блъскаше в тапицираната седалка. Явно това не го смущаваше. Даже напротив, сякаш го успокояваше, така че тя не се опита да го спре.

Когато кризата отмина, господин Рейнуотър я попита учтиво дали трябва да се отбие още някъде в града. Ела бързо отговори, че няма къде другаде да ходи. Искаше само да се прибере вкъщи, да се залови за обичайната си работа, за да забрави Конрад и ужасните, отвратителни неща, които ѝ беше казал.

Рейнуотър не изглеждаше смутен нито от пристъпа на Соли, нито от конфронтацията в магазина. Ръцете му стискаха уверено кормилото и скоростния лост, докато пътуваха през града. Той дори поздрави неколцина минавачи, като докосваше ръба на шапката си. Ела предпочиташе той да не го прави. Чувстваше се неловко, че се вози в колата му. Всеки, който видеше нея и Соли с господин Рейнуотър, можеше да повярва на клюките, че под покрива ѝ става нещо нередно.

Доколкото тя знаеше, Конрад беше единственият, направил подобни намеци, а никой не приемаше думите на Конрад за истина, но от самата мисъл, че за нея и наемателя ѝ се правят подобни непристойни предположения, ѝ прилошаваше.

— Не си струва да се тормозите заради него — каза тихо господин Рейнуотър.

— Пристъпите му се влошават, вместо да отслабнат. Стават по-силни.

— Не говоря за Соли, а за Конрад Елис.

— Не съм съгласна. Струва си да се тормозя заради Конрад, и още как. Ако бяхте чули отвратителните неща, които той каза за Соли...

— Чух ги на влизане. Този човек е агресивен идиот и ако му позволите да ви ядоса или разстрои, значи е постигнал целта си. Най-добрата защита срещу него е да не му обръщате внимание.

— Както направихте вие. — Думите ѝ прозвучаха рязко, почти като упрек.

Той я погледна, но отговори с типичния си спокоен маниер.

— Не бих могъл да пренебрегна нещата, които той каза. Просто отказах да се почувствам засегнат от тях, защото знаех, че очаква точно това. Ако го бях предизвикал заради грозните намеци за отношенията ми с вас, щях да му дам повод да се нахвърли върху мен.

— Той би могъл да ви премаже.

Той се усмихна.

— Да. В ръкопашен бой определено бих загубил. Но той не се сби с мен, нали?

Тя се замисли за желязната решителност, която беше видяла в очите на господин Рейнуотър, докато той се взираше в Конрад. Очевидно Конрад също я беше забелязал. Той беше дръпнал ръката си от рамото на господин Рейнуотър и дори бе направил крачка назад. Агресивен по природа, Конрад се отнасяше към останалите с чувство за превъзходство, което му беше внушено от родителите му. Но Ела не помнеше случай той да се е отказвал да се сбие с някого.

Възможно ли бе Конрад да се е изплашил от онова, което беше видял в очите на господин Рейнуотър? Силата и целеустремеността на човек, който няма какво да губи и от какво да се страхува? Каквато и

да е причината, Конрад, с цялата му брутална сила и войнственост, бе подвил опашка и се беше оттеглил.

Веднага щом господин Рейнуотър спря колата пред къщата, Ела слезе и издърпа Соли след себе си. Не искаше мъжът да заобикаля колата, за да ѝ отвори вратата или да демонстрира някаква друга проява на кавалерство, която би оправдала слуховете за романтична връзка между тях.

Влезе през вратата и профуча през коридора до кухнята, където Маргарет и синът ѝ, Джими, разтоварваха покупките на Ела от магазина.

Веднага щом Маргарет я видя, опря юмрук на хълбока си, а с другата си ръка плесна Джими отзад по главата.

— Дадох му да разбере, задето те е оставил сама в магазина с онзи бял боклук. А по зачервеното ти лице разбирам, че е станало нещо лошо.

— Добре сме, Маргарет.

— Хм, това вече си е цяло чудо. Онзи Елис е зъл по рождение, а когато му се наложи да се откаже от теб, се озлоби още повече. Още не е преживял, че го пренебрегна.

Доловила движение зад гърба си, Ела се обърна. Господин Рейнуотър ги беше последвал в кухнята. Той носеше обувките на Соли. Изгледа с любопитство първо нея, после Маргарет и накрая отново впери поглед в Ела.

— Забравихте това в колата, госпожо Барън.

Тя грабна обувките от ръката му.

— Благодаря, господин Рейнуотър.

Той я погледна още по-втренчено, но тя се извърна.

Маргарет се обади:

— Това е Джими, моето момче. Джими, това е господин Рейнуотър.

Двамата се запознаха, а после Джими изчезна през задната врата, доволен, че се е спасил от гнева на майка си.

— Маргарет — каза господин Рейнуотър, — ако аз набера праскови от градината, мога ли да те подкупя да направиш прасковен пай за десерт довечера?

— Разбира се! Не е нужно да ме подкупвате. С удоволствие ще го направя.

Той набра зрели праскови от дървото в югозападния ъгъл на градината на Ела. Маргарет изпече пая. Но господин Рейнуотър го нямаше, когато дойде време за десерта.

Телефонът иззвъня по време на вечерята. Ела вдигна.

— Ела, Оли се обажда. Дай ми да говоря с Дейвид, ако обичаш.

Значи вече го наричаше Дейвид. Но доловила тревогата му, тя попита дали се е случило нещо.

— Ако е там, просто го извикай на телефона, моля те.

— Изчакай. — Озадачена и доста разтревожена от тона му, Ела отиде в трапезарията, където наемателите ѝ вечеряха. — Господин Рейнуотър, търсят ви по телефона.

Той веднага се изправи и остави платнената си салфетка до чинията. Извини се на останалите, мина покрай Ела и излезе в коридора, където бързо се отправи към масата, на която стояха телефонът и кутията за плащане на наемите.

— Кой ме търси? — попита той през рамо.

— Оли Томпсън.

Той хвърли поглед назад, докато вдигаше слушалката на телефона.

— Оли?

Сякаш цяла вечност слуша какво му говореше Оли, макар че в действителност минаха само няколко секунди.

— Веднага тръгвам — каза той и остави слушалката. Заобиколи Ела и се отправи към входната врата.

— Какво става? Къде отивате? Какво се е случило?

— Ще ви обясня, когато се върна. — Той грабна шапката си от закачалката в коридора и излезе през вратата, без да се обръща.

Часовете се нижеха мъчително. Когато Ела се върна в трапезарията без него, сестрите Дън забърбориха развълнувано:

— Случило ли се е нещо? — попита госпожица Вайълет.

— Повикаха господин Рейнуотър в дома на един приятел. Готови ли сте за пая с бита сметана? — Спокойствието ѝ беше престорено, но така успя да успокои сестрите.

— Типично за него — да се втурне на помощ на приятел на секундата, щом го повикат — каза госпожица Пърл. — Дори не

довърши вечерята си. Толкова добър човек е.

— И умен — добави господин Хейстингс, като си сложи допълнително царевица. — Отгатва какъв ход ще изиграя на шаха, преди да съм го предприел. Подайте ми маслото, ако обичате, госпожице Пърл.

Веднага щом вечерята приключи, Ела остави Маргарет да се занимава с почистването и заведе Соли в стаята му. Пристъпът следобеда явно го беше изтощил. Остави се послушно тя да го изкъпе във ваната и да му облече пижамата. Обикновено в такива случаи той размахваше яростно ръце.

С облекчение Ела установи, че и наемателите ѝ са се оттеглили рано. Гостната и всекидневната бяха празни и тъмни, когато се върна в кухнята, където Маргарет увиваше показалеца си с един парцал.

— О, боже, какво е станало?

— Порязах се с онзи проклет стар нож за месо.

— Още тече кръв. Дали да не отидеш до доктор Кинкейд да го погледне?

— Няма нужда, ще го поля със спирт и ще мине. Като се прибера, ще го превържа както трябва.

— Хайде, тръгвай.

— Не съм измила чиниите.

— Не можеш да миеш и сушиш чинии, когато пръстът ти кърви.

Маргарет опита да възрази, но Ела я помоли да се прибере, за да се погрижи за раната си. Накрая прислужницата се съгласи и се извини на Ела, че ѝ оставя толкова недовършена работа. Всъщност Ела нямаше нищо против да се усамоти в кухнята. След изнурителния ден не искаше Маргарет да я обсипе с въпроси за срещата с Конрад или за тайнственото обаждане за господин Рейнуотър, което стана причина за внезапното му излизане.

Тя седна, за да довърши вечерята си, но се чувстваше прекалено нервна и нямаше апетит. Не знаеше защо Оли Томпсън се беше обадил и се побъркваше от тревога. Според часовника в кухнята господин Рейнуотър отсъстваше вече два часа. Къде беше той, къде беше отишъл, дали беше изложен на опасност?

Тя миеше чиниите, когато чу колата му да се приближава по улицата. Бързо изсуши ръцете си, втурна се по коридора и отключи

резето на мрежестата врата точно когато господин Рейнуотър се озова пред нея.

Той влезе, затвори вратата и отново я заключи, после изгаси лампата на верандата, както и тази в коридора. Доловила напрежението му, Ела остана неподвижна и мълчалива, докато той се взираше към двора и улицата.

След няколко минути видимо се успокои. Напрежението го напусна, свали шапката си, закачи я на закачалката и се обърна към нея. После попита тихо:

— Остана ли от пая?

Тя го поведе към кухнята и докато минаваше край стълбището, осъзна, че се движи на пръсти. Двамата не проговориха, докато не затвориха вратата на кухнята.

— Остана много храна, да ви сложа ли?

Той поклати глава.

— Само парче пай. След като Маргарет си направи труда да го изпече, трябва да го опитам поне. Очаквах тя да е още тук.

Тя му разказа за порязания пръст.

— Изпратих я да се прибира. Искате ли кафе?

— Определено. — Той се поколеба, после каза: — Случайно да имате някоя скрита бутилка с...

Тя поклати глава.

— Тогава само кафе.

Тя му сервира чаша кафе и парче пай, щедро гарнирано със сметана, после седна срещу него на масата.

— Къде ходихте? Защо се обади Оли?

— Изглеждаше по-сериозно, отколкото се оказа.

— Какво се случи?

— Нападнаха го в дома му. Когато той ми се обади, каза, че къщата му е обградена от няколко коли. Предимно пикапи. Той обясни, че не вижда нищо, само фаровете им. Карали бързо и безразсъдно около къщата. Съборили оградата, както и прътовете, на които е закачен просторът на Лола. Единият пикап се блъсна в кочината на свинята и съборил едната ѝ стена. Свинята избягала и още я няма.

— Кой са били?

— Опитайте се да познаете.

— Конрад?

Той духна на кафето си и отпи.

— Това е било предупреждение. За Оли, за мен, за останалите. Явно са научили за нашата организация и целите ѝ.

— Или...

Когато тя замълча, той вдигна глава и попита.

— Или какво?

— Или си е отмъщавал за случилото се днес в магазина.

Господин Рейнуотър отхвърли този вариант с поклащане на глава.

— Това нямаше нищо общо с днес. Напоследък подозирахме, че са научили за нас. Няколко пъти тази седмица на някой фермер се обаждаха, че ще бъде посетен за изкупуване на добитъка. Насрочваха му дата и час. Ние се уведомявахме един друг и се събирахме. Но купувачите не се появяваха.

— Обажданията са били фалшиви.

— Но постигнаха желаня ефект. — Той отново отпи от кафето си. — Защото сега, когато на някого му се обаждат, че правителствените агенти са готови да го посетят, той не знае дали това е фалшива тревога или истина.

— Не може ли да се обади в официалната служба и да провери?

— Опитвахме и това, но бюрокрацията е адски тромава, особено когато трябва да се раздават големи суми пари. Докато ни отговорят, че това е фалшиво обаждане, вече сме си загубили няколко часа. Предполагам, че Конрад и приятелите му се опитват да ни откажат именно с това безплодно чакане. Смятат, че скоро ще ни омръзне да изоставяме всичко, за да се втурваме да се пазим взаимно, и ще зарежем плана си.

— А ще го направите ли?

— Не. — Той обра остатъка от сметаната с лъжицата си, после бутна настрана празната чиния. — А дори и нечия решителност да е била разколебана, случилото се тази вечер отново я засили. Когато аз стигнах там, онези изроди още обикаляха около къщата. Замервах я с бутилки. Чувах как децата на Оли пицят уплашено. И шумът от чупещо се стъкло — звучеше като че идва краят на света. Както казах, изглеждаше по-зле, отколкото беше, но иди го обяснявай на онези изплашени деца.

— Сигурно са били ужасени.

— Онези негодници са целяли точно това. Но нашата система на навременно известяване проработи. Започнаха да се събират разгневени мъже. Когато бандата на Конрад видя, че скоро ще имаме чувствително числено превъзходство над тях, потеглиха през пасището. Неколцина от нашите ги последваха, но хората на Конрад изгасиха фаровете си и така беше опасно да ги преследваме. Измъкнаха се. Остана ли кафе?

Той стана и сам отиде до печката, където напълни отново чашата си.

— А Лола и децата? Има ли някой пострадал?

— Не, слава богу. Просто бяха изплашени до смърт. Тъстът на Оли дойде да отведе Лола и децата. Лола молеше Оли да тръгне с тях, но той отказа. Страхуваше се, че онези може да се върнат и да подпалят плевнята му. Или нещо такова. Двата-трима души предложиха да останат с него, но така техните домове щяха да се окажат незащитени.

— Кога ще свърши това? И как?

Той задържа погледа ѝ и каза искрено:

— Не знам. Но се опасявам, че ще стане по-зле, преди да се оправи.

И тя се боеше от това, но не искаше да го признае, дори пред себе си.

— Защо мислите така?

— Защото линията е ясно прекарана. Има две противопоставени страни. Това ще доведе до сблъсък. Особено когато онези, които би трябвало да прилагат закона, са нехайни, некадърни или откровено корумпирани.

Тя стана от масата и отиде до чешмата. Водата, в която миеше чиниите, беше съвсем изстинала. Източи я и отново напълни мивката с гореща вода, но след като затвори крана, подпря длани на плота и остана неподвижна.

Той донесе чинията от десерта и чашата си и ги добави към купчината съдове, които чакаха да бъдат измити, после пъкна ръце в джобовете на панталона си. Усетила погледа му върху лицето си, тя се обърна към него.

— Страх ме е.

— Знаем. Съжалявам.

— Не е ваша вината.

— Напротив. Вие се опитахте да ме убедите да не се меся. Казахте...

— Помня точно какво казах, господин Рейнуотър. Но моят конфликт с Конрад не започва с вас, нито с тази ситуация. Винаги съм се страхувала от него.

Той задържа погледа ѝ, докато тя не издържа и извърна глава. Насочи вниманието си към мивката и започна да мие чиниите, потопени в сапунената вода.

— Той ме преследваше в гимназията. Майка ми изпаднаше във възторг при мисълта, че с него можем да станем близки. Конрад беше най-богатото момче в града. Според нея той беше идеалният съпруг за мен. Но аз не мислех така.

В другото корито на мивката тя изплакваше чиниите, които беше измила. С ъгълчето на окото си забеляза, че господин Рейнуотър свали сакото си и го преметна на облегалката на стола. Тя спря неподвижно, когато видя, че той свали копчетата на маншетите си и нави ръкавите си. Взе една кърпа и посегна към измитите чинии.

Тя вдигна ръка.

— Не го правете.

Той избута внимателно ръката ѝ настрана.

— Продължете с миенето, ако обичате.

Как можеше да спори с него, без да признае, че това просто ежедневно занимание изведнъж придобиваше някаква нотка на интимност, която я плашеше. Много по-добре би било да се престори на безразлична, но това не беше истина. Пък и какво толкова можеше да стане от това, че той подсушава чиниите?

— Не сте се впечатлили от богатството на Елис? — попита той.

Тя отново се залови с чиниите.

— Ни най-малко. Познавах Конрад от началното училище. Той се държеше ужасно в клас, но всичко му се разминаваше. Беше разглезен и опърничав. Мисля, че родителите му никога не му отказваха нищо. Угаждаха му, даваха му всичко, което поискаше.

— А той е искал и вас.

Тя сви рамене смутено.

— По всичко изглеждаше, че е така. По настояване на майка ми, излязох няколко пъти на танци с него. Той успяваше да се залепи за

мен на всяко събиране, на което ходех, и с нахалното си самоуверено поведение караше всички да си мислят, че сме двойка. Но аз не го харесвах и винаги ми беше неприятно, когато оставахме сами. Мисля, че той го усещаше и моето смущение го забавляваше.

— Все още е така.

— Сигурна съм — каза тихо тя. — Както и да е, когато не постигна резултат с ухажване, той се обърна към майка ми и официално поиска ръката ми. Тя мислеше само за парите му и за нищо друго. Но Маргарет беше разбрала що за човек е. Опита се да накара майка ми да види истинската му природа, но тя не искаше и да чуе. Когато отказах на предложението му за брак, тя ми каза, че съм глупачка и че ще съжалявам за решението си.

Ела изми платото, на което беше сервирала месото, и го подаде на господин Рейнуотър. Долови неизказания въпрос по изражението му и добави:

— Единственото, за което съжалявам, е, че си отиде от този свят, без да ми е простила. Каза ми, че съм я лишила от едничкото нещо, което би могло да я направи отново щастлива. Умря сърдита и разочарована от мен.

Той отнесе купчината чисти чинии до шкафа и ги постави на рафта.

— Кога се омъжихте за господин Барън?

— Малко след смъртта на майка ми. Аз бях поела пансиона. Бях сложила обява на таблото на гарата. Той работеше в железниците. Видял обявата и дойде да огледа стаята. Не я нае.

Господин Рейнуотър обмисли чутото и каза:

— Видял е тук нещо, което му е харесало повече от стаята.

— Ако живееше в къщата, нямаше да може да ме ухажва.

— Той ухажваше ли ви?

— Доста успешно. Говореше учтиво и спокойно. Впечатлих се от маниерите му, които бяха толкова различни от нахалното, агресивно поведение на Конрад. Но и двамата си дадохме обещания, които не можахме да спазим.

Двамата работеха мълчаливо, докато и последният капак не беше изсушен и прибран. Господин Рейнуотър остави мократа кърпа на плота. Ела изпразни мивката и я изплакна. Той спусна ръкавите си и ги

закопча. Тя свали престилката си и я закачи на една кукичка. Той взе сакото си и го преметна на ръката си.

После и двамата останаха неподвижни.

— Дълъг ден — каза той.

— Да. Изтощителен.

— Като повечето ви дни.

— Свикнала съм на умората.

Тъй като не искаше да го погледне, тя се наведе над масата и намести солницата в средата, но тя падна. Ела я изправи. След това вече не знаеше къде да дение ръцете си, така че ги скръсти пред корема си за миг, а после ги отпусна отстрани.

— Ела?

Тя се вираше в цветната щампа на мушамата, която покриваше масата. Зрънца сол се бяха разсипали, но се сливаха със сините и червени цветчета и трудно можеха да бъдат забелязани. Обикновено тя би ги забърсала с ръка. Сега обаче се страхуваше да помръдне.

— Ела. — Като го чу да изрича малкото ѝ име, тя затаи дъх. Затвори очи и издиша бавно, после вдигна глава и го погледна. — Дължа ви извинение за това, че сутринта ви говорих толкова рязко.

Сутринта ѝ изглеждаше като преди цяла вечност. Минаха няколко минути, докато тя се сети за кои остри думи говори той. „Чувствам се отлично“. Изречено със сърдит тон на стълбището.

— Не се тревожете.

— Бях рязък и груб. Съжалявам.

— Аз се държах като досадница.

— Питайте за здравето ми с искрена загриженост. Точно затова се ядосах.

Тя поклати глава неразбиращо.

— Защо загрижеността ми ви е ядосала?

Очите му станаха още по-настойчиви.

— Защото вие сте последната красива жена, с която ще общувам. Когато ме поглеждате, не искам да виждате инвалид.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Ела прекара неспокойна нощ.

Господин Рейнуотър не слезе за закуска, а каза на Маргарет, която беше горе да събира мръсните чаршафи, че иска само кафе. Ела изпрати Маргарет в стаята му с един поднос. Когато тя се върна долу, Ела очакваше да ѝ разкаже как е наемателят ѝ. Но Маргарет не каза нищо, докато Ела не я попита.

— Изглеждаше ми добре, госпожице Ела.

Тя не попита нищо повече и устоя на желанието да се качи и да провери лично какво е състоянието му. Предния ден го беше засипала с въпроси, при което той едва не избухна. Нямахше да повтори грешката си, защото не искаше да го нервира. Не искаше и повече да чува от него, че е красива, каквато не беше, нито за желанието му тя да не го третира като инвалид. Снощният разговор ѝ се струваше твърде интимен, неприличен и я караше да се чувства неловко.

Освен това нито външността ѝ, нито начинът, по който тя го възприемаше, имаха някакво значение в отношенията им, които се свеждаха до това, че той е наемател в пансиона ѝ. Само това. Нищо повече.

Въпреки всичко тя се надяваше, ако болките му станеха непоносими, да не скрие това от нея заради мъжката си гордост.

Следобед заваля лек дъждец и от нагорещените повърхности веднага се надигна пара — от покривите, колите, релсите. Въздухът стана още по-влажен и тежък. Но лятното преваляване беше нещо ново, рядка и чудесна благословия, на която Ела искаше да се наслади, така че взе една торба боб за чистене и излезе на верандата. Седна на люлеещия се стол с торбата боб и една керамична купа в скута. Соли се настани на пода до нея, с торбичката си с празни макари и кутията домино.

Тази работа не ангажираше мисълта ѝ — да къса дръжките на зеления боб и после да го чупи на две или три, за да е готов за готвене

на следващия ден. Може би щеше да добави и малко пресни картофи. Това щеше да бъде чудесна гарнитура към печената шунка.

Мисълта ѝ се пренесе от утрешното меню към вчерашната среща с Конрад, към заплахата, която той беше отправил към фермата на Томпсънови снощи, и после към случката вечерта в кухнята, когато тя едва не бе изпочупила чиниите, защото постоянно поглеждаше ръцете на господин Рейнуотър, който ги сушеше.

Ела — така я беше нарекъл. Два пъти.

Не реагира по никакъв начин на факта, че се беше обърнал към нея на малко име, защото приемаше това за неприлично, а тя не искаше да отдава допълнително значение на тези неловки моменти, като ги обсъжда. След като ѝ бе казал, че е красива, тя го беше помолила да я извини и бързо се бе оттеглила в стаята си.

Но помнеше как изричаше името ѝ. Тайничко ѝ стана приятно, като долови особеността тембър на гласа му, когато изричаше двете кратки срички. По някакъв начин знаеше, че това е спомен, който ще таи дълго време. Може би завинаги.

Беше така потънала в мислите си, че в първия момент не осъзна, че Соли вече не седи на пода на верандата, а е станал и се е приближил до парапета.

— Соли?

Той не отговори, разбира се. Съсредоточено поставяше една плочка домино изправена, точно на една линия с пръчката под нея и точно по средата на хоризонталната дъска на парапета. Докато тя беше седяла унесена в мислите си, той бе редил доминото и сега плочките образуваха права линия върху парапета.

Тя остави торбата с боба и купата на стола и се приближи до парапета, но без да престъпва границите, които бяха невидими за нея, но изключително важни за сина ѝ. Не искаше да го разсее от заниманието му.

След като го наблюдава няколко минути, видя, че той подрежда плочките във възходящ ред. Но по-важното беше, че той не ги вземаше от разпиляна купчина като преди. Търсеше всяка следваща плочка в кутията, преди да я постави на края на редицата.

Това не беше необяснимият талант, който д-р Кинкейд беше определил като типичен за идиотите савант. Очевидно Соли притежаваше и тази изключителна способност, но днес, докато се

занимаваше с доминото, той разсъждаваше. Обмисляше избора си, преди да вземе плочката от кутията. По същество той броеше!

Очите ѝ се напълниха със сълзи и тя притисна пръсти към устните си, за да сподави радостния си плач.

— Маргарет каза, че сте проявили неблагоприятното да стоите на дъжда.

Тя се обърна, когато господин Рейнуотър бутна мрежестата врата и излезе на верандата.

— Вижте. — Тя посочи доминото върху парапета. — Сам си измисли да прави това. Не съм му го показала аз. Гледайте.

Господин Рейнуотър пристъпи и застана до нея. Соли беше добавил само две плочки към редицата си, преди господин Рейнуотър да осъзнае какво предизвикваше нейното въодушевление.

— Той търси в кутията, докато намери следващата по ред.

— Мислите ли, че това е важно?

— Абсолютно.

— В неделя, на гробището, забелязах, че се беше загледал в пръчките на оградата. Очевидно го привличат подредените и точно разположени неща. Дали този му интерес не може да бъде подхранван и развиван? Би могъл да се развие в някакво умение, не мислите ли?

— Определено. Може би някой ден Соли ще строи мостове.

Тя се усмихна на оптимизма му.

— Бих се задоволила и с много по-малко от това.

Господин Рейнуотър протегна ръка и докосна рамото на Соли. Момчето се дръпна, но не прекъсна заниманието си.

— Браво, Соли. Добра работа.

— Добра работа, Соли — повтори тя.

Господин Рейнуотър каза:

— Мисля, че случаят си заслужава да го отпразнуваме. Да хапнем поне по един сладолед. Ще ми позволите ли да ви почерпя със Соли?

— Преди вечеря?

— Празнуването предполага спонтанност. Правилата могат да се нарушат заради такъв повод.

— Господин Рейнуотър! — извика Маргарет през мрежестата врата. — Моето момче Джими се обади от магазина. Каза, че ще има проблеми във фермата на Хачър и че трябва бързо да отидете там.

Конрад Елис и хората си приказвали в магазина, че ще се разправят с всеки, който дръзне да се появи там и опита да наруши правилата.

— Веднага тръгвам. — Той мина покрай прислужницата и влезе само колкото да си вземе шапката от закачалката. — Къде се намира фермата на Хачър?

— Ще дойда с вас. — Ела свали престилката си и я хвърли на стола.

— В никакъв случай — каза той. — Може да бъде опасно.

— По-лесно ще ви покажа къде се намира, отколкото да ви обяснявам. — Доловила колебанието му, тя добави: — Губим време.

Той кимна и се втурна по стъпалата, а Ела го последва.

— Наглеждай Соли, Маргарет — извика тя през рамо.

— Не се тревожи за него. Вие с господин Рейнуотър се пазете. Джими каза, че онези боклуци били пияни и се държали като подивели.

Когато пристигнаха в ранчото, което се намирало на няколко километра западно от Гилиъд, ситуацията се беше изострила. Оли Томпсън, господин Причет, пощальонът, един църковен дякон, учителят по трудово от гимназията, човекът, който изкупуваше старо желязо, и още много други мъже, които Ела познаваше, вече бяха пристигнали.

Те кимнаха със сериозни изражения, когато господин Рейнуотър паркира колата си и се присъедини към тях до оградата от бодлива тел, която отделяше пасището. Само той не носеше оръжие.

Настрани от тях стоеше още една група, предимно негри, но и неколцина бели. По изпитите им лица и прокъсани дрехи Ела разбра, че те са от бедняшкия квартал. Разпозна вдовеца с три деца, с когото господин Рейнуотър се беше сприятелил. С една глава над останалите се извисяваше брат Калвин, който изглеждаше мрачен, но спокоен.

Господин Рейнуотър беше посъветвал Ела да остане в колата, но тя и без това нямаше намерение да слиза. Единствената друга жена наоколо беше госпожа Хачър, която стоеше в двора пред къщата си и стискаше ръката на мъжа си, сякаш опитваше да го спре, за да не направи нещо безразсъдно.

Вече не валеше, но плътните и потискащи облаци не бяха се разсеяли. Задушният въздух и вонята на тор от натоварения камион, който премина през портата на пасището и се отправи по черния път към главното шосе, допълнително влошаваха положението.

Дълбока яма, още по-голяма от изкопаната във фермата на Томпсънови, чернееше на пасището. Вероятно стотина мучащи говеда бяха вкарани в нея. Наоколо стояха мъже с нахлупени шапки, насочили пушките си към животните, готови за стрелба при сигнал на водача им.

Когато започнаха да стрелят, Ела подскочи.

Въпреки че очакваше стрелбата, шумът беше оглушителен и неприятен. Ела притисна длани към ушите си, но така само слабо притъпи звуците, не можа да ги спре напълно. Усещаше ударната вълна от всеки изстрел с гърдите си, с клепачите си, когато затвори очи.

Първите изстрели изплашиха говедата. Ужасени, те започнаха да мучат още по-силно и жалното виене се извиси над какофонията от изстрели, които продължиха цяла вечност. Накрая от дъното на ямата се чуваха само няколко животни. Всички замлъкнаха след последния залп, отекващ чак до надвисналите облаци.

Настана тежка тишина, барутен дим се стелеше над ямата.

Ела изчака няколко секунди, после отвори очи и отпусна ръце. Дланите ѝ бяха изпотени от притеснение. Тя ги изтри в полата си. Никой от мъжете около господин Рейнуотър или в групата на брат Калвин не помръдна.

Стрелците свалиха пушките си и тръгнаха бавно към редицата черни коли, паркирани една до друга край пътя. Неколцина от тях запалиха цигари. Други тихо си разменяха реплики. Всички избягваха да поглеждат към мълчаливите наблюдатели.

Водачът им спря, за да каже нещо на господин Хачър. Изчака го да отговори или поне да кимне, че е чул това, което са му казали. Но господин Хачър само махна рязко с ръка. Мъжът последва останалите, които вече се качваха в колите.

Никой не помръдна, докато те не потеглиха.

Когато се отдалечиха на няколкостотин метра, но все още се виждаха, господин Хачър извика:

— Който иска, да заповяда. Всички останаха по местата си.

Господин Причет извика:

— Какво ти каза онзи, Алтън?

— Че ще ги заровят по някое време днес преди залез. Но да не ви давам да вземате месо от трупове, защото ще си докарам неприятности и тогава никой няма да може да ми помогне.

После господин Хачър се обърна, прекоси двора и се спря до един дънер, на който сечаха дърва. Грабна дългата дръжка на една секира, забита в дънера, и я издърпа. Метна секирата на рамо и тръгна към ямата.

— Да върви по дяволите. Аз няма да лиша гладуващите от няколко парчета месо, колкото и мършави да са тези говеда.

Настана оживление. Брат Калвин даде сигнал и мъжете край него се втурнаха напред. Те прескачаха оградата или се пъхаха под нея, после тичаха през глава към ямата, стиснали ножове, брадвички и съдини, в които да сложат месото, което успееха да изрежат от кокалестите трупове на животните. Без никакво колебание скачаха в масовия гроб. Ела си даде сметка колко могъща движеща сила е гладът.

Когато започнаха да кълцат мъртвите животни, се чу шум от приближаващи се коли. На Ела ѝ се стори, че господин Рейнуотър пръв го долови сред веселите викове на бедняците, които се мъчеха непохватно да изрежат месото. Той пръв се обърна по посока на звука и на лицето му веднага се изписа тревога.

Ела рязко завъртя глава.

По пътя откъм гъстата гора се носеха с бясна скорост няколко пикапа и коли, всички пълни с мъже, които размахваха оръжия и крещяха като обезумели. Явно се бяха крили в гората, в очакване на този момент.

Колите подскачаха по неравностите, но мъжете не намалиха скоростта. Стигнаха до черния път, пресякоха го, без да намаляват, и после рязко набиха спирачки на ръба на канавката. Мъжете слязоха от колите и се скупчиха около автомобила на господин Рейнуотър.

Ела видя, че господин Хачър излезе от ямата, залитайки, защото обувките му се пързалиха по навлажнената пръст. Той се втурна към жена си, която изглеждаше като вкаменена от ужас. Бутна я бързо да влезе в къщата и заключи вратата, после се върна до ръба на ямата, все още стиснал окървавената секира в ръката си.

Брат Калвин призова хората около себе си да запазят спокойствие и да не правят нищо прибързано. Мъжете от града се разпръснаха и

заеха позиции край оградата от бодлива тел, образувайки човешка барикада пред новодошлите.

Но всичко това Ела видя само с периферното си зрение, защото наблюдаваше Конрад, който вървеше зад двама от своите, докато не стигнаха до оградата. После мъжете отстъпиха настрани и му направиха място да мине помежду им. Той отиде право до господин Рейнуотър.

Без да помисли, Ела отвори вратата и слезе от колата.

Конрад изгледа господин Рейнуотър от главата до петите, после обърна глава и изсумтя презрително. Приятелите му се разсмяха. Отново се обърна към господин Рейнуотър и каза:

— Ти ли си предводителят им?

— Не.

— Е, който и да е, нека каже на онези чернилки и лентяи да излизат от ямата или ще се окажат заровени заедно с мъртвите животни.

— Ще застреляте невъоръжени мъже?

— Въоръжени са с ножове.

— Те не представляват заплаха за никого.

— Нарушават закона.

Господин Рейнуотър демонстративно се огледа във всички посоки.

— Не виждам някой представител на закона наоколо, за да ги арестува.

— Правителствените агенти ми възложиха да се погрижа животните да не бъдат оглозгани.

— Можете ли да удостоверите това с документ?

Разколебан, Конрад хапеше вътрешната страна на бузата си, докато обмисляше какво да отвърне.

— Не ми трябват документи. Аз отговарям за тези неща.

— Така твърдите вие.

— Ще изкарате ли онези мъже от ямата или не?

— Господин Елис, ако правителствените агенти толкова държаха тези хора да не получат малко безплатно месо, ранчото на господин Хачър щеше да бъде пълно с техни представители, чиято единствена цел би била да се попречи на вземането на месото от говедата.

— Говеда. — Конрад се изплю на земята. — Само кожа и кости са. Не стават за ядене.

— Някои от гладуващите биха твърдели обратното.

— Много те бива да говориш засукано.

— Тогава ще опитам да го кажа простичко. Защо държите да правите нещо толкова отвратително, че дори представителите на закона го избягват? Не ви засяга по никакъв начин, така че можете спокойно да се престорите, че не сте видели нищо. Защо не позволите на тези хора да вземат колкото месо могат, за да го отнесат на гладуващите си семейства?

Конрад доближи лицето си на сантиметри от лицето на Рейнуотър.

— Що не ме целунеш отзад? — Това предизвика нов изблик на смях от страна на приятелите му, но те замлъкнаха, когато Конрад заби юмрука си в лицето на опонента си.

Господин Рейнуотър беше предугадил удара и се дръпна, но не достатъчно бързо и не достатъчно настрани. Кокалчетата на Конрад уцелиха скулата му, разцепиха кожата и я разкървавиха. Рейнуотър политна назад, но не падна върху бодливата тел благодарение на бързата реакция на изкупвача на старо желязо Тад Уолъс, който протегна ръка и го хвана.

Щом помогна на господин Рейнуотър да възвърне равновесието си, господин Уолъс се хвърли към Конрад. Но господин Рейнуотър го хвана за ръкава и го дръпна назад.

— Той това цели. Търси си извинение да ни нападнат.

Другите тихо се съгласиха с него. Господин Уолъс се дръпна назад.

С опакото на ръката си Рейнуотър избърса струйката кръв, която се стичаше по лицето му.

— Получихте това, заради което дойдохте, а именно — да ме ударите. Постигнахте своето. Всички ви видяха. Ще говорят за това седмици наред. Ударихте ме, сега имате пълно право да се хвалите. Така че си вървете и оставете тези хора на мира.

Развеселеният Конрад погледна през рамо към приятелите си и всички се засмяха като по команда.

— Не, още не сме готови да си тръгваме. И не мисли, че ти или останалите глупаци ще ни изплашите с няколко карабини и пет-шест

ръждясали ножа.

— А какво ще кажете за опасността да бъдете прокълнати? Това дали ще ви изплаши?

Никой не беше забелязал, че брат Калвин бе излязъл от ямата, заобиколил хората и сега стоеше от външната страна на оградата, зад неколцина от бандата на Конрад. Гръмовният му глас ги стресна. Когато той тръгна напред, те му направиха път. Някои отстъпиха неохотно, но никой не му попречи и той се озова само на крачка от Конрад. Дори и той изглеждаше дребен до внушителния на ръст брат Калвин и широките му рамене.

Но Конрад не се изплаши от по-едрия си противник, а се ухили насреща му.

— Ти ли си негърът проповедник, който бунт останалите?

— Знаеш кой съм. Счупи прозореца на църквата ми, което не обиди мен, обаче обиди Бог. Знаем, че си расист, но това не ме интересува. Ще отговаряш за омразата и предразсъдъците си пред Всемогъщия. Мен ме интересува, че тези хора са гладни и че благодарение на щедростта и доброто сърце на господин Хачър имат шанс да получат малко храна. Не са само цветнокожи. Има и бели. Помниш ли Ланси Родер? — Той посочи към ямата, където Ела видя един измършавял мъж, облечен в гащеризон, който стискаше касапски нож в едната си ръка и леген в другата. Дланите, ръцете до лактите, дрехите му бяха изцапани с кръв. Ланси през цялото време не бе спирал да реже месо, преди да се е развалило. — Ланси каза, че сте били съученици — каза брат Калвин на Конрад. — Банката взела къщата му преди три месеца. Той и семейството му останали без дом и сега са в бедняшкия квартал. Той бере памук, но взема нищожна надница. Децата му гладуват.

Конрад не се трогна.

— Не съм виновен аз, че той не може да изхранва децата си. Щом не може да ги храни, защо ги прави. — Той се изсмя. — Защото жена му има хубаво тяло. — Той погледна през рамо към приятелите си. — Може би трябва да пусне нея да изкарва пари, а, момчета? Сигурен съм, че веднага ще ѝ стана клиент.

Приятелите му се разсмяха вулгарно. Неколцина започнаха да подсвиркват. Ланси пусна легена и се втурна напред. Като знаеха, че няма никакви шансове срещу Конрад, двама мъже го събориха на

земята и го задържаха, докато крещеше ругатни. Възмущението му развесели още повече групата на Конрад.

Но когато Конрад се обърна отново към брат Калвин, вече не се смееше, дори не се усмихваше.

— Давам ви една минута да се ометете оттук, иначе започваме да стреляме. Изобщо не се шегувам, отче.

Господин Рейнуотър пристъпи напред.

— Ще трябва да застреляте и нас.

Конрад протегна ръката си назад и един от хората му пъкна пистолет в дланта му. Той го насочи към корема на господин Рейнуотър.

— Нямам нищо против. Ще започна с теб, господин Сложни Думи.

Кръвта на Ела замръзна във вените ѝ. Съюзниците на господин Рейнуотър се раздвижиха смутено. Бяха оставили обяда си недояден, бяха затворили магазините си, бяха напуснали домовете си, за да помогнат на съседите си. Сега имаше опасност да се превърнат в жертви на насилието, което се опитваха да предотвратят. Реалността да се изправят пред дулата на оръжията беше много по-стряскаща, отколкото си бяха представяли по време на тайните им събирания.

За разлика от тях, господин Рейнуотър остана непоклатим.

— Не мислех, че сте толкова глупав, господин Елис.

Конрад размаха пистолета. Рейнуотър не мигна.

— Не мислех, че сте толкова глупав, че хладнокръвно да застреляте хората в присъствието на толкова много свидетели.

— Ще рискувам.

— Да, сигурен съм. След като водите шериф Андерсън за носа.

— Господин Рейнуотър извърна главата си леко настрани. — Кого познавате във ФБР?

Конрад примигна.

— ФБР?

— Федералното бюро за...

— Знам какво е ФБР. Това не им влиза в работата.

— Ще им влезе. Казахте, че правителствените агенти са ви възложили тази задача. В което се съмнявам. Но ако това е вярно и толкова много хора са убити или тежко ранени, кого мислите, че ще обвинят? Стрелците, които само са си вършели работата? Агентите от

програмата за борба със сушата? Бюрократите? — Той изсумтя и поклати глава. — Ако това се превърне в кървава баня, всички — като се започне от президента Рузвелт до последния по веригата, — всички ще обвинят вас, че сте опетнили държавната програма, която е трябвало да помага на хората. Но явно толкова много желаете този сблъсък, че това не ви интересува.

Един от хората на Конрад пристъпи към него и прошепна нещо в ухото му. Ела не чу думите му, но те явно разгневиха Конрад.

— Млъквай — сопна се той и му махна с ръка да се дръпне, сякаш гонеше досадна муха. После каза на господин Рейнуотър. — Мислиш се за много умен, а?

— Мисля, че вие сте достатъчно умен, за да спрете навреме.

— Хайде, Конрад — извика един от хората му.

— Да, хайде да се махаме!

— Нека си колят проклетите крави, на кого му пука?

— Да вървим да се напием.

Като продължиха да си мърморят, те свалиха оръжията си и бавно тръгнаха назад, към пикапите и колите си.

Накрая Конрад остана сам, изправен срещу редицата от мъже.

Той направи няколко крачки назад, после насочи пистолета си поред към всеки от мъжете, сякаш ги сочеше с пръст.

— Всички ме познавате. Знаете, че като кажа нещо, не си правя майтап. Това не е краят. Изобщо не е краят. — После вдигна револвера си нагоре и стреля във въздуха, докато не изпразни целия барабан. Чак тогава се обърна и се отдалечи.

Ела още стоеше до отворената врата на колата. Ярост блесна в очите на Конрад, когато мина покрай нея и изръмжа:

— Пак избра грешния мъж, Ела.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Господин Рейнуотър няма ли да се присъедини към нас тази вечер? — попита госпожица Вайълет, докато Ела сервираше на сестрите салатата.

— Излезе да се види с приятели.

— О. — Госпожица Пърл не можа да скрие разочарованието си. Тя беше забола свежо цвете в косата си.

Госпожица Вайълет въздъхна.

— А господин Хейстингс отново замина. Значи ще бъдем само двете, сестро.

За да ги ободри, Ела каза:

— Така ще разполагате и с гостната, и с всекидневната.

Дори тази перспектива не можа да ги ободри. Те изядоха вечерята си също така машинално, както Ела им я сервираше. Мислите ѝ бяха другаде — при господин Рейнуотър и мъжете, които бяха останали, за да изрежат месото на убитите животни и да го разпределят сред хората от бедняшкия квартал и други гладуващи семейства от околността.

— Гледката няма да бъде приятна — каза ѝ господин Рейнуотър, когато настоя да я закара обратно у дома.

— Не се гнуся от сурово месо. Мога да помогна.

— Имате и други отговорности.

Той беше прав, разбира се. Но след като бяха спечелили в конфликта с Конрад, тя се чувстваше някак разочарована да се върне към обичайната си работа по приготвянето и сервирането на вечеря на възрастните си наемателки.

— Не вярвам Конрад да се примири — добави господин Рейнуотър. — Той може да се върне. И пак да предизвика неприятности.

Ела се страхуваше, че господин Рейнуотър е прав и за това. След като беше публично унижен, Конрад несъмнено планираше как да си отмъсти по най-бързия начин.

После господин Рейнуотър попита:

— Какво ви каза той, когато тръгваше?

— Нещо, че не съм направила верния избор на чия страна да застана. — Тя помнеше точните думи на Конрад, но предпочете да ги перифразира, за да избегне личния елемент, за който не искаше господин Рейнуотър да научава.

Той я докара пред къщата и се извини, че няма да я изпрати до вратата.

— Трябва веднага да се връщам у Хачър. Сигурно няма да се върна за вечеря.

— Пазете се.

Той докосна ръба на шапката си и потегли с вид на човек, който е спечелил първата си битка и се завръща на фронта, зачервен от вълнение заради победата и нетърпелив да постигне нова.

По природа Ела не беше боец и избягваше конфронтациите при всеки възможен случай. В същото време тя завиждаше на господин Рейнуотър — и на всеки мъж като него — за свободата да се сбие, ако е необходимо, за да отстои позицията си.

След като сестрите приключиха с вечерята си и отидоха в гостната да играят карти, Ела прилъга Соли да хапне. Маргарет наблюдаваше и го хвалеше за всяка хапка. Тази вечер прислужницата беше в добро настроение, тъй като беше научила от Ела за изхода от сблъсъка. Тя възхваляваше смелостта на брат Калвин, господин Рейнуотър и останалите мъже, опълчили се срещу Конрад, и заяви, че е било „крайно време някой да постави този негодник на мястото му“.

Ела се съмняваше, че това е била последната дума на Конрад, но предпочиташе да не споделя лошите си предчувствия.

Докато Маргарет довърши миенето на чиниите, Ела сложи Соли да спи и пожела лека нощ на сестрите, които се качваха по стълбите и спореха за резултата от играта на джин-руми.

Маргарет смяташе да се отбие в бедняшкия квартал, преди да се прибере. Ела я изпрати с две кошници храна и зеленчуци, после вечеря сама на кухненската маса. Точно когато привърши с храненето, чу шум от кола. Бързо отиде до входната врата и се постара да не покаже разочарованието си, когато видя д-р Кинкейд да се качва по стълбите, дишайки тежко.

— Добър вечер, госпожо Барън — каза той, като я видя през мрежестата врата. — Надявах се да ви видя, преди да сте си легнали.

Тя отвори вратата.

— Аз лягам доста по-късно. Влезте.

Щом той влезе, Ела го насочи към гостната.

— Искате ли чаша студен чай?

— Не, благодаря. Току-що вечерях. Дейвид тук ли е?

— Тази вечер излезе.

— Хмм. — Той свали шапката си и седна. — Получих това днес и исках да го споделя с вас възможно най-скоро.

Той ѝ подаде един голям плик. Беше разпечатан. Ела седна и извади няколко напечатани листа, защипани заедно. Тя прочете името отгоре, огледа бланката и се обърна в очакване към лекаря.

— Това е един високо уважаван специалист — обясни той. — Провел е няколко проучвания. Казах ви, че съм писал на лекари в цялата страна с молба за информация за идиотите савант. Един от тях отвърна на молбата ми и изпрати това. Статията е публикувана преди няколко месеца в медицинско списание. Според мен е много интересна и окуражаваща и си помислих, че и вие ще бъдете на същото мнение.

— Благодаря. — Тя разгърна страниците и прочете подчертаните подзаглавия.

— Деца със смущения в развитието, сходни с тези на Соли, се обучават да говорят и да четат с разбиране, и то много успешно в някои случаи — каза д-р Кинкейд. — Разбира се, никой, дори и този световноизвестен специалист, не може да се похвали със стопроцентов успех, но всяко подобрене е колосална крачка напред, не мислите ли?

Тя притисна листите към гърдите си и сплете длани върху тях, сякаш пазеше съкровище.

— Благодаря ви, доктор Кинкейд. Не можете да си представите колко съм ви благодарна за вниманието.

— Мисля, че мога — усмихна се той.

Тя му разказа за постижението на Соли през деня.

— Той просто подрежда доминото в редица и в нарастваща последователност, но се съмнявам много деца на неговата възраст да имат концентрацията и способността да задържат вниманието си толкова дълго, че да бъдат така... хм...

— Прецизни към детайлите?

— Да.

— Така твърди и лекарят в статията. — Той кимна към листовете, които тя продължаваше да притиска към гърдите си. — Прецизността е често срещана у деца в състоянието на Соли. След като прочетох за това проучване, смятам, че съм грешал, като настоявах да го държите на лекарства. Никой не знае точно какъв е умственият потенциал на идиотите савант, който несъмнено е различен при всеки пациент. Соли не може да ни покаже какво е нивото на интелигентността му, така че няма как да знаем точно какви са способностите му. Може да са ограничени до подреждането на домино, а може да има гениален ум. Във всеки случай дължите и на него, и на себе си да оцените дали изобщо е възможно това да се направи.

Тя му разказа, че е писала до няколко училища.

— Още не съм получила нито един отговор, така че не знам какво ще излезе от запитванията ми. Тези конкретни училища може да нямат опит с деца като Соли. Ако все пак имат подходящи учебни програми, таксата за обучение вероятно ще се окаже непосилна за мен. — Тя замълча за момент, после добави тихо: — Освен това не мога да си представя да го изпратя някъде сам.

— Дори и ако това е най-доброто за него?

— Не е ясно дали той ще отговаря на критериите им, доктор Кинкейд. Може те да не вземат решение в наша полза.

— Но ако все пак вие сте тази, която трябва да направи избора...

Тъй като не беше готова да заеме твърда позиция, тя промълви:

— Ще видим.

След малко той плесна с длани върху краката си и се изправи.

— Трябва да побързам. Госпожа Кинкейд не си ляга, преди да съм се прибрал.

Ела го изпрати до вратата и отново му благодари, че ѝ е донесъл статията.

— Нямам търпение да я прочета подробно.

— Мисля, че ще ви отвори очите в много отношения. След като осмислите информацията, ще говорим отново.

— Непременно.

Погледът му се отмести към горния етаж, после отново към нея.

— Как е той?

Ела разбра, че лекарят вече не говори за Соли.

— Вчера го ядосах. Той ми каза няколко пъти, че е добре, но аз продължих да го питам. Накрая му писна. — По същество това беше истината. Не беше необходимо докторът да научава защо прекомерната ѝ загриженост е ядосала господин Рейнуотър. — Обикновено е толкова спокоен.

— Но може да бъде ѝ упорит. Като дете беше най-големият инат, който съм виждал. Не груб, но настоятелен. Щом си наумеше да направи нещо, можеше да те побърка, докато не постигне своето. — Той се засмя. — Помня едно-две яростни избухвания, когато не успяваше да надделее.

Ела не можеше да си представи господин Рейнуотър да избухне яростно, но вярваше, че е бил инат. На два пъти желязната му решителност беше принудила Конрад да отстъпи.

Д-р Кинкейд се намръщи.

— Казахте, че е излязъл? — Тя кимна. — Предполагам, че днес е бил в ранчото на Алтън Хачър. И че тази вечер е в бедняшкия квартал. — Тя отново кимна. — Опитах да го убедя да не се намесва в тази история. Не му трябва да има за врагове хора като Конрад Елис и приятелите му.

— И аз опитах да му обясня това, доктор Кинкейд. Не свърши работа.

Докторът въздъхна.

— Така е.

— Винаги ли се е посвещавал на такива каузи?

— Имате предвид обречени каузи ли?

— Защо смятате, че е обречена кауза?

— Защото в човешката история винаги е имало насилници и не мисля, че това някога ще се промени. По време на икономическа криза има хора, които страдат, и лешояди, които се възползват от страданието им. Други, недоволни от ситуацията, насочват гнева си към невинните, крадат, нападат, дори убиват. Но за да не звучи като някой проповедник, вещаещ края на света, ще изтъкна, че трудните времена изкарват на повърхността не само най-лошото, но и най-доброто у хората.

— Имате предвид господин Рейнуотър.

— Отговорът на предишния ви въпрос е да. Дейвид обикновено застава на страната на онеправданите. Мисля, че е израснал с чувство за вина заради привилегиите, с които се е родил.

Тя никога не би попитала какви са тези привилегии, но д-р Кинкейд сам поясни:

— Бащата на Дейвид наследи хиляди акри хубава земя и се справяше много успешно с отглеждането на памук. Спечели много пари по време на Голямата война. Дейвид се запозна с бизнеса буквално от основите му и се учеше много бързо. Като юноша, той вече знаеше повече за отглеждането на памук и продажбите му, отколкото повечето хора, които се занимаваха с това от десетилетия. Когато дойде времето, отиде в колеж и натрупа необходимите знания за бизнеса. След като се дипломира, стана успешен брокер на собствената си продукция. Продаваше памука на много добри цени и по-малките фермери му се доверяваха, че ще уговори най-високата възможна печалба и за тяхната реколта. Справяше се отлично и все още притежава земята, която направи баща му богат. Пазарът сега е толкова свит, че Дейвид обработва само част от нея, но не е освободил нито един от работниците си. Доходите от земята са много по-малки отколкото в предишните години, но когато Депресията приключи... Е, земята няма къде да се дене и винаги ще има нужда от памук.

Това, което той ѝ казваше, без да го изрече направо, беше, че Дейвид Рейнуотър притежава значително състояние.

— Той би могъл да живее където си избере. Защо е дошъл тук? — попита тя.

— От една страна, той искаше аз да го лекувам. Не ме питайте защо. Предполагам, че след като е научил диагнозата си и че е обречен, е искал да бъде край близки хора. Госпожа Кинкейд и аз сме единствените му роднини.

— Никога ли не се е женил?

— Не, но не поради липса на възможности — засмя се тихо той. — Не остана неомъжена дама в Северен Тексас, която да не се опита да го омая. Дейвид е привлекателен мъж, но предполагам, че сред обожателките му е имало такива, които са преследвали парите му. Той също го подозираше. Веднъж го попитах защо е останал ерген, когато толкова прекрасни дами са били готови да се хвърлят в обятията му. Той ми отговори, че искал жена, която да го пожелае заради самия

него, а не заради парите му. — Замислено той разтри слепоочието си. — Една съпруга би била голяма утеха за него в този момент. Чудя се дали сега не съжالياва за решението си да остане сам. — После той поклати глава. — Но ако наистина познавам Дейвид, той не съжالياва за нищо. Той не е човек, който обръща поглед назад със съжаление.

Ела изгаряше от любопитство защо господин Рейнуотър, който можеше да си позволи да живее в по-добри условия, бе избрал нейния пансион.

— Той би могъл да живее в собствена къща — каза замислено тя. — Много по-голяма и удобна от моята.

— Той има собствена къща. Напусна я и дойде тук. Предполагам, за да не бъде сам, докато преминава през това. Според мен предпочита семейната атмосфера пред уединението. — Той я гледа дълго, после си сложи шапката. — Крайно време е да ви пожелае лека нощ. Ще се радвам да обсъдим какво мислите за тази статия. Естествено, веднага ми се обадете, ако състоянието на Дейвид се влоши.

— Разбира се. Лека нощ. Отново ви благодаря.

След като го изпрати, тя отиде в дневната, седна до най-ярката лампа и зачете медицинската статия. Когато я четеше за втори път, господин Рейнуотър се върна.

Ела стигна до вратата преди него. Когато го видя, сърцето ѝ се качи в гърлото и тя ахна задавено.

— Всичко е наред — каза бързо той. — Това не е кръв от мен.

— Мили боже.

— Казах ви, че е мръсна работа. Не мога да вляза в къщата в този вид. Имате ли нещо против да мина отзад и да се измия на чешмата в бараката при пералнята?

— Ще донеса сапун и хавлиена кърпа.

— Мога ли да ви помоля да ми донесете и чисти дрехи?

— Веднага отивам.

Той слезе по стъпалата и изчезна зад ъгъла на къщата. Ела бързо се качи в стаята му. Откри ризите и панталоните му, закачени в гардероба, и се поколеба само за момент, преди да отвори чекмеджето, за да извади чифт долни гащета и чорапи.

И преди беше докосвала бельото му, когато двете с Маргарет го перяха. Но винаги оставяха дрехите на наемателите сгънати върху

леглата. Сега беше смущаващо и различно, защото трябваше да извади тези лични вещи от чекмеджето на бюрото му.

От банята взе хавлиена кърпа и сапун, бързо слезе долу, прекоси кухнята и отиде до задната врата, където той я чакаше. Отвори мрежестата врата и той посегна към дрехите, но тя ги дръпна назад.

— Ако ги вземете сега, ще ги изцапате с кръв. Аз ще ги занеса до бараката.

— Благодаря.

Тя прекоси тъмния заден двор до бараката и остави дрехите и останалите неща върху работната маса, на която стояха прахът за пране и белината.

— Тук няма лампа.

— Ще се оправя.

— Гладен ли сте?

— Стига да не е червено месо.

Тя се усмихна на мрачния му хумор.

— Приготвила съм салата с пиле за утре на обед.

— Достатъчно ви обезпокоих за днес.

— Ще ви направя сандвич. — Тя го остави сам. Преди да влезе в къщата, Ела чу завъртането на крана на чешмата и плискането на вода.

Направи сандвича, после го сложи в една чиния заедно с нарязани домати и резен пълпеш. Отряза и парче кекс и го сложи в отделна чиния. Тъй като не знаеше каква напитка ще предпочете, постави една празна чаша до чинията, приготви кана прясно кафе и го остави на печката, за да е топло, ако той реши да си сипе.

После седна да го чака, с гръб към вратата.

Когато го чу да отваря мрежестата врата, се обърна. Той стоеше на един крак и обуваше чорапа си.

— Обувките ми са много мръсни. Ще трябва да ги почистя сутринта, когато се вижда по-добре. — Той стъпи на другия си крак, за да обуе и втория си чорап, после влезе в кухнята.

Миришеше на сапун. Косата му беше мокра, сресана назад с пръсти.

— Оставих дрехите си в един леген. Надявам се да не възразявате.

— Маргарет ще се погрижи за тях сутринта.

— Не мога да я моля за такова нещо.

Ела го покани с жест да седне на масата, където го чакаше вечерята.

— Тя ще го направи с удоволствие. След като чу за сблъсъка ви с Конрад, вие сте нейният герой.

Той погледна храната.

— Не мислех, че съм гладен, но това изглежда много вкусно. Благодаря.

— Мога да ги сложа на поднос, ако предпочитате да вечеряте в стаята си.

— Тук е добре. — Той издърпа стола си и седна.

— Какво искате за пиене?

— Мляко, моля.

Тя напълни чашата до чинията му, но след като върна бутилката в хладилника, се зачуди какво да прави, дали да го остави да се храни сам, или да седне на масата при него.

Той вдигна поглед. Беше с пълна уста, но когато преглътна, попита:

— Какво има?

— Искате ли компания?

Той плъзна стола си и се изправи.

— Госпожо Барън? — Той посочи стола срещу себе си. — Моля.

Тя се намръщи на официалността му, но седна.

— Мислех, че може да сте уморен и да не ви е до приказки.

— Изпитвам умора, но приятна умора.

— Значи всичко мина добре? Без повече проблеми?

— Без проблеми. Конрад Елис и бандата му не се мярнаха никакви. Успяхме да нарежем няколко животни, преди да дойдат булдозерите, за да заровят ямата. После разпределихме месото, за да успеят да го сготвят, преди да се развали. Познавате ли собственика на цеха за лед?

— Господин Милър.

— Той беше много щедър и дари няколко блока лед за част от месото, докато го разпределим.

— Доктор Кинкейд каза, че в трудни времена най-доброто у хората излиза на показ.

— Кога го видяхте?

Тя му разказа за посещения на лекаря и статията за проучването, която ѝ беше донесъл. Очите му блеснаха заинтересовано.

— Когато приключите, бих искал и аз да я прочета, ако може.

— Ще се радвам да чуя мнението ви. Той довърши вечерята си и се изправи.

— Веднага се връщам.

Излезе от кухнята, преди тя да успее да го попита къде отива. Ела изми чиниите и ги обърна на плота да се изцедят. Когато се канеше да изгаси лампите, той се върна. Носеше една книга.

Усмихна се и ѝ я подаде.

— Явно днес всички ви носят по нещо за четене.

Ела взе книгата от ръката му и прочете заглавието.

„Сбогом на оръжията“.

— Дочетохте ли я?

— Тази сутрин. Затова не слязох за закуска. Не исках да спирам, докато не я довърша. Щях веднага да ви я дам, но после денят ни поднесе куп изненади.

Тя прекара пръсти по заглавието.

— Ще я прочета възможно най-бързо и ще ви я върна. Междувременно ще я пазя като очите си.

— Това е подарък, Ела.

Тя бързо вдигна поглед към него.

— Не мога да приема.

— Моля ви. Много ви моля. Искам да я имате.

Тя задържа погледа му, докато издържа на настойчивия му плам, после сведе глава и се втренчи в корицата.

— Краят тъжен ли е?

— Много.

Макар и свела глава, Ела усещаше изпепеляващия му поглед. Струваше ѝ се, че стените се приближават към нея и я притискат, че въздухът изгаря кожата ѝ, където дрехите не я скриваха. Гърлото ѝ се стегна болезнено.

Той каза тихо:

— Дори ако знаех, че крайт е тъжен, не бих се лишил от красотата на тази история. А вие?

Тя вдигна очи, но като погледна лицето му, сърцето ѝ едва не се пръсна, така че отново сведе глава над книгата. Не можеше да отговори. Не знаеше какво да отговори. Потърси го в думите върху корицата, но те започнаха да се размазват.

Гледаше ги през сълзи.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

На следващия ден тя го избягваше.

Рейнуотър слезе за закуска и заговори весело със сестрите Дън, които го обсипаха с въпроси за необичайното му отсъствие предната вечер. Бяха любопитни къде е бил и с кого. Тъй като Ела влизаше и излизаше от трапезарията, не чу всичките му отговори, но той скоро успя да насочи разговора към любимата радиопрограма на сестрите.

Всеки път, когато той опитваше да улови погледа на Ела, тя го избягваше. Две вечери подред беше последният човек, на когото казваше лека нощ, и това я смущаваше. Въпреки че разговорите им бяха засегнали лични теми, помежду им не се бе случило нищо неприлично.

Но тя не можеше да се зальгва, че отношенията им продължават да са само като между хазяйка и наемател. В онези моменти имаше атмосфера на интимност. Тя не би се притеснила да проведе разговор насаме с господин Хейстингс. Всъщност беше се случвало той да се прибере от някое пътуване твърде късно и тя да му сервира студена вечеря в кухнята. Не се смущаваше и от разговора насаме с д-р Кинкейд.

Но оставането насаме с господин Рейнуотър беше различно.

С него тя се чувстваше несигурна и объркана. Не заради нещо, което той казваше или правеше. Той не я докосваше. Е, само ръката ѝ и само веднъж. В думите му нямаше никакъв неприличен подтекст, дори и когато ѝ беше казал, че е красива жена. Нямаше нищо непочтително в отношението му.

Но самото му присъствие предизвикваше някакво напрежение в гърдите ѝ. Предната вечер, когато беше достатъчно близо до него, за да усети дъха му върху лицето си, и когато долови горчиво-сладката тъга в гласа му, очите ѝ се напълниха със сълзи. Когато те потекоха по страните ѝ, тя му пожела лека нощ и избяга, точно както и по-предната вечер. Но се срамуваше, че снощи не бе успяла да се оттегли

достатъчно бързо. Той видя сълзите ѝ и сигурно се чудеше защо се е разстроила. Тя самата се питаше същото.

Нещо в неговото настояване да приеме сантименталния роман като подарък беше предизвикало изблика на емоции, които тя обикновено държеше под строг контрол. След години практика, се беше научила да потиска страха, гнева, мъката и дори радостта. Със сигурност умееше много добре да сдържа сълзите си. Но в тишината на кухнята, смущавана единствено от тиктакането на часовника и биенето на сърцето ѝ, строгият самоконтрол ѝ беше изневерил.

Това, че не бе успяла да се овладее, я изплаши. Не искаше да изпитва никакви силни емоции, вярваше, че дори и пукнатина в защитната стена, която беше изградила около себе си, можеше да предизвика пълното ѝ рухване. И тогава какво щеше да стане с нея?

Щеше да е същото като сега. Обстоятелствата нямаше да се променят. Тя пак щеше да си живее с неофициалния статус на вдовица. Детето ѝ пак щеше да е заключено в някакъв свят, в който тя не можеше да проникне. Дните щяха да се нижат един след друг, белязани от безкрайната, неблагоприятна домакинска работа, без никакво облекчение или почивка, или дори чувство за удовлетвореност от свършената работа.

Но дори и да се поддадеше на самосъжаление, то щеше да я направи по-слаба, по-податлива на разочарование и отчаяние.

Точно това се бе опитала да обясни на господин Рейнуотър, когато го беше заварила да плеви зеленчуковата ѝ градина. В живота ѝ имаше внимателно изграден, но крехък баланс и тя не можеше да си позволи нещо да го наруши.

Но това, което най-много смущаваше съня ѝ, беше страхът, че равновесието вече е нарушено и че е прекалено късно да се възстанови.

Днес страхът ѝ се прояви в мрачното настроение, което Маргарет забеляза, докато чистеше зеления боб, преди да започне да го готви. След като Ела за втори път ѝ направи забележка да внимава с мазнината от бекона, Маргарет измърмори:

— Някой е станал с дупето нагоре днес.

Ела не ѝ обърна внимание, а продължи с ежедневните си задачи, дори си измисли няколко допълнителни, за да избягва по-лесно господин Рейнуотър. Всичко вървеше успешно до след вечеря, когато

той излезе на верандата. Там Ела седеше и гледаше как Соли реди доминото по перваза.

Господин Рейнуотър затвори мрежестата врата внимателно и се приближи към тях.

— Той пак ли го прави?

— Сам реши. Аз изнесох доминото. Той взе кутията от ръцете ми и се залови за работа. — Дори и решимостта да стои на разстояние от господин Рейнуотър не можеше да помрачи гордостта ѝ от малкото постижение на Соли и оптимизма ѝ за неговото бъдеще.

— Благодаря, че оставихте статията в стаята ми. Прочетох я следобед. Разбирам защо сте въодушевена от резултатите от проучването.

— Искан ми се да имаше начин този специалист да види сина ми. Няма начин, разбира се, но си мисля да помоля доктор Кинкейд да му пише и да му разкаже за Соли и характерното за неговото поведение. Тъй като статията е публикувана, предполагам, че авторът ѝ е затрупан с писма на родители, които са не по-малко отчаяни от мен. Но той може да е по-склонен да отговори, ако получи писмо от колега лекар, а не от настояща майка.

— Сигурен съм, че Мърди няма да ви откаже.

Двамата мълчаливо наблюдаваха как Соли реди доминото, а после господин Рейнуотър каза:

— Браво, Соли, добра работа.

Ела също повтори.

— Да, Соли. Добра работа.

— Вчера ни прекъснаха и не успяхме да отпразнуваме новото постижение. — Господин Рейнуотър извади джобния си часовник и го погледна. — Дрогерията е отворена до девет и половина. Да отидем в града и да хапнем по една фунийка сладолед.

— Прекалено е късно.

— Нали празнуваме.

— Последния път, когато опитах да дам на Соли сладолед във фунийка, той се разстрои, когато сладоледът започна да се топи и капе върху ръката му. Това никак не му хареса.

— Тогава на него ще му вземем в чашка.

— Благодаря, господин Рейнуотър, но е време да го слагам да спи.

— Госпожице Ела?

— Отвън съм, Маргарет.

Маргарет излезе на верандата, с шапката и чантата си в ръка.

— Тръгвам си, освен ако не искате да направя още нещо.

— Благодаря, не. Ще се видим сутринта.

Господин Рейнуотър се обади:

— Опитвам се да убедя госпожа Барън да ми позволи да заведа нея и Соли до града, за да хапнем сладолед. Може би тя ще се съгласи, ако дойдеш с нас. После ще те закарам до дома ти.

— Аз не мога да седна на масите в магазина, господин Рейнуотър. Знаете това.

— Не смятах да сядаме там — каза той. — Мислех да се разходим по площада, докато ядем сладоледа си.

— Твърде късно е да ходим в града — настоя Ела, но никой от двамата не ѝ обърна внимание.

Маргарет беше грейнала в усмивка към господин Рейнуотър.

— Много харесвам обикновен ванилов.

— Моят любим е ягодовият. А вашият, госпожо Барън?

— Шоколадов. Но е прекалено късно...

— Хайде, госпожице Ела — започна да я убеждава и Маргарет. — Стъмни се едва преди двайсетина минути, а навън е толкова приятно. Как може да не позволиш на господин Рейнуотър да купи на Соли един сладолед?

Той я беше надхитрил. Нямаше как да откаже, без да лиши и Маргарет от почерпката, защото той не можеше да тръгне по площада сам с цветнокожата жена. Това щеше да предизвика възмущението както на белите, така и на негрите.

Подразнена от поражението, Ела каза:

— Ще си взема шапката.

Тя беше решила повече да не се качва в колата му. Ако хората ги виждаха често да се возят заедно, щяха да започнат да говорят. Но тази вечер по улиците на града нямаше много хора. Площадът беше съвсем пуст, когато господин Рейнуотър паркира пред дрогерията.

Единственият човек, заради чиито клюки трябваше да се безпокои, беше Дорали, простоватата и все още неомъжена дъщеря на

господин Джералд, която работеше в магазина тази вечер. Тя имаше ужасно големи зъби и гарнираше външния си вид с кисело настроение. Според Ела тя се държеше враждебно с хората, за да ги изпревари, преди те да са реагирали на външността ѝ.

Дорали погледна през прозореца с любопитно присвити очи как всички слизат от колата на господин Рейнуотър и тръгват към вратата.

Ела каза:

— Ние със Соли ще изчакаме отвън при Маргарет.

— Какъв сладолед да взема на Соли?

Като си спомни писъците му заради разтопения сладолед, който се стичаше по ръката му, тя каза:

— Ванилов. — По-лесно щеше да го почисти, ако се изцапаше.

— Шоколадов за вас?

— Да, моля.

— Изглежда, брат Калвин работи до късно — отбеляза Маргарет, като седна до Ела на пейката пред магазина.

Ела проследи погледа ѝ до методистката църква. Тя беше на две пресечки от площада, на Елм Стрийт, улицата, която разделяше града на расов принцип. Тъй като лампите в църквата светеха, тя се виждаше през клоните на дърветата дори и от такова разстояние.

— Сигурно оправя счупения прозорец — разсъждаваше Маргарет. — В неделя събирахме дарения за ремонта му.

Господин Рейнуотър спря на прага на дрогерията.

— Иди и го покани да се присъедини към нас.

Маргарет му се усмихна.

— Много мило, господин Рейнуотър.

Маргарет стана от пейката и излезе на улицата. Пресече я и тръгна по тротоара, после изчезна зад ъгъла на следващата пресечка.

Ела чу как господин Рейнуотър поръчва сладоледите, като добави и един за проповедника.

— Моля, сложете единия ванилов в чашка. Ние ще се разходим около площада, но после ще ви донесем чашката, обещавам.

— Вярвам ви, господин Рейнуотър.

Разсеяно, Ела се зачуди как той беше успял да обезоръжи дори намусената Дорали Джералд, която му говореше със същия глуповато-усмихнат тон като на госпожица Пърл, която Ела беше помолила, след като тръгнат, да спусне след тях резето на мрежестата врата.

Госпожица Пърл беше обезпокоена, че оставят нея и сестра ѝ сами в къщата, и попита колко време ще се забавят. Ела я успокои, че няма да е дълго, макар да ѝ беше неприятно да се обяснява на някой, който ѝ плащаше наем, за да живее в дома ѝ.

До нея на пейката Соли се взираше пред себе си, люлееше се напред-назад и потупваше обувките си една в друга, без да забелязва комара, който беше кацнал на коляното му. Ела прогони комара. Соли продължи да се люлее.

Едно мършаво и гладно на вид куче се появи по улицата и Ела се напрегна, но то мина покрай тях, без да ги погледне.

Забеляза, че в офиса на съседната пресечка лампите изгаснаха. След няколко минути единственият адвокат в града и секретарката му излязоха от сградата. Той заключи вратата, после двамата се качиха на колата му и потеглиха. Съпругата на адвоката беше инвалид от десет години. Носеха се слухове за отношенията му с младата красива секретарка.

— Готово. — Господин Рейнуотър бутна вратата и излезе. Носеше стъклена купичка с ванилов сладолед за Соли и фунийка с шоколадов за нея. — Госпожица Дорали приготвя...

Прекъсна го писък, който беше толкова пронизителен, че дори и Соли се сепна. Спря да се клати, спря да потупва обувките си.

Ела скочи на крака.

Господин Рейнуотър пушна на тротоара сладоледите, които носеше, и побягна през улицата по посока на методистката църква, откъдето беше дошъл писъкът. Той не заобиколи по пресечката, а мина по тясната пролука между пощата и бакалията.

Нов писък разцепи нощния въздух.

Ела грабна ръката на Соли и последва господин Рейнуотър. Когато двамата със Соли стигнаха до отсрещната страна на улицата, тя вече влачеше сина си и бягаше към мястото, където се беше шумгнал господин Рейнуотър. Озова се на по-широка улица, която минаваше зад търговските сгради.

Улицата беше с дълбоки коловози, осеяна с боклуци и захвърлени вещи, които привличаха пльхове, бездомни котки и други нощни твари. Двама мъже бягаха по средата на улицата, с гръб към нея. Единият събори една кофа с боклук, но не спря.

Ела забеляза, че на оградата край уличката има няколко липсващи греди и така се образуваше пролука. Стисна ръката на Соли и се пъкна с него между гредите, чудейки се дали господин Рейнуотър също е минал оттук.

От другата страна на оградата беше дворът на една изоставена къща, която изглеждаше още по-запустяла и порутена в мрака. Без да забави крачка, Ела си проправи път през тревите и продължи да бърза, прескачайки буците пръст. Сърцето ѝ се беше качило в гърлото, а дробовете ѝ горяха от усилието.

Една кола се приближаваше по Оук Стрийт. Двамата със Соли попаднаха за момент в светлините на фаровете ѝ, когато пресякоха улицата. Тя чу скърцането на спирачки, но се спря, за да се извини на стреснатия шофьор.

Почти беше настигнала господин Рейнуотър. Той още бягаше, но сякаш усещаше някакви бодехи от едната страна. Беше притиснал дланта си към мястото. Пресече Елм Стрийт и влезе в двора на църквата. Ела беше само на няколко крачки зад него, когато той изкачи стъпалата към входа. Вътре писъците бяха преминали в ридания.

Преди да влезе, той погледна към Ела.

— Не гледайте.

Предупреждението му закъсня. През отворената врата тя видя брат Калвин, който висеше обесен на една от гредите на тавана.

Маргарет беше неутешима.

Господин Рейнуотър я издърпа от свитата ѝ поза и я изведе през прага, на стъпалата отвън. Ела седна до нея на най-горното стъпало, прегърна я и започна да ѝ шепне утешителни думи, макар да знаеше, че са банални и безполезни.

Господин Рейнуотър и тя бяха първите сигнали до църквата, но сега и други, привлечени от писъците на Маргарет, се стичаха от всички краища на квартала на цветнокожите. Господин Рейнуотър беше затворил вратата на църквата, но обесеното тяло можеше да се види през прозорците. Ужасени викове и ругатни накъсваха тихото жужене на приглушения говор. Мнозина плачеха. Децата, които обикновено тичаха наоколо и преследваха светулки, сега стояха

притихнали и се взираха с широко отворени очи в осветения храм. Кучето, което Ела беше видяла по-рано, лаеше яростно.

Една кола спря до тротоара и от нея слезе адвокатът, когото Ела видя да си тръгва от офиса преди минути. Той пристъпи несигурен, очевидно загрижен, но не и до степен да желае да се забърква. После той забеляза Ела.

С неохота си проправи път през тълпата до нея. Доближи стъпалата и свали шапката си.

— Госпожо Барън? Ние с госпожица Лилиан чухме писъци. Едва не ви блъснах и вас, и момчето ви.

— Пасторът е бил линчуван, господин Уайтхед.

— О. — Думата прозвуча като въздишка на дълбоко съжаление и съчувствие и Ела се разкая за всички случаи, когато дори се беше сещала за клюките за него и секретарката му.

— Може ли да известите шерифа? — помоли господин Рейнуотър.

Адвокатът погледна към него и явно възприе това като заповед, макар и така спокойно изречена.

— Веднага, сър. — Той сложи шапката си и изтича към колата, където секретарката му чакаше разтревожена.

Господин Рейнуотър коленичи до Ела. Лицето му беше плувнало в пот, изглеждаше преbledнял. Тя си спомни как той притискаше длан отстрани на тялото си, докато тичаше с неравен ритъм.

— Болки ли имате?

Той поклати глава.

— Просто се изморих. Ето ви ключа от колата ми. — Той отвори дланта ѝ и сложи ключа в нея. — Аз ще изчакам шерифа. Заведете Маргарет в дома ѝ. После може да се върнете, за да ме вземете.

— Не трябва ли той да я разпита какво е видяла? Заради разследването.

Устните му образуваха тънка линия.

— Няма да има разследване.

Ела пристигна в дома на Маргарет и с изненада установи, че там са се събрали приятели и роднини. Макар че не би трябвало да се

изненадва. Новините за трагични събития винаги се разпространяваха светкавично.

Мъжете стояха на двора, пушеха и си говореха. Децата, прекалено малки, за да разберат какво се е случило, спяха на няколко постелки, опънати на верандата. Една възрастна жена с лула от царевичен кочан, забодена в ъгълчето на беззъбата ѝ уста, вееше на спящите деца с вестник.

Други жени чакаха в къщата завръщането на Маргарет. Ела остави Соли на предната седалка на колата, където той изглеждаше спокоен, и помогна на Маргарет да слезе. Мъжете свалиха шапките си и се дръпнаха почтително назад, когато Ела поведе Маргарет към верандата. Синът на Маргарет, Джими, който беше като слънцето за нея, чакаше вътре, точно до вратата. Веднага щом я отвори, Маргарет нададе скръбен вой и едва не припадна в ръцете му. Заобиколиха ги жените, дошли да помогнат и да споделят скръбта ѝ.

Тъй като знаеше, че вече има кой да се погрижи добре за Маргарет, Ела се обърна и си тръгна. Когато тя излезе на верандата, Джими я последва.

— Благодаря, госпожице Барън.

— Това беше ужасно преживяване за нея, Джими. Тя толкова ценеше брат Калвин. Всички го харесвахме.

— Да, госпожо. — Той погледна за момент към двора, после отново насочи очите си към нея. — Всички знаем кой го е направил.

Младият мъж изглеждаше повече гневен, отколкото тъжен, и това накара Ела да се изплаши за него. Погледна го умоляващо.

— Не си навличай неприятности, Джими. Майка ти няма да го понесе, ако нещо ти се случи.

Това не беше точно обещанието да не търси отмъщение за линчуването, което Ела се надяваше да чуе, но тя знаеше, че не е нейна работа да го поучава.

— Кажи на Маргарет да не се връща на работа, докато не се почувства по-добре.

— Ще ѝ кажа.

— И ми се обади, щом се разбере кога ще е погребението.

— Още веднъж благодаря, че я доведохте вкъщи. — Той я погледна озадачено. — Как се случи тъй, че всички бяхте в града тази вечер?

Тя му разказа, че господин Рейнуотър ги е завел да ги почерпи със сладолед и е изпратил Маргарет да покани и брат Калвин да се присъедини към тях. Джими сведе глава и когато след малко я вдигна, Ела видя, че очите му са пълни със сълзи. Той ѝ благодари отново, после се обърна и влезе в къщата.

— Той изглеждаше трогнат от милото ви отношение към майка му — обясни Ела на господин Рейнуотър, когато довърши разказа си за случилото се в дома на Маргарет. — Беше невероятно колко много хора вече бяха научили за случилото се и се бяха събрали в дома ѝ.

Когато тя се върна за господин Рейнуотър, в църквата бяха останали съвсем малко хора. Колата на шерифа беше паркирана отпред. Той говореше с мировия съдия, повикан, за да обяви смъртта на брат Калвин. Неколцина любопитни зяпачи още се мотаеха наоколо.

Господин Рейнуотър стоеше настрана, близо до улицата. Той се качи в колата веднага щом Ела спря до тротоара и така я остави тя да шофира. Погледна към Соли, който седеше кротко помежду им.

— Изглежда почти заспал.

— Той бяга заедно с мен по целия път от дрогерията до църквата. През цялото време запази спокойствие. Не бих могла да искам да се държи по-добре от това.

— Може би е доловил, че се налага да бъде кротък.

— Може би.

Когато пристигнаха пред къщата, Соли вече спеше. Ела с удоволствие усещаше тежестта на главата му върху ръката си и почти не ѝ се искаше да слезе от колата.

— Аз ще го пренеса — каза господин Рейнуотър. Той нежно вдигна Соли на ръце, като внимаваше да не го събуди.

И двете сестри Дън се втурнаха към вратата, за да им отключат. Бяха облечени в нощници, с чехли и мрежички на косите. Говореха възбудено и се надвикваха една друга.

— Изплашихме се до смърт! — възкликна госпожица Пърл.

— Какво става в града? Чухме сирени.

— Господин Рейнуотър, изглеждате изтощен.

Ела го погледна. Както госпожица Вайълет беше отбелязала, той наистина изглеждаше ужасно изморен и блед.

— Какво му е на момчето?

— Нищо, госпожице Пърл. Просто заспа. А аз съм добре, само съм малко уморен. — Господин Рейнуотър мина покрай тях и понесе Соли по посока на стаята на Ела.

Тя го последва, като каза през рамо:

— Можете да си лягате. Имаше... инцидент в другата половина на града тази вечер. Извикаха шериф Андерсън. Вече всичко е наред. — Съвсем скоро те щяха да научат за линчуването и че Маргарет неволно се е замесила в историята, но Ела не искаше да коментира това с тях тази вечер. — Съжалявам, че се наложи да стоите будни до толкова късно, за да ни чакате.

— И без това не бихме могли да заспим, когато при негрите в града става бог знае какво.

Ела едва се възпря да не им отвърне ядосано. Те бяха стари. Отношението им беше погрешно и невежо, но дълбоко вкоренено.

— Лека нощ, дами. Ще се видим на закуска. — Тя ги остави до стълбището и продължи към стаята си.

Господин Рейнуотър стоеше в средата на стаята и продължаваше да държи Соли на ръце.

— Оттук. — Ела му посочи малката стая, в която спеше Соли. Той се завъртя, за да влезе през тясната врата, и внимателно го постави на леглото. Ела свали обувките на Соли, но реши тази вечер да не му облича пижама и да го остави да спи с дрехите. — Благодаря, господин Рейнуотър.

— Ще поседнете ли с мен на верандата?

— Не мисля. Прекалено късно е.

— Моля ви. Искам да ви кажа нещо.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Направили са Конрад Елис заместник-шериф.

Господин Рейнуотър ѝ съобщи това веднага щом тя излезе на верандата, още преди да е седнала.

— Какво?

— Опасявам се, че ме чухте добре. Шерифът го е направил свой заместник. По негово настояване, несъмнено.

Поразена от тази новина, тя пристъпи към парапета, където още стоеше доминото, подредено от Соли в права редица.

— Как разбрахте?

— Той пристигна с шерифа, накичен със значка и въоръжен с карабина. Постара се да видя добре и двете. На него се падна честта да пререже въжето, когато сваляха брат Калвин.

— От гредата, на която той го е обесил.

— Почти сигурно.

Тя се обърна и двамата се втренчиха един в друг през разстоянието, което ги делеше. Огромната несправедливост на ситуацията остави Ела безмълвна. Очевидно господин Рейнуотър също не знаеше какво да каже. Той изглеждаше потиснат и уморен. Лицето му беше измъчено. Ела забеляза, че когато се изправи, пак притисна длан отстрани на тялото си. Той отиде до мрежестата врата, отвори я, после погледна назад към нея.

— Няма нужда да ви казвам какво означава това.

— Конрад се е сдобил с властта да издевателства над всеки, когото си избере, и то без никакви последици за него.

— Трябва да се пазите.

— Вие също.

Господин Рейнуотър кимна и влезе вътре.

Ела събра плочките домино, една по една, и ги подреди внимателно в кутията. Соли щеше да оцени колко добре са подредени. Тя се усмихна на тази мисъл.

Но въпреки усмивката, преживяното отрици едно неконтролируемо ридание. Тя затвори кутията на доминото и я притисна към гърдите си, сякаш беше спасителен пояс в морето от скръб.

Сълзите напиреха в очите ѝ, после потекоха неспирно. Тя притисна длан към устата си, за да сподави риданията си, но не успя. Плачеше за Маргарет, за лошия ѝ късмет първа да види ужасяващата гледка. Плачеше за брат Калвин, който беше мил, щедър, смел и пълен с идеали. Макар да му се възхищаваше, че се бе противопоставил на Конрад и го беше заплашил с ада, знаеше, че той беше намерил смъртта си заради дръзките си думи. А какво щеше да стане с младата му жена? Дали тя знаеше, че човешкото тесногърдие я е превърнало във вдовица?

Плачеше за Джими, който заради този инцидент щеше да бъде гневен и огорчен, изпълнен с омраза и жажда за отмъщение. За Оли и Лола. За семейство Хачър и семейство Причет, за всички, които бяха принудени да унищожат стадата си, за да запазят фермите и земите, изхранващи този добитък. Плачеше за жестоката и странна ирония на всичко това.

Плачеше за бедната Дорали Джералд, която вероятно щеше да остарее, без да намери щастие, и която вечно щеше да си остане обект на съжаление или подигравки. Проля няколко сълзи на съчувствие и за адвоката, господин Уайтхед, когото почти не познаваше, но който изглеждаше свестен човек, попаднал в капана на моралната дилема и безнадеждните обстоятелства.

Накрая сълзите ѝ намаляха и тя успя да овладее риданията си. Тази сутрин си мислеше, че се гордее с умението си да възпира сълзите. Но напоследък това умение ѝ изневеряваше. Все по-често я връхлитаха изблици на плач и с всеки следващ път те ставаха все по-силни. Беше плакала онази нощ в стаята на Соли, след неговия пристъп заради макарите. Заплака и когато господин Рейнуотър ѝ подари книгата. Този плач беше най-крайният емоционален изблик, който си бе позволявала досега. Трябваше да се промени. Незабавно.

Влезе и заключи мрежестата врата с резето, после обиколи къщата, да провери другите врати, и изгаси лампите. В стаята си се съблече по комбинезон и си сложи тънкия летен халат. Засрамена от зачервените си подути очи, тя ги плиска със студена вода, докато не

възвърнаха поне отчасти нормалния си вид, после изми зъбите си и накрая разпусна косата си от тежкия кок.

Тъкмо оправяше леглото си, когато на вратата ѝ се почука, толкова тихо, че отначало тя помисли, че си е въобразила. Но почукването се повтори, пак толкова тихо, но отчетливо.

Като се увери, че коланът на халата ѝ е добре стегнат, тя отиде до вратата и я откряна.

— Господин Рейнуотър. — Веднага я връхлетя тревога. Тя отвори вратата по-широко и го изгледа от глава до пети, чудейки се дали бодejът, който беше имал вечерта, не се е усилил и дали състоянието му не е нещо повече от умора. — Зле ли ви е?

— Чух ви да плачете.

— О.

— Стаята ми е точно над верандата.

— А. Да.

— Прозорците ми бяха отворени.

— Не се сетих. Съжалявам, че съм ви обезпокоила.

— Не сте. Не и в този смисъл. — Той замълча за миг, после я попита защо беше плакала.

— От глупост.

Той не каза нищо, само продължи да стои пред нея и да гледа лицето ѝ, търпеливо и упорито, в очакване на обяснението ѝ.

Тя направи безпомощен жест с ръка.

— Поради няколко причини.

— Например?

— Просто, сякаш има...

— Какво?

— Толкова много жестокост, болка и тъга в живота. И се чудех защо е така. — Разбира се, най-голямата несправедливост беше неговото състояние. При тази мисъл нови сълзи напълниха очите ѝ, но тя веднага ги изтри с опакото на ръката си. — Благодаря ви за загрижеността, но съм добре.

— Наистина ли?

Тя се вгледа в очите му, но кимването ѝ явно не го убеди, защото той не помръдна. Нито пък тя. Двамата продължиха да се взират един в друг, докато тя не усети същото стягане в гърдите като предната вечер, когато беше държала подарената от него книга в ръце. Сега усети как

кръвта във вените ѝ изведнъж кипва, в очите ѝ запариха нови сълзи и тя стисна зъби, за да скрие треперенето на брадичката си.

Той направи една крачка към нея. Тя видя как устните му проронват името ѝ Ела, но не го чу, защото пулсът ѝ бучеше в ушите.

Той вдигна бавно ръце и обхвана с длани лицето ѝ. Наведе глава. Доловила топлия му дъх върху лицето си, тя издаде тих стон. Той докосна с устните си ъгълчето на устата ѝ.

Дишането ѝ спря.

После той целуна другото ъгълче на устните ѝ. Тя затвори очи, за да спре сълзите, които се стичаха и изгаряха страните ѝ.

— Не плачи — прошепна той.

Докосването на устните му до нейните разпали някакъв копнеж дълбоко в тялото ѝ. Копнежът не се разбуди бавно и постепенно, като излизане от дълъг сън, а изригна. И когато той я целуна отново, тя отвърна жадно на целувката му. Той я бутна назад в стаята и затвори тихо вратата с крак.

Опрял гърба си на вратата, придърпа я към себе си и дълго, дълго време двамата останаха вкопчени един в друг. Тя се наслаждаваше на усещането за ръцете му, които я обгръщаха, на учестения му дъх до врата ѝ. Притисна се към него, почувства твърдите му кости, стегнатото му тяло, толкова различно от мекотата на нейното.

Тя притисна лице към отворената му яка и докосна шията му с устни. Кожата му беше топла. Тя вдиша дълбоко уханието му, вече така добре познато, но и напълно забранено до този момент, но въпреки това не се спря, а му се наслади, потопа се в него, пое го с кожата си, за да го запомни за цял живот.

Той я пусна леко и прекара длан през косата ѝ, загледан в буйните кичури, които се извиваха между пръстите му. Беше очарован от дългата ѝ гъста коса, сякаш готов да си играе с нея дълги часове.

После очите му се впериха в нейните. Невероятните му очи. Сини и чисти, най-красивите очи, които тя беше виждала или щеше да види някога през живота си. Беше сигурна в това.

— Обичам те, Ела.

Тя затвори очи за няколко кратки секунди, после ги отвори и прошепна несигурно:

— Знам.

— Никога не бих направил нещо, с което да ти навредя.

— Сигурна съм.

— Ако искаш да си отида, ще го направя.

Тя притисна бузата си до гърдите му.

— Ако си отидеш сега, ще умра от съжаление, че съм те пустила.

Той изрече името ѝ като въздишка, наклони лице и отново я целуна.

Ела имаше чувството, че ще умре от удоволствието, което я заля. Но после той спусна ръце и развърза колана на халата ѝ. Когато ръцете му се озоваха под него, когато се плъзнаха по ребрата ѝ и тя усети натиска на дългите му пръсти, осъзна, че целувката е само прелюдия към удоволствието, което той можеше да ѝ даде. И когато ръцете му се придвижиха по фината тъкан на комбинезона ѝ и спряха под гърдите ѝ, тя беше напълно сигурна в това.

Нямаше огледало, а и в стаята беше твърде тъмно, за да се види, но Ела знаеше, че ако погледнеше отражението си сега, очите ѝ щяха да блестят от почуда.

— Нямах никаква представа.

Той изучаваше също толкова вгълбено лицето ѝ.

— За кое?

— Че мога да се чувствам така, че човек може да се чувства толкова невероятно и да оживее. Как е възможно?

— Това е един от най-великите дарове на Създателя.

Тя се усмихна и целуна рамото му, после отпусна глава върху него.

— Със съпруга ми изобщо не беше така. Толкова е различно, че не мога дори да сравня двете преживявания. Аз не го обичах. Може би затова.

— Ако не си го обичала, защо се омъжи за него?

— Вече бях отказала на Конрад. Сигурно съм се страхувала, че ако продължа да отблъсквам ухажорите си, скоро вече няма да имам нито един. Не исках да остана стара мома, собственичка на пансион.

— Тя добави замислено: — Разбира се, точно това се случи. По същество.

— Но имаш Соли.

— Да.

Господин Рейнуотър хвана един кичур от косата ѝ го потри между пръстите си.

— Съпругът ти явно също не те е обичал, Ела. Иначе нямаше да те изостави.

— Той ме обичаше, така мисля. По неговия си начин. Не знаеше по-добър. Но просто не можа да понесе това, което се случваше със Соли. Може би се отчая, защото беше безсилен да оправи нещата. Може би възприемаше Соли като лошо свое отражение. Или поглеждаше към бъдещето и виждаше какво би означавало дете като Соли за нашия собствен живот. Така че просто избяга. Сигурно никога няма да науча какво точно го накара да вземе това решение.

— Не знаеш дали е жив или мъртъв?

Тя поклати глава, после я вдигна от рамото му, погледна го и се усмихна леко.

— Изглежда, съм прелюбодейка. Съзнателно и с радост тази нощ се отдадох на греха. — Очите ѝ се напълниха със сълзи. — Нима любовта към теб е Божието наказание за мен?

Той докосна устните ѝ с върховете на пръстите си, после я придърпа към себе си и каза:

— Не, Ела, не. Това е наградата му. Благословията му.

Беше неизбежно. Утрото настъпи.

Когато небето на изток започна да изсветлява, Ела се събуди. Продължи да лежи напълно неподвижно, наслаждавайки се на усещането за тялото му до нейното, на тихото му дишане, на мисълта, че дори и да доживее до сто години, никога няма да забрави сладостта на това утро.

С неохота го събуди. Той изръмжа недоволено, но знаеше, че трябва да излезе от стаята ѝ, за да не бъдат разкрити. Двамата се кикотиха, докато той търсеше дрехите си в тъмното, после закопча ризата си накриво, а тя я разкопча и я закопча правилно вместо него.

— Побързай — каза тя през смях, като го буташе към вратата и му подаваше обувките. — Не искаш сестрите Дън да те видят как се измъкваш тайно от стаята ми.

— Откъде знаеш, че не съм се измъквал тайно и от тяхната стая?

Това отново я разсмя и тя притисна длан към устата си, за да сподави кикота. Той дръпна дланта ѝ и опита да я целуне, но тя се измъкна.

— Върви. Искам да се изкъпя, преди да се заловя за работа.

— Чувстваш се мръсна ли?

— Не, чувствам се протрита. — Дори в сумрака долови усмивката му. Шляпна нежно ръката му и добави. — Не бъди толкова доволен от себе си. — Той отново я целуна, преди тя да възрази, и когато целувката бързо започна да се превръща от закачлива в страдна, тя го избута от себе си. — Ако искаш бисквити за закуска...

— Тръгвам.

Той слезе първи за закуска. Беше се измил, избръснал и преоблякъл. Очите ѝ го погълнаха и тя продължи да го оглежда ненаситно и да проклина всеки път, когато трябваше да се върне в кухнята, докато сервираше закуската.

Липсваше ѝ помощта на Маргарет, но въпреки причината за отсъствието ѝ, Ела се радваше, че прислужницата я няма тази сутрин. Маргарет със сигурност щеше да долови промяната у нея, в къщата, във всичко.

В атмосферата припукваха невидимите искри, които протичаха всеки път, когато тя и господин Рейнуотър срещаха погледите си. Всеки път, когато се доближеше до него, тя копнееше да го докосне и само силната ѝ воля я възпираше да го направи. Знаеше, че и той се чувства по същия начин, гледаше я с открит копнеж и очите му следяха всяко нейно движение.

Сестрите сякаш не забелязваха драматичната промяна, което според Ела беше невероятно. Според нея беше очевидно, че нищо не миришеше, не звучеше, не изглеждаше, не се усещаше, не беше същото както преди няколко часа.

Тя можеше да се закълне, че усеща как кръвта ѝ препуска във вените, сякаш язовирните стени, задържали я през целия ѝ живот, внезапно бяха отворени, отключени от докосването на господин Рейнуотър. И петте ѝ сетива бяха пробудени по нов начин. Нервните ѝ окончания придобиха нова чувствителност. Ушите ѝ пищяха, тялото я болеше по очарователен начин, както никога преди.

Тези ли помитащи физически усещания свещениците наричаха похот? Ако беше така, сега тя осъзнаваше защо те предупреждаваха хората по целия свят да се пазят от тях. Те бяха по-завладяващи от най-силния наркотик, по-опияняващи от най-силния алкохол. Сега разбираше колко лесно и с готовност човек можеше да им се отдаде и те да започнат да контролират цялото му същество.

Досега не знаеше, нито дори си представяше, че това, което мъжете и жените правят заедно, може да бъде толкова прелестно сладко, толкова красиво за тялото, ума и душата.

Тя довърши работата си възможно най-бързо, за да може да прекара известно време с него и със Соли. Следобед той си измисли някаква работа и покани нея и Соли да го придружат. Това беше само претекст, за да могат тримата да излязат заедно от къщата и да дадат смислено обяснение на сестрите за отсъствието си.

С колата се отдалечиха от града и откриха едно приятно сенчесто местенце в гора от орехови дървета, които растяха край един поток. Там си опънаха одеяло. Известно време господин Рейнуотър се занимава със Соли, като измисляше в момента някаква игра с карти. И двамата се възхитиха на прогреса, който беше постигнал Соли.

— Той разбира идеите, Ела — каза развълнувано господин Рейнуотър, когато Соли се справи успешно с поредното предизвикателство. — Сигурен съм в това.

— Аз също.

Тя беше също така сигурна, че Соли не би стигнал толкова далече, ако не беше господин Рейнуотър, и това я караше едновременно да се срамува, че не го е направила тя, и да изпитва благодарност към него за милото му и търпеливо отношение към Соли. Вече не ревнуваше, че той беше причината за успехите на сина ѝ, само чувстваше безкрайна признателност.

Двамата обаче не успяха да убедят Соли да пошляпа с крака в потока като тях. Той видимо се разстрои, когато опитаха да свалят обувките му, така че се върнаха на одеялото и му дадоха тестето с картите. Той се заигра с тях, а господин Рейнуотър отпусна глава в скута на Ела и ѝ зачете на глас от романа на Хемингуей.

В един момент той спря, отметна глава назад и като видя сълзите в очите ѝ, каза:

— Това дори не е тъжната част.

— Не плача заради историята, или защото съм тъжна. — Тя погледна Соли, който се взираше в клоните на дървото като хипнотизиран от формите, образуващи се на фона на небето. Тези форми се отразяваха и в очите на господин Рейнуотър, когато тя отново го погледна. — Не помня в нито един момент в живота си да съм била толкова щастлива или доволна като сега. И всичко е заради теб.

Той седна и я прегърна. Двамата се целунаха кратко. Но през останалото време останаха прегърнати, наслаждаваха се на следобедната топлина и на любовта, която бяха открили, когато най-малко я очакваха.

Ела трябваше да приготви много набързо вечерята, за да е готова в шест и трийсет. Въпреки угризенията си, тя използва отсъствието на Маргарет като извинение за студената вечеря, състояща се от резени шунка и различни салати. Сестрите нямаха нищо против, вероятно защото господин Рейнуотър им обърна повече внимание от обикновено и поведе с тях разговор за разликите между днешните ученици и онези преди десетилетия, на които те бяха преподавали. Попита ги наистина ли има свидетелства за моралния упадък на американската младеж. Дискусията, която последва, ги разсея от липсата на топла храна за вечеря.

Докато Ела довършваше миенето на чиниите, Джими се появи на задната врата със съобщение.

— Погребението на брат Калвин е утре следобед в пет часа.

— Защо толкова късно?

— За да могат после хората да вечерят на помена на гробището.

Това се правеше често след неделните служби, когато хората посещаваха гробовете на своите близки. Носеха храна и я ядяха заедно в църковния двор.

— Погребението ще бъде в църквата.

— Така е редно.

Ела смяташе, че е така, макар да не знаеше как хората щяха да влязат в храма, без да си представят тялото на проповедника, увиснало на гредата на тавана. Може би погребението беше опит църквата да бъде пречистена, отървана от петното.

— Как е майка ти?

— Съсипана.

— Всички сме така.

— Не искам да проявявам неуважение, госпожице Ела. Но не всички.

По-късно тя разказа за разговора си с Джими на господин Рейнуотър.

— Тревожа се за Джими и другите младежи. Дано не опитат да си отмъстят.

— И аз се надявам да не търсят отмъщение, защото така ще се предизвикат още проблеми, а може би и кръвопролития. Но тъй като законът не въздаде справедливост, не можем да ги виним, ако настояват да отмъстят.

Тревогите на Ела се оправдаха още същата вечер.

Двамата с господин Рейнуотър седяха на разстояние един от друг в гостната и чакаха с нетърпение сестрите Дън да се оттеглят, когато той остави настрана списанието, което четеше, и отиде до прозореца.

— Нещо гори.

Ела пусна дрехата, която къrpеше, и също отиде до прозореца. Пламъците се виждаха на фона на нощното небе.

— Нещо близо до шосето.

Точно тогава телефонът иззвъня. Когато Ела отиде до стълбището, за да го вдигне, госпожица Пърл се появи на прага на всекидневната.

— Госпожо Барън, мирише ни на пушек.

— В града има някакъв пожар.

— О, боже — завайка се госпожица Вайълет, която се присъедини към сестра си, стиснала тесте карти в покритата със старчески петна ръка.

Ела вдигна телефона. Беше Оли Томпсън и Ела затаи дъх от страх, че той ще поиска да говори с господин Рейнуотър и ще го повика за поредната кризисна ситуация. Но той се обаждаше само за да ги информира какво става. Тя му благодари и затвори. След като остави слушалката, се обърна и откри и тримата си наематели в коридора, очакващи да чуят новината.

— Беше Оли. Сетил се, че, сигурно усещаме мириса на дим. Обади се да каже, че има пожар в автоработилницата на Паки

Симпсън.

— О, какъв срам — каза госпожица Пърл. — Той е такъв приятен негър. Винаги ни поздравява, когато ни види, нали сестро?

Без да обърне внимание на коментарите ѝ, Ела погледна господин Рейнуотър, който попита:

— Как е избухнал огънят?

— Шерифът го обвинил, че е оставил запалена цигара вътре в някой пепелник, когато е затворил в края на деня. Господин Симпсън смърка енфие. Той не пуши.

Тя изчака той да осмисли това и добави:

— Цялата му работилница е изгоряла, но той се радва, че огънят не се е разпрострял до къщата му. Двете постройките са само на двайсетина метра една от друга.

Сестрите се върнаха във всекидневната, за да довършат играта си на карти. Ела покани господин Рейнуотър да се върне в гостната. Соли продължаваше да седи на килима, където го беше оставила да реди кула от празни макари.

— Господин Симпсън е дякон в църквата на брат Калвин — каза тя тихо, за да не я чуят сестрите. — Той е един от хората, които ще носят ковчега на погребението утре.

Господин Рейнуотър я гледа известно време, после попита:

— Откъде се обади Оли?

— От дрогерията. Хората се събрали там да наблюдават пожара. Той знае, че ще искаме да научим какво става.

Той се обърна и се отправи към вратата. Ела се втурна след него.

— Отиваш там?

— Искам да говоря с тези, които още са в дрогерията, за да науча подробности. Не може да е съвпадение работилницата на един негър да пламне на следващата вечер, след като друг негър е наказан със смърт.

Тя се съгласи, разбира се, но сърцето ѝ се присви от страх.

— Моля те, не отивай.

— Няма да се бавя. — Той сложи шапката си.

— Пазиш едната си страна.

— Какво?

— Цял следобед, забелязах го, но не исках да те ядосвам с въпросите си. Боли те, нали?

— Добре съм.

— Нека се обадя на доктор Кинкейд.

Той се усмихна на отчаяния ѝ опит да го задържи в къщата.

— Няма да се бавя.

Когато той излезе през мрежестата врата, тя сграбчи ръката му.

— Обещай ми, че ще внимаваш.

— Обещавам. — Той погледна зад гърба ѝ, за да се увери, че никой не ги гледа, и после прошепна: — Ще се видим по-късно.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Много, много по-късно тя чу колата му. Вече беше сложила Соли да спи, беше довършила кърпенето, беше приготвила някои неща за утрешната закуска и вечеря и беше изпаднала в паника, от която той я освободи веднага щом му отключи мрежестата врата, за да влезе.

— Добре съм. Когато дрогерията затвори, неколцина души останахме, за да се набиваме на очи, с надеждата днес да няма повече инциденти. Нямахте.

— Слава богу за това.

— Да, но всеобщото мнение е, че пожарът е бил запален като предупреждение към всички в негърската общност, които евентуално кроят отмъщение заради брат Калвин. Както можеш да се досетиш, господин Симпсън съвсем открито се е възмущавал от линчуването. По обед имало събиране в църквата. Той отправил молитва Божият гняв да порази виновните за убийството на проповедника. Което, между другото, шериф Андерсън е регистрирал като самоубийство.

— Това е абсурдно.

— И всички го знаят. Затова и напрежението е нараснало толкова.

Макар Ела да се тревожеше заради взривоопасното положение, тя се почувства облекчена, колкото и егоистично да беше това, че господин Рейнуотър се беше върнал жив и невредим. Искаше да се хвърли, да го прегърне силно и да му го каже, но един разтреперан глас прозвуча от горния край на стълбището.

— Всичко наред ли е в града, госпожо Барън?

Тя се обърна и видя не едната, а двете сестри Дън, които надничаха към тях над парапета.

— Да. Напълно — каза тя, като се опита да скрие разочарованието си. Тя се надяваше господин Рейнуотър да отиде направо в нейната стая след завръщането си. Сега това беше невъзможно. Всяка минута с него ѝ беше ценна и тя не искаше да се

лишава от нито една. Вместо това, каза спокойно: — Господин Рейнуотър току-що се върна.

Той се отправи към стълбището.

— Дами, с радост мога да ви съобщя, че пожарът е изгасен и че не се е разпрострял в околните сгради. Тъжна загуба за господин Симпсън, но поне няма пострадали.

Сестрите кимнаха в съгласие.

Той беше стигнал до средата на стъпалата, когато погледна към Ела.

— Извинете, че ви накарах да ме чакате, госпожо Барън.

— Все едно нямаше да съм си легнала, господин Рейнуотър. Лека нощ.

Това беше най-дългият час в живота на Ела, защото всяка изминала минута беше минута, която тя не прекарваше с него. Освен това се тревожеше, че когато се е качил в стаята си, той може да е бил победен от умората и да е заспал. Мисълта да пропусне една нощ с него едва не я докара до сълзи.

Тази истеричност беше нещо съвсем ново за нея. Преди двайсет и четири часа тя беше предпазлива жена, която се дразнеше от всеки кичур коса, изплъзнал се от кока й, тревожеше се, че е неприлично да приеме книга за подарък, чувстваше се неловко да я наричат по малко име, смущаваше се да пътува с него в колата му. Сега се боеше единствено той да не спре да споделя леглото й.

Когато почука, тя едва не прелетя през стаята. Отвори му и той бързо се вмъкна вътре.

— Чуха ли те?

— Не мисля.

Изведнъж я връхлетя срамежливост, едва си поемаше дъх, опитваше да различи тялото му в мрака. Но той протегна ръка и я придърпа към себе си. Когато устните им се срещнаха, плахостта им се стопи.

Желанието, което и двамата изпитваха, беше толкова силно, че дори не дочакаха да се съблекат, което направи трескавото им любене още по-забранено, отколкото предната нощ, когато бавно, почти със страхопочитание се бяха разсъблекли взаимно, преди да легнат заедно

в леглото ѝ. По някакъв начин събличането изглеждаше по-благоприлично, отколкото милувките през дрехите, които предизвикваха стенания от удоволствие, смесено с отчаяние.

Чак после двамата се съблякоха. Но голотата отново предизвика страстта им и ръцете им не можеха да останат мирни. Когато целувките ги оставиха без дъх, устните му се спуснаха към гърдите ѝ. Тя обгърна главата му с ръце и я притисна към себе си, искаше ѝ се в гърдите ѝ да има мляко, което да го нахрани, да му даде сили, да го изцели.

Мъката я връхлетя внезапно и безпощадно. Тя заплака.

Той вдигна глава и докосна бузите ѝ, мокри от сълзи. Ръцете ѝ се вкопчиха в него.

— Не можеш. Не можеш да ме изоставиш.

— Шшш, Ела.

— Мили боже, моля те. — Тя го прегърна силно, готова в отчаянието си да не го пусне от обятията си никога, никога. — Не мога да понеса да ме напуснеш. Кажи, че няма да го направиш. Закълни се, че няма.

— Шшш. Шшш. — Той я притискаше към гърдите си и я люлееше като дете, като докосваше с устни косата ѝ. — Не ме моли за единственото нещо, което не мога да ти дам, Ела. Ако можех, щях да го направя. Но единственото нещо, което не мога да ти дам, е време.

Той продължи да я прегръща, докато тя не се успокои. Когато най-после я отдели от себе си, за да я погледне, отмести кичурите коса от лицето ѝ и прекара палците си по скулите ѝ.

— Това е първият и последният път, когато съм влюбен. Това е свършено, Ела. Свършено.

Сърцето ѝ беше препълнено от емоции, сякаш щеше да се пръсне, и тя не можеше да проговори, но той разбираше чувствата ѝ и без тя да ги изрече на глас.

Той разбираше всичко.

На сутринта тя се чувстваше засрамена от изблика си. Беше поискала невъзможното от него и знаеше, че той не може да изпълни пламенното ѝ желание и това разбива сърцето му не по-малко от нейното. Но да разсъждава за емоционалния си срив и да се упреква за

него, би било загуба на времето им заедно. Така че тя го прогони от мислите си и се съсредоточи върху чудото да се люби с него. Любовта ѝ към него беше най-големият дар в живота ѝ.

След закуска той предложи да ѝ помогне с чистенето и тя прие. Не защото се нуждаеше от помощ заради отсъствието на Маргарет, а за да бъде в една стая с него. Той наглеждаше Соли, докато тя се занимаваше с обичайните домакински задачи. Преди няколко дни за нея беше изключително важно всяка маса да бъде излъскана до блясък и всеки ъгъл — измит добре.

Но приоритетите ѝ се бяха променили. Тя правеше само необходимото, за да поддържа къщата чиста, и нищо повече, не искаше да прекарва в търкане и миене времето, в което можеше да гледа господин Рейнуотър. Точно това искаше да прави: да го гледа и да запомни усмивката му, непокорния кичур коса, различните нюанси на гласа му, всяка мигла, всяка линия върху дланта му.

Следобед тя изпържи две пилета, направи картофена салата и изпече един сладкиш, за да ги занесе на помена след погребението на брат Калвин. Господин Рейнуотър стоеше в кухнята при нея, докато тя готвеше, и ѝ помагаше с рязането. Соли си играеше на масата.

Ела се преструваше... Всъщност се преструваше за много неща.

Когато храната за помена беше готова, господин Рейнуотър отиде в стаята си да се преоблече. Ела облече себе си и Соли в най-хубавите им дрехи.

— О, колко си хубав, Соли — възкликна госпожица Пърл, когато Ела се появи, хванала го за ръка в гостната, където сестрите слушаха един концерт по радиото.

Отново Ела се удиви, че те не забелязваха нищо различно от обичайното. Как е възможно, когато вече нищо не беше същото? Промените, предизвикани от любовта ѝ към господин Рейнуотър, бяха толкова очевидни и големи, че тя не можеше да повярва, че са незабележими. Дори и когато двамата не бяха един до друг, тя усещаше тялото му до своето, сякаш то бе оставило неизлечим отпечатък върху него. Чудеше се как е възможно това да е невидимо.

— Масата е сложена, платото с пърженото пиле е на кухненската маса — каза тя на сестрите. — Картофената салата, салатата от краставици и чайт са в хладилника. Ако съм забравила нещо, моля

обслужете се сами. Оставете чиниите на масата. Аз ще ги прибера и почистя, когато се върна.

— Все още се чудя дали е... прилично да посещавате това погребение, госпожо Барън. — Изражението на госпожица Вайълет беше на учителка, която мъмри ученик. Устните ѝ бяха стиснати толкова силно, че Ела се зачуди как се чуват думите на старата мома.

— Сестра ми е права, госпожо Барън. Може да не е безопасно — добави госпожица Пърл, която поради неznайна причина шепнеше.

— Няма да има никаква опасност за нас.

Госпожица Вайълет въздъхна продължително.

— Щом сте решили твърдо, че ще ходите...

— Така е.

— Тогава се радвам, че господин Рейнуотър ще ви придружи.

— И аз се радвам — каза Ела.

Той се появи в този момент, понесъл кошницата с храната и една кутия, в която беше сладкишът. Ела пое кутията от ръцете му.

— Приятна вечер, дами — каза той и докосна шапката си. После поведе Ела и Соли към колата си.

Пристигнаха рано, но църквата вече беше препълнена. Дълги редици от коли и каруци се бяха наредили по околните улици във всички посоки. Всички пейки в храма бяха заети. Мястото за правостоящи също не достигаше, така че част от тълпата стоеше отвън, в църковния двор, и гледаше през прозорците.

Много от хората, които Ела разпозна като обитатели на бедняшкия квартал, бяха предпочели да останат отвън. Някои бели очевидно споделяха резервите на сестрите Дън относно присъствието си на погребението. Те също стояха отвън, но скупчени заедно и отделени от останалите. Сърцето на Ела се стопли, когато видя Лола и Оли Томпсън и господин и госпожа Причет да влизат в църквата.

Заради обстоятелствата около смъртта на проповедника Ела беше очаквала наоколо да има представители на закона, за да пазят от възникване на някакви безредици, но не се виждаше нито един униформен.

Според господин Рейнуотър отсъствието на шерифа и хората му също беше необичайно и той отбеляза:

— Тъй като шерифът е в комбина с престъпниците, се надявах да стои на разстояние. Но се изненадвам, че го няма. Смятах, че той и заместниците му ще бъдат някъде наоколо, ако не за друго, поне за да всяват респект. Или за да злорадстват.

Джими се появи на прага на храма и им махна да влязат навътре, където Маргарет им беше запазила места. Ела се страхуваше, че Соли ще изпадне в паника, като се озове сред толкова много хора. Сложиха го да седне между нея и господин Рейнуотър и когато той започна да удря с длани по ушите си и да проявява първоначалните признаци на пристъпите си, господин Рейнуотър извади няколко монети от джоба си и ги разпиля върху протритата корица на книгата с химните. Соли веднага се съсредоточи върху тях и започна да ги нарежда така, както му харесва.

Ела се усмихна на господин Рейнуотър над главата на сина си и той отвърна на усмивката ѝ.

Тя беше присъствала на службата за погребението на съпруга на Маргарет, така че не се изненада от звучните излияния на скръбта. Младата вдовица на брат Калвин беше неутешима. Хорът пееше все по-силно. Изглежда, всички, които познаваха проповедника, искаха да кажат по няколко думи за него. След като предварително уговорените речи свършиха, поканиха останалите желаещи да говорят да излязат отпред. Мнозина го направиха. Проповедта на пътуващия свещеник се проточи дълга и пламенна.

Като по чудо Соли остана тих и кротък, зает с нареждането на монетите по време на цялата служба. Долните дрехи на Ела се намокриха от пот. Тя си вееше с ветрилото, което ѝ бяха дали при влизането ѝ в църквата, но то не беше достатъчно, за да я разхлади. Горещината в църквата ставаше все по-непоносима.

Но колкото и зле да се чувстваше тя заради жегата, това беше нищо в сравнение със състоянието на господин Рейнуотър. Отначало тя забеляза, че той седи твърде неспокойно на мястото си. После видя, че често посяга под сакото си, за да разтрие едната си страна. Лицето му беше бледо и плувнало в пот. Той я попиваше с носната кърпа, която от време на време притискаше силно към устните си.

Той улови погледа ѝ и се усмихна ободряващо.

— Само лек бодеж — прошепна той.

Но тя знаеше, че съвсем не е така. Колкото и да се беше възхищавала на брат Калвин, нямаше търпение службата да свърши, за да може да отведе господин Рейнуотър у дома. Да го убеди да си направи инжекция, за да облекчи болката, от която страдеше. Може би по пътя щяха да се отбият у д-р Кинкейд.

Веднага щом прозвуча последната благословия, Ела изведе Соли на пътеката, без да обръща внимание на протестите му, предизвикани от това, че беше събрала монетите му.

— Ще оставя храната, която донесохме — каза тя на господин Рейнуотър, когато се озоваха сред множеството от хора, които чакаха да излязат от църквата. — Но нека да не сядаме отвън. Да си вървим у дома.

— Защо? Соли е нервен заради тълпата. Навън ще се успокои.

— Не се тревожа за Соли. Знам, че имаш болки.

— Добре съм. — Като забеляза намръщеното ѝ изражение, той протегна ръка и тайно стисна нейната. — Добре съм, а и Маргарет ще се засегне, ако си тръгнем.

Така че останаха. Нямаше надгробна служба, защото ковчегът на брат Калвин щеше да бъде транспортиран до Хюсгън и погребан там. Масите бяха подредени на сянка под дърветата в църковния двор. Докато господин Рейнуотър наглеждаше Соли, Ела добави тяхната храна към донесената от останалите.

Хората от бедняшкия квартал тръгнаха да се разотиват, но господин Симпсън, църковният дякон, чиято работилница беше унищожена от пожара предишната нощ, се качи на един отрязан дънер и покани всички да останат и да хапнат от храната, дори и да не са донесли нищо. Хората, които бяха дошли с празни ръце, се колебаеха дали да приемат тази великодушна покана, но накрая смущението им беше победено от глада и те се наредиха след останалите.

— Не е толкова вкусно като твоето — каза господин Рейнуотър, когато отхапа от едно пържено пилешко бутче. — Но явно бързо се е разчуло кое пиле е най-вкусно. Подносът, който донесе ти, беше празен.

Те бяха минали заедно с останалите, за да си вземат от храната, после Ела опъна едно одеяло на тревата в края на църковния двор. Струваше ѝ се, че господин Рейнуотър е малко по-добре. Не се потеше толкова обилно, но лицето му още блестеше от пот. То имаше восъчен

цвят, а устните — побелели по края. Изглеждаше като в деня, когато го беше намерила проснат на леглото, измъчван от непоносими болки.

— Не си ли гладна? — попита той, като кимна към чинията ѝ. Тя почти не беше докоснала храната.

— Сигурно заради жегата. — Но не беше заради горещината, а заради него. Побъркваше се от тревога.

Той забеляза, че е напрегната.

— Не се плаши толкова заради мен, Ела.

— Не мога да спра.

— Приятно ми е, че си загрижена, но не искам да ти причиня и един миг душевна болка. Никога.

Тя се вгледа в очите му и каза дрезгаво.

— Но ще го направиш.

Той върна бутчето си в чинията. Загледа се някъде настрани и каза:

— Значи изобщо не трябваше да идвам при теб.

Тя поклати глава в яростно отрицание.

— Не. О, не. Все едно да не прочета книгата заради тъжния ѝ край. Аз имах избор. — Без да се интересува кой ги гледа, тя протегна ръка и го погали по бузата, докато очите му не срещнаха отново нейните. — Не бих пропуснала възможността да те обичам. За нищо на света.

Двамата се гледаха дълго, говореха си без думи, откъснали се от заобикалящите ги хора, незабелязващи нищо, което става наоколо. Магията се развали, когато едновременно усетиха, че Соли е станал неспокоен.

— Той трябва да отиде до тоалетната. — Тя се изправи и хвана сина си за ръка.

— Къде е най-близката?

— Външна тоалетна е. Зад църквата. Ей сега се връщам.

— Аз ще събера нещата тук и ще ви чакам в колата.

Вече се смрачаваше. Звездите започваха да се показват. Луната приличаше на порцеланова чиния, която се издига над покривите. Тълпата бе оредяла значително. Дори онези, които останаха, за да приберат масите, чиниите и боклука, си бяха тръгнали. Погълната от господин Рейнуотър, Ела не бе забелязала това.

Джими и Маргарет минаха покрай нея с раздрънканата таратайка на Джими. Маргарет ѝ махна и извика:

— Ще се видим утре сутрин, рано-рано.

Като бързаше заедно със Соли, Ела го заведе покрай църквата до задната страна на постройката. Двете тоалетни бяха на разстояние от храма. Едната мъжка, а другата женска. Ела знаеше, че и двете са в ужасно състояние и не искаше да води Соли в тях.

Зад църквата беше тъмно, защото мястото беше обрасло с високи храсти. Тя се зачуди дали да не го пусне да се скрие в тях, но знаеше, че той щеше да откаже заради вродената си придирчивост. Освен това Ела не искаше да го видят как пишка в двора. Ако някое нормално момче го направеше, хората щяха да се усмихнат, че момчетата са си момчета. Но ако хванеха Соли да го прави, кой знае какви упреци щяха да последват. Щяха да кажат, че го е направил, защото не е наред, защото е ненормален.

Вонята я блъсна, когато отвори вратата на женската тоалетна. Задържа дъх и вкара Соли вътре. В кабинката беше тъмно, което вероятно беше по-добре, но така ѝ беше по-трудно да разкопчае панталонките му. Когато се справи, го намести да застане пред дупката. Той свърши работата си.

Тя бързо закопча панталонките му.

— Браво, Соли. Добра работа. — Мислено си напомни, че и двамата трябва да се измият със сапун и гореща вода, когато се приберат у дома. Ако успееше да убеди господин Рейнуотър да се отбият у д-р Кинкейд, можеха да се измият и там.

Твърдо решена да убеди господин Рейнуотър да навести доктора тази вечер, тя бутна Соли да излезе от тоалетната и бързо затвори вратата зад себе си.

— Здравей, Ела.

Тя се обърна стресната. Конрад Елис стоеше там, облегнат на външната стена на постройката. Шерифската значка беше закачена на униформената му риза, а на кръста му имаше кожен кобур с пистолет. Рожденото му петно беше тъмно като мастило в сумрачната светлина. Между устните му, ухилени нахално, висеше цигара.

Той кимна с глава към тоалетната.

— Негрите знаят как да увонят някое място, а?

— Какво правиш тук?

— По работа съм — каза той и потупа кобура си като стрелец, готов за дуел. — Пазя негрите да не се разбеснеят.

Сърцето на Ела препускаше, но тя осъзна, че най-лошото нещо е да покаже страха си. Тя стисна здраво ръката на Соли и тръгна бързо да се отдалечава.

Но Конрад нямаше намерение да я пусне. Той я изпревари и препречи пътя ѝ, като застана точно пред нея.

— Какво ти става напоследък? Много си вириш носа. Вече не можеш да кажеш дори едно любезно здрасти на старите си приятели ли?

— Ако ти кажа любезно здрасти, ще се дръпнеш ли от пътя ми?

Той извади цигарата от устата си, хвърли я на тревата и я стъпка с върха на обувката си, а после пристъпи още по-близо до Ела.

— Зависи.

— От какво?

Той се ухили.

— От това колко любезна си склонна да бъдеш.

Тя веднага разбра намерението му. Отвори уста, за да извика, но той се хвърли напред и я блъсна към стената на тоалетната, притискайки устата ѝ с длани.

Нещо се строполи тежко на земята до нея и Ела осъзна, че като я беше блъснал напред, Конрад бе съборил Соли настрани. Конрад така я притискаше към стената, че тя не можеше да помръдне ръцете си, но все пак протегна пръсти докдето можеше, в отчаян опит да достигне сина си, а в същото време се бореше да освободи устата си от дланта на Конрад. Беше невъзможно да го победи със сила, но ако успееше да изпици, някой щеше да я чуе.

— Трябва да се държиш по-мило с мен, Ела, наистина трябва. — Цялата му непринуденост го беше напуснала, той се беше задъхал като животно. — Както се държиш мило с онзи твой наемател. Как реши да дадеш на него това, което никога не даде на мен, а? — Дъхът му вонеше на уиски, но тя не можеше да извърне глава настрани.

Звук на възмущение се надигна в гърлото ѝ, когато той стисна гърдата ѝ със свободната си ръка, но това само го накара да я мачка още по-грубо.

— Защо харесваш онзи блед лигльо, а не мен? Ако ти трябва мъж, защо не ми се обади?

Той успя да пъхне ръка между телата им и да я намести между краката ѝ. Тя опита да избегне грубите му движения, но не можеше да се дръпне назад, а той се притискаше толкова силно към нея, че тя не можеше да се измъкне и настрани. Издутият му кобур се забиваше в корема ѝ.

А какво ставаше със Соли? Дали не беше ранен? Дали не беше изпаднал в безсъзнание при падането на земята? Тя се опита да го види с ъгълчето на окото си, но цялото ѝ зрително поле беше изпълнено от лицето на Конрад, изкривено от ярост, подпухнало от пиене, с озлобени и жестоки малки очички.

Някъде недалеч прогърмя звук от форсирани двигатели на коли, остро изсвирване и после някой извика Конрад по име. Той или не чу, или не обърна внимание.

Като ръмжеше заради усилието, той раздели бедрата ѝ с крак така, че тя да не може вече да ги събере. Тя осъзна ужасена, че той се бори да разкопчае дюкяна си и ругае ядосано, защото не беше успял веднага.

Мислено пицеше. Това не може да ми се случи. Но щеше да се случи. Щеше, ако тя не успеше да го спре.

Изведнъж тя спря да се бори и се отпусна. Объркан, Конрад залитна назад. Отдръпна се само на няколко сантиметра, но вече не я стискаше толкова силно и Ела използва това моментно объркване, за да забие коляно в чатала му.

Той отвори уста да извика, но се чу само задавено ахване от болка. Притисна ръце към слабините си и падна на колене, после се стовари по лице на земята. Ела покри очите си с длани, за да не го вижда, докато той се гърчеше от болка в краката ѝ, но също и за да си поеме дъх, да успокои бясно биещото си сърце и да се овладее.

Чу рева на двигатели, който се приближаваше, скърцането на гуми, смеха на мъже и пиянските им викове. Шайката на Конрад. Приближаваха се. Тя трябваше да се махне, да избяга от него, преди приятелите му да са се появили. Но още не можеше да помръдне. Трябваша ѝ още няколко секунди да се осъзнае.

— Ела?

Нейното име. Извикано с гласа на господин Рейнуотър. Неговия скъп, скъп глас. Този благословен звук я достигна въпреки задавените ридания на Конрад.

— Ела?

Стенанията на Конрад станаха по-силни.

И после се чу друг звук. Рязък пукащ звук, който прозвуча необяснимо мокро, сякаш много презрял пъпеш се сцепи.

Стенанията на Конрад внезапно спряха. Ела сведе очи към лицето му.

Конрад още лежеше на земята в краката ѝ. Но той вече не се движеше. Задната част на черепа му зееше разцепена. Беше прекалено тъмно, за да се различат цветове, но това, което се виждаше през отвора, блестеше, а течността, която се изливаше навън и напояваше земята, изглеждаше черна като моторно масло, отразяващо лунната светлина.

Над него стоеше Соли с голям, окървавен камък в ръцете.

Ела притисна длан към устата си, но продължи да издава слаби звуци на неописуем ужас. Тя се отпусна на колене, втрещена в разцепения череп на Конрад и спокойното ангелско лице на сина си.

— Ела!

Тя видя, че обувките на господин Рейнуотър спряха до безжизненото тяло на Конрад. Той ахна силно. Коленичи до Соли и Ела видя как той махна от малките ръце на сина ѝ окървавения камък, с който беше убит Конрад Елис. Чак тогава тя вдигна очи, срещна погледа на господин Рейнуотър и видя в тях тревогата и ужаса, които горяха и в нейните очи. И той не можеше да повярва на случилото се.

— Браво, Соли. Добра работа.

Едновременно двамата се обърнаха и погледнаха вцепенени момчето, което беше изрекло думите. То се взираше в раната, която беше причинило, без да разбира какво означава тя, освен, че бе сложила край на страданието, и повтаряше думите, с които толкова често го хвалеха напоследък. Те бяха проникнали в съзнанието му, бяха се запечатали там и сега то ги повтаряше.

— Добра работа, Соли. Браво, Соли. Добра работа.

— О, боже! — Ела се примъкна към него и го прегърна, притисна главата му към гърдите си, повтаряйки неговите думи. След като досега бе мечтала да доживее деня, в който той ще проговори, сега искаше да накара сладкия му глас да замълчи, да спре да повтаря напева, който щеше да го осъди. — Шшшт, Соли. Шшшт. Тихо, миличък, тихо.

На улицата пред църквата се чува викове и смях, затръшване на врати на коли, чупене на стъкло, бягащи стъпки. Светлината на уличните лампи примигна през клоните на дърветата.

Някой извика напевно:

— Конрад? Къде си?

— Излез, излез, където и да си.

— Да вървим да блъскаме негри.

Соли запищя, опитвайки се да се измъкне от прегръдката на Ела. Дланите му удряха ушите като криле на ранена птица. Ела погледна трескаво над главата му към господин Рейнуотър. Погледите им се преплетоха и задържаха само няколко секунди.

И тогава той направи най-странното нещо.

Потопи ръцете си в кръвта, която се беше събрала в локва под главата на Конрад.

Ела видя недоумяващо как той бавно се изправи с камъка в ръка и се обърна към групата мъже, втурнали се към него иззад ъгъла на църквата, начело със самия шериф.

На няколко метра от тях един от мъжете се закова намясто.

— Какво става, по дяволите? Конрад?

Един по един останалите видяха какво е накарало приятеля им да спре така рязко. Те се взираха в Ела и господин Рейнуотър и опитваха да осмислят гледката, която мозъците им отказваха да приемат.

После всички се втурнаха напред като един, започнаха да крещят и ругаят. Двама се хвърлиха върху господин Рейнуотър и го притиснаха към земята, когато той падна, започнаха да го обсипват с юмруци.

— Спрете! Не! — запищя Ела. — Пуснете го.

Но никой не я слушаше. Бяха като побеснели кучета, разпенени и жадни да отмъстят на господин Рейнуотър.

— Чакайте, чакайте! — С лакти шериф Андерсън си проправи път помежду им, като ги избутваше настрана, докато не откъсна и последния мъж от господин Рейнуотър. Стисна го с ръце и го издърпа да се изправи. Но той не можеше да се крепи на краката си, затова двама го задържаха прав, докато шерифът изви окървавените му ръце зад гърба и му сложи белезници. Главата му клюмаше към гърдите. От

долната му устна се стичаше струйка кръв. Той се олюляваше на краката си.

Ела най-после осъзна какво става, изстена и после изрече дрезгаво:

— Не!

Шерифът се обърна към нея.

— Един от тези мъже ще изпрати вас и момчето ви у дома, госпожо Барън. Ще останат с вас, докато не приберем този тук зад решетките. После ще дойда да ви разпитам.

— Не! Господин Рейнуотър не е направил нищо.

— Ела.

— Не беше...

— Ела.

Очите ѝ диво се обърнаха към този, който изричаше името ѝ като никой друг. Сега беше вдигнал глава. Гледаше я настойчиво. После каза:

— Направи каквото ти казва шерифът. Така трябва.

Тя постепенно осъзна какво ѝ казва той. Стоеше неподвижно, дишаше тежко и продължаваше да хлипа без сълзи. Тя поклати яростно глава:

— Не.

Колкото беше разстроена тя, толкова спокоен и овладян беше той.

— Всичко е наред.

Тя погледна Соли, който се беше успокоил, откакто го беше освободила от прегръдката си, и вече не пицеше, но продължаваше да удря с длани по ушите си и да напява тихо:

— Добра работа, Соли.

После погледна мъжа, който беше променил света на сина ѝ, беше проникнал в този свят, както никой друг не успя, дори и тя.

Тя погледна мъжа, който беше променил и нейния свят.

Образът му започна да се олюлява, защото очите ѝ се напълниха със сълзи. Ела отново поклати глава и повтори немощно:

— Не, не.

Очите му никога не бяха я гледали толкова спокойно. И с толкова любов. Той кимна бавно. Устните му се раздвижиха и тя прочете какво ѝ казаха. Да.

ЕПИЛОГ

— Той починал, преди да го екзекутират.

Съпрузите не бяха помръднали през изминалия час.

Следобедът вече клонеше към заник, но времето бе отлетяло незабелязано. Жената подсмърчаше. Мъжът ѝ подаде носната си кърпа. Тя му благодари и се избърса.

— Това е бил неговият джобен часовник? — попита тя. — На господин Рейнуотър?

Продавачът кимна.

— Помолил доктор Кинкейд да даде да гравират на капака му датата, на която лекарят го завел в дома на майка ми и ги запознал. — Той прокара пръст по цифрите, издълбани в златото. — След като шерифът го отвел онази вечер, двамата повече не са се виждали.

— Тя не е ли присъствала на процеса? — попита жената.

— Нямало процес. Той си признал. Отказал посещения в затвора. Не искал това да са ѝ последните спомени за него. Доктор Кинкейд пренасял съобщенията помежду им.

— Колко време е живял още? — попита мъжът.

— Пет седмици. Не се наложило да страда дълго.

Дамата посегна към ръката на мъжа си и я стисна силно.

— Майка ви сигурно е страдала повече от него.

— Тя отчаяно искала да го види, но по-късно осъзнала, че както обикновено, той бил прав. Тя ми разказа, че сигурно не би могла да понесе срещата, при която да го види как умира.

— Как се е възстановила изобщо?

— След смъртта му, тя открила шокирана, че той ѝ е завещал всичко. Оказало се, че не е прекарвал с Оли Томпсън и брат Калвин всички следобеди, в които излизал сам. Използвал някои от тях, за да подреди нещата си. — Старецът се усмихна. — Майка ми беше изпреварила времето си и успя добре да се погрижи за наследството му. Веднага щом било възможно, закрила пансиона и се преместила в Северен Тексас, където започнала отново да седи памук в земите на

господин Рейнуотър. Събирала го, почиствала го и го продавала. Продавала реколтата и на други фермери, също както правел той. Няколко години по-късно тя използвала печалбата от памука, за да построи текстилна фабрика. Стана много богата и уважавана жена. Получи безброй награди и грамоти, дори не мога да ги изредя всичките. За изтъкната бизнес дама, за гражданин на годината, разни такива.

— Забележително — каза жената впечатлена.

— Наистина беше забележителна жена. — Старецът отново опипа часовника си замислено. — Веднъж ми каза, че един умирац мъж я е научил как да живее. Преди да срещне господин Рейнуотър, тя се била обрекла на почти затворнически живот. Той я освободил. Във всякакъв смисъл.

— И той е бил забележителен човек — отбеляза мъжът. — Умрял е осъден, макар невинен. Ясно, че е бил обречен. Но все пак е направил огромна жертва за вас.

Старецът ги погледна озадачено, после осъзна, че те са се объркали.

— Той е направил тази саможертва за Соли.

— Но... вие не сте ли...

Той поклати глава.

Жената погледна визитката, която продавачът ѝ беше дал.

— Предположих... Името на магазина...

— Е в чест на брат ми. Аз се казвам Дейвид. Дейвид Рейнуотър Барън.

Те го погледнаха смутено.

— Вие сте негов син? — прошепна жената.

— Точно така.

Тя отново заплака, този път от радост. Съпругът ѝ я прегърна през рамото. Той попита:

— А какво е станало със Соли?

— След като се преместила в Тексас, мама го настанила в едно училище в Далас. То имало отлична репутация и приели Соли с готовност. Ужасно ѝ тежало, че трябва да остави сина си там, но знаела, че е за негово добро. Езиковата бариера била счупена в нощта, когато Конрад Елис бил убит. В крайна сметка Соли говореше почти

нормално, макар че от време на време запъваше на някоя дума или фраза.

— Той помнеше ли, разбра ли...

— Какво е направил? Не. Мама никога не го обремени с тази истина.

— Той научи ли се да чете, както се е надявала тя?

— Да, научи се. Разбираше абстрактни математически понятия, които затрудняват повечето хора, и можеше да конструира сложни модели на сгради и мостове, но така и не успя да насочи уменията си към някаква професия. Може би сега, с напредъка в познаването и разбирането на аутизма, той би могъл и да се реализира. Но неговото състояние дори не е било наименувано до средата на четирийсетте. Когато порасна твърде голям, за да остане в училището, мама го доведе у дома. Имаше една помощница, която се грижеше за него, докато тя е на работа. Той бе доволен от живота си до самия си край. Умря внезапно и неочаквано на трийсет и две години от някаква сърдечна аномалия, за която никой не беше подозирал. Естествено, скърбяхме за него. Но докато аз страдах неутешимо, мама ми напомни, че Соли е имал много по-хубав живот, отколкото тя дори би мечтала, и че това е станало благодарение на господин Рейнуотър. Той е знаел какво ще се случи със Соли, ако някой се досети, че е виновен за убийството на Конрад Елис. Биха го отвели и затворили в някоя психиатрична болница за престъпници, където вероятно биха го малтретирали всеки ден до края на живота му. В онзи последен споделен миг баща ми е накарал мама да осъзнае, че единственият начин да запази живота на Соли е да му позволи той да се жертва за него.

Двамата съпрузи мълчаха известно време, после мъжът погледна часовника си.

— Трябва да тръгваме. — Той протегна ръка към стареца. — Беше невероятен следобед. Не очаквахме това, когато решихме да се отбием от магистралата.

Продавачът заобиколи тезгяха и ги изпрати до вратата, където жената спонтанно го прегърна, което видимо го зарадва.

— Довиждане — каза тя. — За нас беше удоволствие да се запознаем с вас.

— За мен също. Довиждане.

Те бяха почти до джипа си, когато тя се обърна.

— Господин Рейнуотър научил ли е за вас?

Той се усмихна.

— Доктор Кинкейд успял да му предаде новината само часове преди смъртта му. Макар да бил вече много слаб, той написал на мама писмо. Тя го пазеше винаги у себе си, никога не се разделяше с него. Така той винаги беше с нея.

Прочел въпроса в очите им, старецът поклати глава.

— Всичко, което ви разказах, знам от нея, но тя никога не сподели с мен съдържанието на онова писмо. Сигурен съм, че посланието му е било прекалено лично, за да го споделя с когото и да било. Погребахме я заедно с писмото и с книгата „Сбогом на оръжията“, която той ѝ беше подарил.

Той погледна часовника, който лежеше в дланта му, после сви пръсти около него и добави:

— А часовника му тя даде на мен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.